

50X1-HUM

Page Denied

BEST COPY

Available

THROUGHOUT

FOLDER

6/24/98

50X1-HUM

Page Denied

TIDEN

For fred, demokrati og socialisme

	Noter til situationen	177
Villy Karlsson:	Sviger ungdommen?	186
Gelius Lund:	Lenin på dansk	197
	Samtale mellem J. V. Stalin og H. Stassen	205
L. Sedin:	Faglige skruebrækkere i den amerikanske imperialismes tjeneste	216
Alphaeus Hunton:	Folkerejsning i Afrika	224
A. Jerusalimsky:	En tysk lejehær i USAs tjeneste	234
N. Sidorov:	Hvem forhæler udarbejdelsen af en stats- traktat for Østrig?	244
	Sovjetunionen og Vietnam	249
	Krigsforbryderne skal stå til ansvar	253

Nummer 3

April 1950

11. årgang

TIDEN For fred, demokrati og socialisme

Redaktionsudvalg: Børge Houmann . Gelius Lund
Martin Nielsen M.F. (ansvarshav.) . Svend Nielsen

11. Årgang
April 1950
Nummer **3**

Noter

TIL SITUATIONEN

Stalins ord har en egen vægt. Hvad Stalin i 1925 sagde om Kina, er virkelighed i dag:

»Den revolutionære bevægelses kræfter i Kina er umådelige. De har endnu ikke åbenbart hele deres styrke, men den vil blive åbenbar i fremtiden. Østens og Vestens magthavere, som ikke ænser disse kræfter, vil komme til at angre det . . . Her er sandhed og retfærdighed helt på den kinesiske revolutions side. Derfor sympatiserer vi nu og i fremtiden med den kinesiske revolution i dens kamp for at befri det kinesiske folk fra imperialisternes åg og for at forene Kina til enhedsstat.«

Den 14. februar 1950 mødtes Stalin med Mao Tse-tung i Kreml, Sovjetunionens og den Kinesiske Folkerepubliks udenrigsministre undertegnede en pagt om venskab, forbund og gensidig hjælp og en række aftaler til fremme af de to folks samarbejde og af verdens fred. 700 millioner mennesker, der var forenede gennem kamp og sejr, befæstede dette broderskab.

Det er den mest vidtrækkende pagt, historien kender. Den hviler på ligeberettigelsens og de gensidige interessers princip. Her er ikke tale om nogen opgivelse af den nationale suverænitet eller om det stærkere lands dominansen over det svagere. De imperialistiske magters rådvilde magthavere hilste ikke denne pagt velkommen.

I de samtidige aftaler tilbagegiver Sovjetunionen Changchunjernbanen, fæstningen Port Arthur og havnen Dalnij til Kina. Overdragelsen skal ske umiddelbart efter fredsslutningen med Japan, dog senest i slutningen af 1952. Mens USA tiltvinger sig baser, hvor som

helst politikere er tilfals for dollars, trækker Sovjetunionen sine tropper tilbage fra de positioner, de ifølge aftale med de allierede magter fik anvist ved Japans kapitulation.

En anden aftale fastlægger omfanget af Sovjetunionens lån til Kina i de næste fem år, til indkøb af udstyr til kraftstationer, jernværker, maskinfabriker, gruber, jernbaner og andre transportmidler. Renten er så ringe som 1 procent.

Pagten og aftalerne mellem Sovjetunionen og den Kinesiske Folkerepublik vidner om den demokratiske og anti-imperialistiske lejrs kolossale vækst. De vidner også om, at imperialismens, fascistens og krigsophidselsens storhanser får det trangt.

★

Også økonomisk er der skrevet nyt i de to verdenssystemers skudsmålsgang. Den 28. februar foretog Sovjetunionen et skridt af international rækkevidde ved at vende tilbage til guldmøntfod. Rubelens kurs fastsættes nu ud fra et bestemt gulddindhold, ikke længere ud fra dollaren, hvis købekraft er stadig faldende. Rubelen har dermed fået en mere stabil basis, som det hedder i bekendtgørelsen.

Samtidig gennemførte Sovjetregeringen drastiske prisnedsættelser på de almindelige forbrugsvarer. Kød og kødvarer faldt 24—35 %, rugbrød 25,9 %, franskrød 30 %, bomuldstoffer 15 %, uldstoffer 12—24 %, cigaretter 20 % — og således videre for alle forbrugsvarer. Hver eneste sovjetborger — aldersrentemodtagere, arbejdende, børn og pættedøtre — sparer derved over 500 rubler om året. Det er den tredje prisnedsættelse af dette format på 3 år, samtidig med at lønninger, aldersrenter osv. er uforandrede.

Socialismens økonomiske system er virkelig anderledes end det kapitalistiske prisstignings- og militariseringsystem!

Rækken af Stalin-pristagere i videnskab, teknik, landbrug og kunst er i år vokset med hundreder af navne. Tempoet i fremgangen stiger, videnskab og produktivt arbejde, kultur og dagligliv smelter sammen. Socialismen giver fri bane for menneskets individuelle og kollektive udfoldelse.

Men se på landene vesten for os, sagde Molotov i sin tale til vælgerne den 10. marts. — Det er intet under, at sovjetvælgerne uhyre flertal finder kommunisternes og de partiløses valgblok en frugtbar og pålidelig politisk kraft i et folkestyre.

★

Mens dette foregik i socialismens trygge atmosfære, rejste videnskabsmænd, politikere og almindelige mennesker i den vestlige verden deres advarende røst mod brintbombetruslerne, som USAs desperate storhanser sætter lid til. I den danske rigsdag fremdrog kommunisterne faren for Danmark og foreslog rigsdagen og regeringen at gøre det eneste mulige og eneste effektive, en dansk anstrengelse for at få forhandlingerne i FN og mellem de største magter i gang. Forslaget havde følgende ordlyd:

»Folketinget beslutter at pålægge regeringen omgående såvel i de Forenede Nationer som overfor regeringerne i Amerikas forenede Stater, England, Frankrig, Sovjetunionen og Kinas Folkerepublik at henstille, at stormagterne gennem forhandling når til enighed om:

- 1) Forbud mod fremstilling af atom- og brintbomber.
- 2) Øjeblikkelig tilintetgørelse af alle eksisterende brint- og atom-bomber.
- 3) Forbud mod forberedelse af bakteriologisk krigsførelse.
- 4) Nedsættelse af rustninger og rustningsudgifterne.
- 5) Kontrol med, at forbudene overholdes.
- 6) Opfordring til stormagterne om at udnytte videnskab og forskning til nyttiggørelse af atomenergien i fredens, genopbygningens og menneskehedens tjeneste.»

Det er ofte sket, at de amerikanske partier simpelthen har stillet sig afvisende til kommunisternes forslag. Det gik ikke denne gang. Både udenrigsministeren og de fem amerikanske ordførere var klar over, at her var tale om befolkningens dybeste ønsker. Derfor hyldede de forslagens *smukke og rigtige tanker* og brugte time efter time til at forklare, hvorfor de ikke ville følge disse tanker. De havde samme formål som i sin tid over for Hitler-Tyskland. Dengang stillede de sig demokratisk an, men bøjede sig for nazismens krav. Nu stiller de sig fredsvenligt an, men undlader at gøre noget som helst andet end at bøje sig for USA og at træffe krigsforberedelser. De har jo lige undertegnet *våbenaftalen* med USA!

Den indre uro hos de amerikanske politikere afspejledes ikke alene af deres timelange talestrøm, men også af den lille revne i venstre. Da atlantpartierne før ikke at skulle stemme imod de smukke og rigtige tanker i kommunisternes forslag stillede et andet forslag, som roste den hittidige politik — undlod Thorkil Kristensen og Elin Appel at stemme. Thorkil Kristensen udtalte til et blad:

»Jeg mener, at der burde have været stillet et underændringsforslag til Aksel Larsens ændringsforslag, idet hans forslag indeholdt den forbedring af flertalspartiernes, at *det have taget vurderingen af det, der hidtil er sket, ud*. Vi har jo ingen garanti for, at det, der hidtil er gjort, er tilstrækkeligt. Derimod synes jeg, at hans ændringsforslag havde den fejl, at det ligesom hans oprindelige forslag indeholdt en opfordring til en ganske bestemt fremgangsmåde, nemlig en øjeblikkelig henvendelse til en bestemt række regeringer, og der foreligger intet grundlag for at bedømme, om det er hensigtsmæssigt, hvad jeg personlig tvivler om. Det centrale må være, hvad vi nu skal gøre for at prøve muligheden for den enighed, der jo dog er den eneste udvej.«

Det er ikke Thorkil Kristensen, der har kursiveret ordene om »vurderingen af det, der hidtil er sket«. Men hans uro i den forbindelse er symptomatisk.

★

Thorkil Kristensen sagde ikke dette *i rigsdagen*, og han stillede ikke noget *underændringsforslag*. Det er ikke ham og hans lige, der stiller sig i spidsen i kampen for at få freden betrygget. Det gør derimod de arbejdermasser, de demokrater, de fredsvener, de hundreder af millioner af jævne mennesker, som skarede sig bag fredsbevægelsens internationale konference i Stockholm. *Den, der først kaster brintbomben, vil blive betragtet som krigsforbryder*, lod det fra denne tribune. Krigsophidserne har friske erfaringer for, hvad det betyder. Processerne i Nürnberg og i det fjerne Østen, mod tyske og japanske krigsforbrydere er et varsko, de ikke kan ignorere.

Hvor bange USAs øjeblikkelige herskere er for fredens voksende bevægelse, gav fredsdelegationerne til USA og Holland vidnesbyrd om: ingen indrejsetilladelse til USA, arrestation og udvisning fra Holland.

Men sovjetregeringen modtog med hjertelighed John Røge, medlem af fredsdelegationen til Moskva og svoren tilhænger af den amerikanske kapitalisme.

★

I byretten i København oprullede en historisk proces. LAND OG FOLKS redaktør Børge Houmann forfægtede den danske frihedsbevægelses traditioner, imod værnemagere, imod kollaboratører, imod den mishandling af Danmark, som samarbejdspartierne og deres økonomiske overordnede forstærkede i besættelsesårene. —

Houmann appellerede til en fortsættelse af kampen for Danmarks frihed:

»Jeg var med til at udarbejde frihedsrådets program. Jeg var medansvarlig for det og føler mig fortsat — i modsætning til enkelte andre — ansvarlig for det . . . Allerede i sommeren 1940 samarbejdede vi med Christmas Møller for at rejse en dansk modstandsbevægelse, mens hr. T. K. Thomsen var travlt beskæftiget med at sysselsætte 10.000 arbejdere ved tyske anlæg. I mit blads hus findes en tavle, en meget stor mindetavle med navnene på alle de kammerater, som blev henrettet eller pint ihjel i danske eller tyske fængsler, mens pengene strømmede ind i de herrer Wright, Thomsen og Kiers kasse . . . Det er den danske modstandsbevægelses anklage, det er de titusinder som i vort lands alvorlige timer tog landets skæbne i deres hænder, og hvoraf tusinder gav forlighed eller liv for at sikre et frit Danmark, det er disse mange, som anklager gennem mig . . . Højesteretssagfører Svane har gjort mig den ære at udtale, at i denne sag havde jeg kun to muligheder, enten som Zola at gå ud af denne sag med laurbærkransen om halsen eller tage ophold i en fængselscelle. Hr. Svane har dog sikkert glemt, at før Zola fik laurbærkransen hængt om halsen, idømtes han et års fængsel og 3000 francs i bøde for at have sagt sandheden. Det tog et års tid eller mere, før retsfølelsen i det franske folk havde vokset sig stærk nok til at binde Zola hans velfortjente laurbærkrans. Det danske folks retsfølelse vil også sikre, at den danske modstandsbevægelse, på hvis vegne jeg har handlet og talt i denne sag, vil få sin laurbærkrans.«

Den sympati, som fortsat er strømmet Lyac-arbejderne imøde, er bevis på, at Houmann har ret.

★

Jo mere der produceres i disse dages Danmark, des mindre bliver der til befolkningen. Landmandsbanken har tjent tre gange så meget i 1949 som i 1948, nemlig 15 millioner kroner, B. & W. 14 millioner. Varepriserne og arbejdsløsheden er i samme periode steget med hurtige skridt. Snylterne og oprustningen har spist kagen.

Forude er der nye faresignaler. Hvis Hedtoft og Eiler Jensen får magt, som deres bagmænd og de selv har agt, bliver der endnu mindre på brødet i den kommende tid. Alle marshallpolitikere er enige om, at først nu skal vi have de *rigtige* følger af deres krone-nedskæring. De hidtidige prisstigninger har kun været en forsmag.

Rabatordningerne, der aldrig har dækket prisstigningerne, skal afløses af nogle endnu ringere »tilskud«. Mælkeprisen skal stige, buslejen sættes op til vinter, og selv skolebespisningen er i marshallpolitikernes kikkert. Ferierejsen skal fordyres gennem højere jernbanetakster; forligsforslagets kvarte ugeløn eller halve procent på feriepengene er på forhånd indregnet i statskassens overskud. — Der ymtes også i indviede kredse om en ny kronenedskæring, denne effektive måde at skære ned på.

Med Sovjetunionens guldmøntfod og prissænkninger in mente er der grund til at opfriske Hedtofts ord om, at Marshallplanen er det største stykke planøkonomi, verden har set! Der er virkelig en vis plan med i spillet. Sejgt og systematisk driver marshallpolitiken og oprustningen nøden ind ad småfolks dør.

★

Man har aldrig hørt, at ridefogeden elskede sin herre særlig højt, men han gjorde alligevel sit arbejde, og hans ry blev derefter. Der er lige så lidt grund til at tro, at handelsminister Krag er lykkelig over USAs grove indblanding i dansk økonomi, men Krag gør flittigt og påpasseligt, hvad han sættes til. Man skal derfor næppe lægge særlig meget i hans jævnlige taler om Danmarks vanskeligheder efter devalueringen. De er spage bønner til de stormægtige om ikke alt for snart at gøre Krag og kompagni umulige i befolkningens øjne, men kan det ikke være andet, står Krag til tjeneste.

Mere vægt og mere betydning for den fremtidige udvikling skal man nok tillægge, hvad formanden for *De samvirkende danske Andelsslagterier*, August Clausen, den 23. marts sagde til slagteriernes delegerede, folk med særdeles forstand på økonomi:

»Indtil september 1949 var vi glade for baconaftalen med England, men devalueringen har taget glansen af den, især da Englands prisfordringer på de varer, de leverer os, er undergået væsentlige forhøjelser. Det er nødvendigt, at der sker en ændring af denne ugunstige balance, ellers vil vore fremtidige samhandelsforhold blive helt umulige. Det er den slags, der smager af diktatur, og det forekommer mig, at England ikke har været helt *fair* overfor Danmark i dette spørgsmål. Vi må fastholde vort forlangende om, at der sker en udligning af den prisforskel, der har eksisteret efter devalueringen, det kan ikke være meningen, at Englands byrder, opstået ved devalueringen, skal væltes over på Danmark og andre lande!«

Det var en til England, men sådan tænker store dele af dansk erhvervsliv også, når det gælder USAs »liberaliseringspolitik«. Man skal naturligvis ikke vente at se hr. August Clausen i Niels Ebbesens rolle, men uden betydning for befolkningens holdning er hans opfattelse ikke. Det er værd at erindre, at frihedsbevægelsen mod den tyske okkupation måtte kæmpe sig op imod økonomiske interesser, der gik i stik modsat retning, fordi Hitlers Tyskland så vidt muligt ville knytte visse dele af befolkningen til sig.

En ændring af Danmarks katastrofale økonomiske politik kan i vore dage kun ske, når arbejderklassen går i spidsen. Udtalelser som August Clausens viser, at der ude i landbruget sker noget, som begunstiger en kamp for en vending i den økonomiske politik.

Under disse omstændigheder har forårets *to valg* fået særlig betydning.

★

Kommunevalgene viste, at de borgerlige partier gik fremad på arbejderklassens bekostning. Arbejderklassens tab ligger ikke i, at socialdemokratiet gik tilbage og mistede flertallet i 14 af landets store byer. Mest præcist har H. P. Sørensen udtrykt dette, efter at socialdemokratiet genvandt flertallet i København:

»Vi har altså knebet os et flertal til. Det ændrer jo ikke noget i den hidtil førte politik. Det er jo sådan med de kommunale spørgsmål, at dem taler vi os til rette om. Derfor tror jeg ikke, at det betyder noget som helst, at vi har fået absolut flertal.«

H. P. Sørensen kunne godt have sagt, at et socialdemokratisk flertal heller ikke betyder noget fremskridt i landsspørgsmål. Beviserne er klare, både i de sidste års dansk politik, og i de lande, hvor socialdemokratiet længe har haft absolut flertal, f. eks. *Sverige* og *England*. H. P. Sørensens korte formulering siger mere end alle lærebøger i samfundskundskab tilsammen. De ord burde læres udenad af enhver borger i landet.

Det er socialdemokratiets reaktionære politik, der betyder noget. Det er den, der har skaffet de borgerlige partier fremgang. Socialdemokratiet følger stadig den vej, der åbnede døren for Hitler i 20ernes og 30ernes Tyskland. Ja, deres rolle som håndlangere for nazismens og fascismens storkapitalistiske bagmænd er blevet endnu mere udpræget. I hogstavelig forstand afvæbner socialdemokratiets ledere arbejderklassen og leverer våben og positioner til den sorteste reaktion.

Tabet for arbejderklassen ligger i, at kommunisterne endnu ikke har formået at drage de vaklende socialdemokratiske vælgere og alle de andre foruroligede demokratiske oprustningsfjendtlige vælgere til sig. Ganske vist har Danmarks kommunistiske Parti aldrig fået mere end ca. $\frac{2}{5}$ af stemmerne ved det nærmeste folketingsvalg, og i forhold til 1947 fik vi så nogenlunde denne andel, men valget var ikke godt. Det viste, at den tilbagegang, som partiet har været ude for og som mærkedes indtil 1949, er standset, og at en del er vundet tilbage, men at frengangen i den sidste tid ikke har været nær så betydelig, som mulighederne tillader.

Venstre tabte også, men halvdelen af tabet gik blot til de Konservative. De Radikale stod sig, de har formodentlig haft gavn af deres manøvrer, som går ud på reelt at støtte atlantpolitiken og demagogisk at holde sig den lidt på afstand. Retsforbundet derimod gik noget frem, især gennem stemmer fra utilfredse socialdemokrater. Det er karakteristisk, at vælgerne ikke vidste, hvad retsforbundets politik i praksis går ud på. Starcke har profiteret af den samme metode, som Hitler anvendte: han lover helbredelse med billig medicin, en udvej, i hvert fald noget andet end socialdemokratiet.

Kommunisterne, også de enkelte kommunister må i den kommende tid finde metoderne til at tage hånd i huanke med udviklingen, i det små som i det store gøre sit til, at befolkningen kommer i bevægelse for de krav til tilværelsen, som mere eller mindre bevidst rejser sig ude omkring.

En manende appel ligger der bl. a. i udfaldet af valget i Horsens og Vejle, hvor arbejderne på en række fabrikker rejste en protest mod socialdemokratiets skattepolitik, på linie med vor kampagne gennem lang tid. Men arbejderne stemte ikke efter deres egne protester.

Dette har uden tvivl også været medvirkende til, at forligsmandsforslaget blev så udfordrende usselt.

★

Den teatermæssige iscenesættelse af forligsmandsforslagets fremsættelse viser, at Eiler Jensen, Hans Rasmussen, Hedtoft og Alsing Andersen med ligefrem kærlighed udspekulerer metoder til at føre befolkningen bag lyset. Ganske bevidst blev der forberedt et forslag, der ikke gav arbejderne noget som helst reelt at modstå prisstigningerne med. Lige så bevidst blev der spundet en intrige, hvormed Eiler Jensen og Hans Rasmussen håbede at kunne skaffe sig tilgi-

velse og henstand endnu engang. Først blev forliget udbasuneret, og så, lige på afgrundens rand, fik Hans Rasmussen yderligere halet toøren i land til smedene. En stridsmand for herren!

Men det var en grov spøg. Allerede før afstemningerne begyndte, viste der sig huller i Eiler Jensens front. En række fremtrædende socialdemokrater stemte imod en anbefaling af forslaget, dét ville de ikke ud til medlemmerne med.

Der er uro og harme i arbejderklassen. I hele befolkningen næres der bange anelser for fremtiden. Både økonomisk, politisk og i national henseende trækkes knuderne til i denne tid. Kun arbejderklassen formår at hugge dem over, kun enhed i handling for hele befolkningens interesser kan forhindre denne katastrofale politik videreførelse. Aktionsenheden kan give strømmen modsat løb, henimod bedre kår og tryghed i verden.

Alene Hans Rasmussens manøvre, udført med Eiler Jensens og Alsing Andersens bistand, viser disse folks umådelige frygt for en harmfuld arbejderklasse.

Intet kommunalvalg og ingen faglig afstemning er det sidste ord. Kommunisterne ser vejen fremefter, og de står ikke ene i Danmark. Alt kommer an på, om disse fremadrettede kræfter forenes til handlinger, der river hele arbejderklassen og alle demokratiske befolkningslag med sig. Den dag står alle muligheder åbne.

23. marts 1950.

Villy Karlsson

Svigter ungdommen?

Krisen i dansk ungdomsbevægelse

Nu, snart fem år efter befrielsen, må det konstateres, at den danske ungdom i allerhøjeste grad har vendt den organiserede ungdomsbevægelse ryggen. Det gælder især de politiske ungdomsorganisationer og i vidt omfang også de såkaldt »upolitiske«, der så godt som alle står under borgerlig indflydelse.

Naturligvis er det så påny blevet almindeligt at sige, at det er ungdommen, der er noget i vejen med. Før krigen var det ungdommen, der hang på kaffebarerne og i portene, som fik skylden for at være demoraliseret og for at svigte demokratiet. Nu — ja så er det igen ungdommen, der er noget i vejen med. Det er ungdommen, der har svigtet, hedder det. Ungdommen svigter det folkelige liv i organisationerne, den svigter kirken, den interesserer sig kun for tips og jitterbug.

Det er ungdommens egen skyld, siger man, at den ikke har fået 21 års valgret, det er dens egen skyld, at den ikke har opnået andre forbedringer af social, økonomisk og kulturel art. F.eks. sagde DsU's formand Per Hækkerup på DsU's sidste kongres om valgretsforliget:

»... at den danske ungdom selv bærer en del af skylden for, at man kun opnåede de 23 år nu. Hvis ungdommen med langt større vægt havde ført kravet om 21 års valgret frem, ville venstre nok være blevet betænkelig ved sin stædighed — og de konservative havde overvundet deres betænkelighed.« (*Demokraten* 17. april 1949).

Den socialdemokratiske skrøne om valgretsforræderiet er jo forlængst afsløret. De 23 år, som endda endnu ikke er gennemført til rigsdagsvalg, var Hedtofts tilbud til de reaktionære partier, og derfor må socialdemokraterne tage deres del af ansvaret på deres egen kappe. Men når de socialdemokratiske taskespillerkunster således er skåret fra, står tilbage påstanden om, at *det er ungdommens egen skyld*.

»En atmosfære af ligegyldighed«

I DsU's lille medlemsblad »*Fri Ungdom*« (februar 1950) kommer Hækkerup atter ind på ungdommens skyld:

»De letsindige løfter, som blev givet ungdommen, (Buhls løfte om 21 års valgret!) faldt det i en venstregerings lod at begrave. Og den fredelige og fordragelige udvikling i den store verden blev til en kold krig, der rejste en ny krigs truende spøgelse. Det blev ikke søndag, men grå hverdag. Og ungdommens sindsstemning svingede, den lyse sommeroptimisme blev til vinterens triste pessimisme. Den lægger sig klam over ungdomsarbejdet, der foregår i en atmosfære af ligegyldighed.

Men også denne stemning vil fortage sig. Man mærker så småt forårets første spæde kræfter. De nye årgange, som ikke har gjort de sidste krigsår og første efterkrigsårs voldsomme stemningsomslag med, og som først nu går fra barndommens til ungdommens alder, melder sig til arbejdet. Og for dem vil det lykkes at bryde gennem den arv af ligegyldighed og »fanden stå i det hele«-mentalitet, som krigen har givet os.«

Efter denne recept er det altså krigens atmosfære, som har demoraliseret ungdommen, iberegnet de unge, der findes i DsU. Ungdommen har ikke villet rette sig op igen efter — ja efter frihedskampens år! Her nøjes man endelig ikke med at sætte en parentes om frihedsbevægelsen og ungdommens kamp, der siges også, at den har skadet landets ungdom. Disse unge årgange fra krigens tid afskrives derfor, der er intet at gøre ved dem, de er fortabte. DsU stiller sin lid til dem, der var børn dengang.

DsU uden perspektiv

Hvilken politisk løsning stilles som mål af DsU for at komme ud af vanskelighederne? — Jo, marxismen »er i overvejende grad håbløst forældet«. Derfor, væk med den! DsU og socialdemokratiet må have en ny teori. For: »Vi kan alle se, at den marxistiske opfattelse af staten ikke passer på vore erfaringer, men en virkelig dybtgående behandling af statsbegrebet, af velfærdsstatens begreb, savner vi. — Vi står da i den situation, at der mangler teoretisk klarhed. — Det betyder for os, at vi ikke ser perspektivet i udviklingen, at vi

ikke forstår, at vi er midt i den socialistiske omdannelse. Derfor må vi sætte gang i de teoretiske drøftelser...» (Udførligere kan læses herom i *Land og Folk's* kronik 2. marts 1950).

Uden klarhed, uden perspektiv, uden begejstring — med en forsvindende medlemsstab, der giver en god dag i det hele, stræbende efter en ny teori, der kan tilpasse socialismen til velfærdsstaten, til det kapitalistiske system, se det er jo nok en løsning, der skal give resultater. Det er før forsøgt at likvidere marxismen og gøre den og arbejderklassen og dens ungdom til et aktiv for kapitalismen. Højresocialdemokraternes hovedopgave i dag er at gøre klassen til viljeløse redskaber for atlantlandenes krigspolitik. Men det må og skal aldrig lykkes dem at få ungdommen til at marchere i krig mod Sovjetunionen, socialismens og fredens fanevagt.

Højresocialdemokraterne kvæler den faglige ungdomsbevægelse

Hvorledes står det så til med en anden af arbejderungdommens organisationer: »Faglig Ungdom«? — FU er organiseret i en lang række byer som en sammenslutning af de lokale lærlinge- og arbejderforeninger. (DsF stritter imod dannelsen af en landsorganisation: »slette« erfaringer for en generations tid tilbage med hensyn til revolutionære tendenser i lærlingebevægelsen er årsagen hertil. De fleste fag har dog deres egen landssammenslutning af lærlinge). Hvor socialdemokraterne har den overvejende indflydelse på den faglige ungdomsbevægelse, er denne om muligt endnu mere død end DsU. Der findes der kun et uhyggeligt begrænset liv.

Fornylig indkaldtes således til et udvidet formandsmøde i de ca. 30 afdelinger, der er tilsluttet FU i København, hvor dagsordenen var: *Er FU en selskabelig forening? Hvorfor er der ikke tilslutning til FU's arrangementer? Hvad kan der gøres for at skabe samling om FU?* — Som det altid er tilfældet i den faglige ungdomsbevægelse i København, var det ungtkommunisterne, der fik den positive diskussion i gang og beherskede mødet med deres indlæg, men som altid løber det ud i sandet, fordi en aktiv, kæmpende faglig ungdomsbevægelse er imod socialdemokratiets interesser. Denne utålelige tilstand i FU's organisation lader sig vanskeligt ændre: den er nemlig i fuld overensstemmelse med og en følge af de socialdemokratiske og faglige spidsers linje. De leder praktisk talt hver eneste handling, FU udfører — eller rettere sagt ikke udfører. De har lagt sig som en dyne på FU for at kvæle ethvert initiativ. Fagforenings-

repræsentanterne i København og andre større byer dominerer FU, de er stemmeberettigede på møderne og et vist antal af dem *skal* vælges til ledelserne. I Århus skal de endog udgøre flertallet af ledelsen i FU! Skulle disse foranstaltninger, der gennemførtes under besættelsen (!), end ikke være virksomme nok, så har fagforeningsrepræsentanterne endnu en trumf i baghånden: makker lærlingene ikke ret, så er DsF og en række fagforeninger ikke bange for at true med at fratage dem det økonomiske tilskud, der lige rækker til at holde lærlingebevægelsen oven vande. Med denne praksis bliver der naturligvis ingen initiativrig, kæmpende, velorganiseret og bred arbejderungsbevægelse ud af FU. Tilbage bliver der kun en dikkende lammehale, hvis flertal (bestemt af fagforeningerne) fromt og naivt fra møde til møde erklærer, at hvad socialdemokratiet gør, er altid det rigtige.

Har højresocialdemokraterne sat sig fast i fagbevægelsens top, har de således gjort det ikke mindre effektivt i den faglige ungdomsbevægelse. Derfor er der i vid udstrækning ikke tale om noget perspektiv eller forsøg på at finde vej fremad. De små socialdemokrater afventer simpelthen, at ungdommen pludselig en dag skal blive mere interesseret, og forventer ligesom Hækkerup, at en ny generation af unge, der ikke sejler om i »ligegyldighed«, skal dukke op ved et eller andet skæbnens under.

Et typisk eksempel på socialdemokratisk fagligt ungdomsarbejde

Sagen med de 170 lærlinge på Ålborg skibsværft, der blev skåret ned med kr. 9,60 om ugen i løn, er et særdeles lærerigt eksempel på, hvorledes socialdemokraterne og DsU arbejder med ungdommen. Der kom i realiteten først en »sag« og en kamp ud af denne lønnedskæring, da DKU rejste lærlingenes krav om fuld lønudbetaling. Smedeforbundet rasede og har sidst i »Jern- og Metalarbejderen« for marts luftet sine følelser. Her gives der et forvrænget billede af sagen og dens resultater. Kommunisterne vanskeliggjorde en løsning, siges der. Javel, DKU vanskeliggjorde for det første, at lønnedskæringen skulle forløbe, uden at der blev rørt en finger for lærlingenes ret. For det andet vanskeliggjorde DKU det rådne kompromis, der blev sluttet, og som betyder en lønnedskæring ikke på kr. 9,60, men »kun« på kr. 5,76 om ugen.

DKU har trods smedeforbundets kompromis ære af denne sag. Uden DKU's initiativ, der medførte utallige protester fra hele lan-

det, hvor mange lærlinge følte, at de kunne rammes næste gang, var der intet som helst sket. Uden DKU's initiativ havde vi ikke fået bevis for, at talrige stærke kræfter hviler i den faglige ungdom, og her kom de til udtryk i protester og sympatitilkendegivelser fra lærlingeforeninger, klubber og tekniske skoler. Ofte skete det i trods og i kamp mod det socialdemokratiske diktatur, hvilket beviser, at det ikke alle steder er lykkedes de faglige højresocialdemokrater at kvæle de sunde klasseinstinkter i arbejderungdommens rækker.

KU's mislykkede forsøg på en renaissance ved hjælp af antikommunismen

Af de borgerlige ungdomsorganisationer er KU den mest åbenhjertige, sikkert fordi KU er den af de politiske ungdomsorganisationer, der er hårdest ramt af ungdommens »ligegyldighed«.

Derfor har KU gennem et par år drøftet, hvad de skulle gøre. Og de mente, at de havde fundet løsningen ved igen at optage *antikommunismen* som vigtigste punkt i den politiske agitation.

Det gik imidlertid ikke, selv om man før krigen var i stand til at skabe en vis fascistisk aktivitet i KU omkring højrearmssving og støvletrampen. Vi ved ikke, om KU har fundet ud af, hvorfor antikommunismen ikke længer duer som livseliksir for KU. Ellers kan vi fortælle dem, at de jo ikke længer har eneret på den i Danmark. Især DsU-lederne, men også de andre ungdomsledere, har gjort dem rangen stridig som kommunismens »fjende nr. 1«. Antikommunismen lever lige så godt i DsU som i KU, og det vil sige, at den lever dårligt. Antikommunismen er ikke nogen opstrammer for nogen af parterne. Nogle resultater giver den dem dog: Antikommunismen er en alvorlig fare, fordi den er medvirkende til at gøre ungdommen perspektivløs, svækker dens demokratiske idealer, og ganske givet har den også betydet en ringere tilgang til den kommunistiske bevægelses rækker af ungdom.

Ungdomssamvirket forsøges genoplivet

Nu forsøger KU imidlertid en anden løsning, som vi også kender for godt. Den tidligere KU-formand Poul Møller skriver i »*Lederbladet*« (nr. 7-8, 1949) om de borgerlige, socialdemokratiske og andre ungdomsorganisationers krise, at »*det kan blot ikke blive ved at gå, som det går nu; thi så vil ungdomsforeningerne om få år være en »saga blott« — vi er allerede ved at blive betragtet som en mærkelig sekt.*» For at overvinde krisen foreslår han, at der op-

rettes »fællesforeninger«, hvor ungdommen vil »kunne få indtryk af de mangeartede synspunkter, der aften efter aften vil tage livtag med hinanden.«

Men ejheller diskussioner, hvor synspunkterne tager livtag med hinanden i uendelige og resultatløse diskussioner, kan bryde krisen. Diskussioner løser ingen af ungdommens afgørende problemer, giver ingen valgret og skaffer heller ingen boliger eller højere løn.

Andre er fremkommet med tilsvarende forslag i den senere tid. Her skal man lægge mærke til, at Hækkerup er modstander af »fællesforeninger«, eller hvad man nu kalder sine forslag. Han er modstander af forslagene med den motivering, at det er ungdommunisternes forslag fra 1945 om en samlet ungdomsbevægelse om igen.

Det er naturligvis ikke rigtigt. DKU's forslag fra dengang gik nemlig ud på: »Et ungdomsforbund, hvori alle unge, der vil fremskridt, kan samles. En sådan ungdomsorganisation kan blive en masseorganisation, og den vil være stærk og indflydelsesrig.« (Lederbladet nr. 9, 1945). Og senere: »Vi må imidlertid nu alle erkende, at de afgørende politiske, kulturelle og økonomiske problemer må drages ind i et fremtidigt samarbejde, hvis dette skal medføre nogensomhelst resultater til gavn for ungdommen.« (Lederbladet nr. 12, 1945).

Det var således en kæmpende, fremskridtsvenlig ungdomsbevægelse, ungdommunisterne foreslog, men den linje blev kvalt af de andre i Ungdomsorganisationernes Fællesråd. Det endte jo endda med, at DKU blev ekskluderet af fællesrådet for denne linje, endda to gange, i januar og februar 1948, for at gøre det helt effektivt.

Hækkerups indvendinger, at det nu er DKU's forslag, der dukker op igen, er jo ved siden af. DKU ville ingen diskussionsklub have, men en organisation af demokratisk og fremskridtsvenlig ungdom, der stod tilsluttet Demokratisk Ungdoms Verdensforbund og deltog i kampen mod fascismen og krigen. De andre ungdomsledere ville hellere hver især hygge deres partipolitiske kartoffelrækker og iøvrigt forsvare reaktionen.

Det nye forslag, KU's og andres forslag, er imidlertid intet andet end det gamle, berygtede Dansk Ungdomssamvirke fra besættelsestiden serveret på en ny tallerken, nu under den »kolde« amerikanske besættelse, der har ramt vort land.

Ungdomssamvirkets formål var kort sagt at holde ungdommen borte fra den aktive kamp imod de tyske fascister. Ingen uro, ingen

sabotage — en linie, der blev holdt til dets sidste virkelige levedage nogen tid efter den 29. august 1943, og som iøvrigt blev understøttet af DsU-lederne.

Det nye forslag er derfor ikke helt ufarligt, og selv om DsU-lederne belært af erfaringerne gør modstand, så — nå ja, i 1940 fik de simpelthen ordre af socialdemokratiet til at gå ind i Samvirket. I tilfælde af f. eks. en *ny samlingsregering* med det formål lettere at kunne kue det arbejdende folk og modstanderne af krigspolitikken, vil det samme naturligvis ske igen, fordi reaktionen, atlantfolkene og hjemmeværnsagitorerne nødvendigvis må samle deres styrker. Også før og under Samvirkets dage herskede der krise i den borgerlig-socialdemokratiske ungdomsfront. Og »fællesforeninger« i det gamle Samvirkets baner vil være så meget farligere, eftersom det vil få til opgave at få den danske ungdom til at sluge hele atlant- og krigspolitikken, den sociale nedskæring og til at vinde ungdommen som aktive soldater i en ny krig mod Sovjetunionen.

Ungdommens »svigten« er et sundhedstegn!

Efterhånden er vi nået til kernen i spørgsmålet: hvorfor er der krise i den borgerlig-socialdemokratiske ungdomsbevægelse i Danmark, som iøvrigt i alle marshalllande?

Er det ungdommen, der svigter organisationerne? Er ungdommen mere demoraliseret eller desillusioneret end tidligere? Har ungdommen svigtet demokratiet og kampen for freden og friheden?

Nej — fri os for al tale om ungdommens svigten, som man også kan høre hos kommunister. Javel, ungdommen har undsagt hjemmeværnet. Den vil ikke krig og er ikke tilhænger af Atlantpagten. Det er således ikke tilfældigt, at resultatet af rundspørgen blandt soldaterne i tre kompagnier i Odense ikke må oplyses til pressen. Den gav nemlig til resultat, at højst en trediedel svarede, at de var tilhængere af A-pagten eller blot mente, at der vel ikke var anden udvej for Danmark! Og det er unge, som hver eneste dag er udsat for den voldsomste propagandadild om pagten, om de »farlige« russere og den kommunistiske »femtekolonne«. Sultestrejkerne, frygten for fredspropaganda blandt soldaterne, der har givet sig udslag i snesevis af anholdelser og andre overgreb mod ungmunkommunister, viser, at antimilitarismen står stærkt også hos soldaterne, og at de »ansvarlige« frygter den som pesten.

Når man skærer al udenomssnak bort, så viser den afgørende år-

sag til den manglende tilslutning og forsvindende aktivitet, til krisen i den borgerlig-socialdemokratiske ungdomsbevægelse sig at være *militariseringen, krigspropagandaen, den sociale nedskæring og partiernes og deres ungdomslederes dobbeltspil og løftebrud midt i ungdommens higen mod en bedre tilværelse.*

De pågældende ungdomsledere og deres partier er i spidsen for oprustningen. De har droppet ethvert forslag til forbedring af ungdommens kår. De har ansvaret for de høje skatter, for lønforringelserne, for bolignøden og for filsidesættelsen af ungdommens politiske rettigheder. Al tale om krigstidens spændte atmosfære, om ligegyldighed og svigten kan man roligt lade fare. Det er marshallpartierne og deres ungdomsledere, som gennem deres politik har svigtet og forrådt demokratiet og ungdommen, ikke ungdommen, der har svigtet demokratiet. Det er de folk, som med marshallgaver køber sig til amerikaniseringen af vort kulturliv — en ting, en del af dem nu er tvunget til hyklerisk at jamre sig over — der har ført dele af ungdommen ud i kulturamerikaniseringens sump. Det er dog langt fra alle, denne gift glider ned i.

Ungdommens svigten og ligegyldighed overfor de borgerlig-socialdemokratiske ungdomsorganisationer har således flere positive sider end negative. Ungdommens holdning er i virkeligheden et sundhedstegn, fordi den i allerhøjeste grad er ensbetydende med en alvorlig protest imod Danmarks officielle politik.

Er det kommunistiske ungdomsforbund også ramt af krisen?

Selv om den nuværende KU-formand slår det hen med en håndbevægelse (*KU-bladet*, marts), så er det afgjort og naturligt, at DKU ikke er ramt af den krise, der har lammet de øvrige ungdomsorganisationer. Thi:

- 1) *Den kommunistiske ungdom er ikke med i militariseringsbestræbelserne og krigspropagandaen.*
- 2) *Den kommunistiske ungdom har et mål at sætte op for ungdommens kamp i dag: freden, og et perspektiv for sin kamp: socialismen.*
- 3) *DKU fortæller ikke ungdommen, at det er den, der har svigtet. DKU påviser, at det er det kapitalistiske samfund, som gennem sin udplyndring af ungdommen er skyld i dens elendige stilling, lave lønninger, arbejdsløshed, bolignød og politisk umyndiggørelse.*

4) *Ungkommunisterne har ved deres side et parti, om hvilket ingen nogensinde har kunnet påvise eller har vovet at påstå, at det har svigtet ungdommen.*

Når DKU alligevel i en periode på et par år var ramt af stilstand i sin udvikling — mindre af uvirksomhed — så er årsagerne som sagt ikke at finde i den krise, der næsten helt lammer de andre ungdomsorganisationer. DKU har derimod været standset i sin udvikling og hæmmet i sin indflydelse på ungdommen, for det første af hele den antikommunistiske enhedsfronts kampagne (dette er allerede nævnt), og for det andet formåede DKU ikke i sit arbejde at sprænge isoleringen, at overvinde sekterismen, at komme i kontakt med ungdommens brede lag, for over for dem at afsløre reaktionens hensigter og mobilisere dem til aktiv handling for fred, fremskridt og socialisme.

Partiet og ungdommen

Et ønske fra DKU blev opfyldt ved, at partiet på CK-mødet i januar helligede spørgsmålet om partiet og ungdommen et særligt punkt på dagsordenen. Ib Nørlund indledte straks sin tale med at fastslå:

»Spørgsmålet om partiets forhold til ungdommen og til ungdomsbevægelsen er ikke et underordnet særspørgsmål, men et centralt problem for hele vor bevægelse og for udviklingen af vor kamp mod krigspolitikken.« Krigsmagerne sætter ind med ekstra styrke mod ungdommen: *»Derfor er kampen om ungdommen et politisk spørgsmål for hele bevægelsen af allerstørste rang. Derfor er det et hovedspørgsmål i kampen for freden.«*

Resolutionen påpeger desuden sekterismen i ungdomsforbundet, siger, at DKU har været for afsondret fra ungdommens masser, at der er skabt for ringe bevægelse om ungdommens krav, at kampens perspektiv og socialismens ideal ikke har været forklaret for ungdommen i et fængende og forståeligt sprog, og at DKU i sine organisatoriske arbejdsformer ikke har formået at tilpasse sig ungdommens behov. Resolutionen slutter:

»Der har siden DKU's kongres (april 1949) været forbedringer at mærke i DKU's arbejde. CK-mødet udtaler sin tillid til, at det skal lykkes at føre dem til gennembrud.

Hovedopgaven for DKU i den nuværende situation er kampen for freden. I kampen for ungdommens krav må det gøres klart, at fredens bevarelse er forudsætningen for alle forbedringer af ungdom-

mens stilling. DKU fører denne kamp i forbund med alverdens demokratiske ungdom, som er samlet i DUV, og må på DUV's grundlag skabe en bred ungdomsbewægelse i kampen for varig fred, demokrati, for national uafhængighed og en bedre fremtid.«

Ungdommens enhed vokser

På sin landskonference i slutningen af februar diskuterede DKU alle disse spørgsmål indgående, og den ene kammerat efter den anden kunne stå op og fortælle med eksempler, hvorledes vort ungdomsforbund i dag er ved at bryde sig vej ud af sekterismen, den traditionelle hovedsvaghed i den kommunistiske ungdomsbewægelse. Dette satte et præg af styrke og kamplyst på konferencen.

DKU er ved at få luft under vingerne, der er mere bewægelse som følge af arbejdet og følgelig også en stigende tilgang af nye medlemmer. Det bliver nu den *samlende* kommunistiske bewægelses opgaver at sørge for, at DKU bliver helt flyvefærdig, ikke som et kommunistisk parti nr. to, men som den danske ungdoms førende kraft.

I sin berømte tale på Kommunistisk Internationales VII verdenskongres i 1935 sagde O. Kuusinen, at »ungdomsbewægelsen er den sociale frigørelsesbewægelses *hjerter*«. Ja, med mindre hjertet hamrer varmt og levende i den kommunistiske bewægelse vil den naturligvis hinke af sted. Derfor sagde Kuusinen også, og talen dengang var om kampen mod fascismen og krigsfaren:

»Der behøves en revolutionær ungdomsbewægelse, som er mindst ti gange så bred som vore partier, og en ungdomsenhedsfront, som er hundrede gange bredere.«

Foran en tredie verdenskrigs trusel er disse ord ved at blive virkelighed i den revolutionære ungdomsbewægelse i en lang række lande og i den internationale ungdomsbewægelse, der er i gang med at skabe ungdommens enhed i kampen *»for en varig fred, demokrati, folkernes nationale uafhængighed og en bedre fremtid.«* (DUV's 2. kongres, september 1949 i Budapest). Den revolutionære ungdom er drivkraften i verdensungdomsforbundet med dets over 60 millioner medlemmer, et tal der forøges med mange millioner år for år.

I dag står det sikkert klart for alle unge kammerater, at uden internationalismen gives der ingen virkelig kamp for freden, og at massetilslutning til DUV kun kan ske på den kommunistiske ungdoms foranledning og initiativ, på ihærdigt og tålmodigt arbejde for DUV blandt ungdommens brede masser. Thi der eksisterer kun

een international ungdomsbevægelse, som kan samle al demokratisk ungdom. Det er ikke den sekt, der kalder sig Socialistisk Ungdomsinternationale og er redskab for den engelsk-amerikanske imperialisme. Det er ikke den såkaldte World Association of Youth (WAY), der endnu kun eksisterer på papiret trods et par års ihærdige forberedelser. Den viser sig nemlig ikke i stand til at indrulle selv den ungdom, der står under reaktioner indflydelse, i et makkerskab med Francos unge fascister og med de reaktionære katolske organisationer. (Hækkerup var med i dette arbejde, men blev tvunget ud af sine egne!) Nej, den ungdomsbevægelse, der kan skabe ungdommens enhed, det er den, som uden skelen til forskelligheder i politiske og religiøse anskuelser kan samle al ungdom i de socialistiske, folkedemokratiske, kapitalistiske og koloniale lande i kampen for varig fred, demokrati, folkenes nationale uafhængighed og en bedre fremtid. Uden dette gives der ingen virkelig masseungdomsbevægelse, der kalder på ungdommens ildhu og kampvilje, på dens begejstring og lidenskab. Der findes kun een sådan ungdomsbevægelse, og det er Demokratisk Ungdoms Verdensforbund.

Det bliver DKU's opgave at skabe massetilslutning til DUV og i første omgang af den arbejderungdom, som findes i den faglige ungdomsbevægelse eller ikke er tilsluttet nogen organisation. Med de bestræbelser, der er i gang, og med de resultater, der allerede er nået, vil der i de kommende måneder blive en tilslutning af flere tusinde unge arbejdere til DUV i Danmark.

★

Den kæmpende revolutionære bevægelse har den gnist og det perspektiv, de andre besidder mindre i dag end nogensinde tidligere. De må erkende deres magtesløshed, de må erkende, at den overvejende del af ungdommen viser passiv modstand mod deres krigspolitik og deres fantastiske udplyndring af ungdommen. De må erkende, at der findes en bevidst, revolutionær ledelse for ungdommen, der kæmper for at rejse ungdommen til aktiv modstand. De vil komme til at erkende, at kommunisterne vil sejre i dette store livtag mellem den mørke reaktion og fremskridtet.

Gelius Lund

LENIN PÅ DANSK

Den danske udgave af Lenin: Udvalgte Værker 1—12 nærmer sig sin fuldendelse. Gelius Lund anmelder her denne udgaves bind 1.

For over et halvt århundrede siden skrev Friedrich Engels i et forord til *Det kommunistiske Manifest*, at i samme grad som storindustrien udvikler sig i et land, i samme grad sker der en udvikling blandt dette lands arbejdere: de stiller stærkere krav om at få deres stilling som arbejderklasse kontra de besiddende klasser belyst, den socialistiske bevægelse breder sig blandt dem, og efterspørgselen efter *Manifestet* stiger . . .

Hvordan fik de så deres stilling belyst? Mens Marx og Engels levede, var det disse to, der gav hele bevægelsen det faste teoretiske grundlag. Allerede inden Engels' død var imidlertid opportunismens mørkelægning af arbejderbevægelsens kampbetingelser og mål sat ind. Man behøver blot at se på det danske socialdemokratis forlagsvirksomhed for at vide, hvordan det gik. De vesteuropæiske socialdemokrater lod mere og mere teorien hvile på reolerne, eller forvanskede den direkte.

Naturligvis fik opportunisterne fra første færd fuld støtte af kapitalens skribenter, blade og forlag. Forlagene f. eks. taler gerne om deres høje mission i oplysningens tjeneste. Hvordan de forvalter dette pund fremgår af, at ingen af dem har fundet det værd at trykke noget værk af Marx og Engels, for slet ikke at tale om Lenins og Stalins skrifter. De tanker, som sysselsætter hele verden og

er en praktisk ledetråd for den halve, blev direkte undertrykt. Derimod udsendte et borgerligt dansk forlag i 30erne Hitlers »Mein Kampf«. Bedre kan oplysningens klassekarakter næppe afbildes.

★

Først i 30erne, da Danmarks kommunistiske Parti havde kæmpet sig ud af de indre brydninger og befriet sig for socialdemokratiets agenter i partiet, kom der liv over det marxistisk-leninistiske oplysningsarbejde i Danmark. Det parti, der bæres oppe af de ulærde folk frem for nogen, og som kæmpede med utrolige økonomiske besværligheder fra dag til dag, begyndte i stor stil at udgive vor tids dybeste videnskabelige værker. Det var de udbyttedes, de arbejdendes eller arbejdsløses usikkert stillede klasse, der løftede oplysningens fane som et varsel om, at fremtiden tilhører den.

Bolsjevikernes Historie kom i 12.000 eksemplarer, *Borgerkrigens Historie* i 15.000, *STALINS Leninismens Problemer* blev sendt til sætning den 9. april 1940 og nåede at udkomme, blive solgt og studeret inden den fulde illegalitet indtrådte. Og ARBEJDERFORLAGET begyndte på udgivelsen af *LENINS Udvalgte Værker*, 1--12.

★

Udgivelsen blev ganske vist afbrudt i 1941. Kun to bind nåede at udkomme, plus *Staten og Revolutionen*. Danmarks kommunistiske Parti fik hænderne fulde med modstandskampens organisering og skrev med hæder et nyt blad i Danmarkshistorien. Men ikke engang under disse omstændigheder standsede de teoretiske publikationer helt. Bl. a. udsendtes Stalins artikler om Lenin, dem der nu findes som orienterende indledning til Lenin, *Udvalgte Værker*, I. bind. Det var intet under, at det lille hæfte blev efterspurgt. Stalins ord ved Lenins død i 1924 er stadig lige enkle:

»Tung og utålelig er arbejderklassens lod. Hårde og pinefulde er det arbejdende folks lidelser. Slaver og slaveejere, livegne og herremænd, bønder og godsejere, arbejdere og kapitalister, undertrykkere og undertrykte — sådan var verden i årtusinder, og sådan er den endnu i de allerfleste lande. Gang efter gang har de arbejdende ned gennem tiderne prøvet at ryste undertrykkerne af sig og blive herre over deres egen skæbne. Men hver gang har de, slagne og foragtede, måttet give op og gemme hånen og ydmygelsen, hadet og fortvivlelsen i deres hjerte, mens de rettede blikket mod den ukendte himmel, hvor de håbede at finde forløsning. Slavelænkerne

var ubrudte som før, thi de gamle lænker var blevet afløst af nye, ligeså tyngende og ydmygende. Kun i vort land er det lykkedes de undertrykte og underkuede masser af arbejdende at ryste godsejernes og kapitalisternes herredømme af sig og sætte arbejdernes og bøndernes herredømme i stedet. I ved, kammerater, og hele verden anerkender det nu, at denne gigantiske kamp blev ledet af kammerat Lenin og hans parti. Lenins størhed består først og fremmest i, at han ved at skabe sovjeternes republik viste alverdens undertrykte masser i praksis, at håbet om befrielse ikke er bristet, at godsejernes og kapitalisternes herredømme ikke er evigt, at arbejdets rige *kan* skabes gennem de arbejdendes egne anstrengelser, og at det må skabes *på jorden*, ikke i himlen. Derved vakte han frihedshåbet i arbejdernes og bøndernes hjerter verden over. Det er også forklaringen på, at navnet Lenin er blevet et så elsket navn blandt de arbejdende og udbyttede masser.« (Udvalgte Værker, 1. bind, s. 22—23).

★

Allerede det første bind viser Lenin som »en fører af højere type, en kongeørn, der ikke kendte til frygt i kampen og dristigt førte partiet frem ad den russiske revolutionære bevægelses udforskede veje.« (Stalins indledning, s. 33).

De tre små artikler, der danner optakten til Lenin-Udvalget, er *Marxismens tre Kilder og tre Bestanddele*, *Marxismens historiske Skæbne* og *Marxisme og Revisionisme*. De vil næppe kunne overgås i fremstillingens klarhed og jævnhed. På nogle få sider tegner Lenin her socialismens historie, skiller udviklingsperioderne ud, giver hver periode i socialismens historie sin karakteristik og viser oprindelsen til de strømninger, der i forskellige faser prægede arbejderbevægelsen. Den der sætter bind I op på hylden uden at læse de tre ting, han går intetanende glip af en dyb berigelse, for det er ikke simpelthen historie, Lenin skriver. Læs slutningen af artiklen *Marxismens historiske skæbne*, affattet i 1913, før den første verdenskrig, før oktoberrevolutionen, før socialismens opbygning, før folkedemokratiernes og folkerepublikken Kinas fødsel:

»Nogle folk, der ikke fatter betingelserne for at forberede og udvikle en massekamp, blev drevet ud i pessimisme og anarkisme, fordi den afgørende kamp mod kapitalismen i Europa stadig lod vente på sig. Vi ser nu, hvor kortsynet og klejnmodig den anarkistiske pessimisme er.

Det er ikke pessimisme, men optimisme, der kan hentes i den

kendsgerning, at Asiens 800 millioner er blevet draget ind i kampen for de samme europæiske idealer.»

Dette blev skrevet for 40 år siden! Og Lenin fortsætter:

»De asiatiske revolutioner viste os den samme karakterløshed og nederdrægtighed hos liberalismen, den samme overordentlige betydning af de demokratiske massers selvstændige optræden, den samme tydelige adskillelse mellem proletariatet og al slags bourgeoisie. Den der efter erfaringerne i Europa og Asien taler om en *ikke*-klassepræget politik og en *ikke*-klassepræget socialisme, han fortjener simpelthen at blive sat i bur og udstillet sammen med en australsk kænguru.

Efter Asien er så Europa begyndt at røre på sig — blot ikke på asiatisk vis. Den 'fredelige' periode 1872—1904 tilhører uigenkaldeligt fortiden. Dyrtiden og trusternes tryk fremkalder en u hårt skærpelse af den økonomiske kamp, som bringer røre selv blandt de engelske arbejdere, der er mest fordærvede af liberalismen. Lige for vore øjne modnes den politiske krise selv i det mest 'stenhårde' borgerligt-junkerlige land, Tyskland. Rustningsfeberen og imperialismens politik har af det moderne Europa lavet en 'social fred', som mest af alt ligner en krudttønde. Og opløsningen i *alle* borgerlige partier og modningen i proletariatet skrider støt fremad.

Efter marxismens fremkomst har hver af de tre store epoker i verdenshistorien bragt den nye bekræftelser og nye triumfer. Men en endnu større triumf vil den forestående historiske epoke bringe marxismen, proletariatets lære.«

Kun fordi Lenin magtede at kaste sin forsknings lyskaster ind i alle historiens, økonomiens og politikens kroge og give et samlet billede af arbejderklassens opgaver ikke blot i et enkelt land, men som den førende klasse i hele verden, kunne det bolsjevikiske parti under hans og Stalins ledelse med en så utrolig sikkerhed fuldføre revolutionens værk i Rusland og skabe basis for kommunismens sejr i andre lande.

★

Resten af bind 1 er helliget forberedelsen af det russiske socialdemokratis dannelse. Også i de andre elleve bind er stoffet ordnet i rigtig tidsfølge, efter de næsten 200 skrifers affattelsestid, og inddelt i perioder svarende til periodeinddelingen i *Sovjetunionens kommunistiske Partis (Bolsjevikernes) Historie*. Det letter læsningen af værket; i stedet for det besværlige noteapparat, som ellers er nødvendigt for at placere hvert enkelt skrift i den klassekampsfase,

hvorunder det blev skrevet, kan man nu ved at læse et kapitel af »Bolsjevikernes Historie« få hele baggrunden.

I 90erne fandtes der endnu ikke noget socialdemokratisk parti i Rusland (dengang kaldtes de marxistisk orienterede partier socialdemokratiske). I en artikel fra 1946 fortalte en af Lenins gamle medkæmpere *M. I. Kalinin* om, hvordan han lærte Lenins idéer at kende:

»Jeg husker udmærket fra slutningen af 1898 eller begyndelsen af 1899, hvordan vor studiekredsleder, en student fra det teknologiske institut, anbefalede os *dette arbejde* og begejstret sagde, at forfatteren gav folkevennerne's førere deres fedt, og at disse ikke kunne give igen. Vi spurgte om forfatterens navn, men vor leder kendte det ikke og sagde kun, at rygten ville vide, at det stammede fra en student ved Kazans universitet.«

Med ordene »dette arbejde« sigter Kalinin til Lenins bog: *Hvad er »folkevennerne« og hvordan bekæmper de socialdemokraterne?* Men rygten var temmelig sent ude, thi i 1898 var »studenten ved Kazans universitet« forlængst færdig med studierne, i en årrække havde Lenin udført praktisk propagandistisk og organisatorisk arbejde og havde oplevet sine første fængsels- og forvisningsår. Bogen *Hvad er »folkevennerne«* var blevet udgivet illegalt i 1894, i tre hektograferede hæfter, hvoraf man længe har kendt nr. 1 og nr. 3. Nr. 2 er desværre endnu ikke kommet for dagens lys. Det er nr. 1 af disse hæfter, der er oversat til dansk.

Bogen er rettet mod »folkevennerne«, narodnikerne, som var rester af en oprindelig ægte revolutionær bevægelse, hvis førere både ved deres heldmod og ved deres mangler havde givet den russiske revolutionære bevægelse værdifulde erfaringer. Disse førere var imidlertid ved at ordne sig med det bestående samfund. Det er det, Lenin ubarmhjertigt afslører. Lenins polemiske stil er forbilledlig, det er som om han maler billeder af vore dages »folkevenner« i højresocialdemokratisk stil, og af vore dages »demokrater«, når han minder om Stjadrins beskrivelse af en russisk liberal politikers udvikling. Denne liberale mand begynder med at bede sine foresatte om en reform, »så vidt muligt«, han fortsætter med at tigge om »en lille smule« og ender i en evig og urokkelig stilling »svarende til hans gemenhed«.

Lenin kendte dem, disse marshallpolitikernes aner!

★

Lenins skrifter var næsten alle skrevet til en aktuel kampsituation. Bogen *Hvad er »folkevennerne«* begynder betegnende med ordene: »R. B. har indledet et felttog mod socialdemokraterne . . .« — så følger en redegørelse for angrebet, og dernæst kører Lenin skytset op. Bogen virker stadig lige frisk. Ikke så meget fordi folkevennernes angreb var mægtige til angreb, som også nu rettes mod os; nogen originalitet har vore dages antikommunister nemlig ikke lagt for dagen. Dens aktualitet ligger først og fremmest i Lenins dybe gendrivelse af angrebene og forvrængningerne. Kalinin kunne f. eks. benytte den som basis for sin artikel i januarnummeret af tidsskriftet *Bolsjevik* 1946, en artikel der blev citeret hele verden over, fordi den skildrede de nuværende højresocialdemokrater som sidestykker til de falske folkevenner. Kalinin skrev efter en gennemgang af Lenins bog:

»De sande demokrater og patrioter udfører det samme arbejde som Lenin i den russiske revolutionære bevægelses barndom, men selvsagt i langt større målestok end dengang. Det er også nødvendigt at tage i betragtning, at de har at gøre med 'folkevenner' der er drevne i politisk kamp mod folket og har lang træning i manøvrer og bedrageri. Man kan trygt sige, at 80 procent af disse falske »folkevenner' bevidst dækker sig bag demokrati og socialisme for at kunne gennemføre deres reaktionære politik.« (Se tidsskriftet *TIDEN* 1946).

Der er, siger Kalinin, en bemærkelsesværdig forskel på Lenins modstandere blandt »folkevennerne« dengang og vore modstandere nu. Datidens »folkevenner« var personligt hæderlige mennesker, som selv mente, at de ville folkets vel. Nu er der rigeligt af tyvebrændte politikere, hvis mål er at vildføre folket. Det understreger kun, at Lenins bog stadig er til nytte, når vi skal orientere os i de sociale processer og vurdere dem.

★

Lenins gendrivelse af de falske folkevenner er tillige en dybtgående gennemgang af Marx' og Engels' historieopfattelse, den historiske materialisme. Han skildrer udførligt og klart, at ligesom Darwin gjorde ende på den opfattelse, at plante- og dyrearterne var skarpt adskilte, tilfældige, gudskabte og uforanderlige, og i stedet gav os sin udviklingsteori om foranderligheden og sammenhængen i plante- og dyreverdenen — sådan har Marx gjort ende på den opfattelse, at samfundet er en mekanisk samling individer, en me-

kanik man kan lave om på som man ønsker det, eller som tværtimod ikke kan laves om, men kun forandres tilfældigt. Marx har givet os et »videnskabeligt grundlag ved at indføre begrebet økonomisk samfundsformation, der betegner indbegrebet af de givne produktionsforhold, og ved at fastslå, at disse formationers udvikling er en naturhistorisk proces« (side 120).

Arbejderklassens repræsentanter kan ikke alene studere denne »naturhistoriske proces«, de kan også gribe ind i den og hjælpe udviklingen på gлед. Lenin fastslog i sin bog, at kapitalismen i Rusland var en kendsgerning og ville udvikle sig med alle sine følger. Ingen fromme ønsker kunne ændre på det faktum. Også bønderne ville blive ramt af kapitalismens udvikling, med stærkere modsætninger mellem de besiddende og mindre besiddende lag. De tanker, Lenin her fremsætter om proletariatet og bønderne i Rusland, er forløbere for hans bekendte strategi, der tilsigter et forbund mellem arbejderklassen og bøndernes brede masser.

★

Bind 1 rummer endelig den store artikel *De russiske Socialdemokraters Opgaver*, som Lenin skrev, mens han var i forvisning i Sjusjenskoje. I denne brochure, fra 1897, fortsætter Lenin sin forberedelse af et virkeligt partis dannelse. Endnu i 1897 fandtes der kun en række små, socialdemokratiske grupper, »Cirkler«. Det var for dem, Lenin betonedede, at »fra Marx' teori henter socialdemokraterne de værdifulde metoder, uden hvilke det er umuligt at få rede på samfundsforholdene...«

En af de metodiske grundsætninger, man kan lære hos socialismens klassikere, er, at der ikke må sættes lighedstegn mellem samfundsforhold og kampbetingelser fra forskellige historiske perioder, f. eks. mellem klassekampene i forrige århundrede og kampen mellem de to lejre i verdenspolitiken i vore dage. Overhovedet kan kampbetingelserne før oktoberrevolutionen og efter dette historiske skel naturligvis ikke direkte sammenlignes. Men *metoderne* til at studere kampbetingelserne kan læres hos dem, der løste problemerne og førte arbejderklassen frem til sejren. I denne afsluttende artikel både adskiller og samler Lenin på mesterlig måde kampen for økonomiske og kampen for demokratiske opgaver:

»Vi har påpeget, at den *socialistiske* og *demokratiske* propaganda og agitation er beslægtede og ikke kan skilles fra hinanden, at det revolutionære arbejde på det ene felt forløber parallelt med arbej-

det på det andet. Men der er tillige en væsentlig forskel mellem de to slags virksomhed og kamp. Denne forskel består i, at i den økonomiske kamp står proletariatet ganske alene, med såvel den jordejende adel som bourgeoisiet imod sig, måske (men langt fra altid) med nogen støtte fra de elementer i småborgerskabet, der føler sig draget mod proletariatet. Derimod står den russiske arbejderklasse ikke alene i den demokratiske, politiske kamp; den har ved sin side alle politisk oppositionelle elementer, befolkningslag og klasser, for så vidt som de er enevælden fjendtligt stemt og bekæmper den i disse eller hine former. *Side om side* med proletariatet står her de oppositionelt sindede elementer i bourgeoisiet eller i de dannede klasser eller i småborgerskabet eller i folkeslag, som forfølges af enevælden, eller i religioner og sekter osv. x

Der var bredde over dette syn! Lad os lære deraf og solidarisere os med de ord, der slutter bind 1, fordi de i 1897 sluttede artiklen om de russiske socialdemokraters opgaver:

Altså til arbejdet, kammerater!

Samtale mellem
J. V. Stalin og Harold Stassen
den 9. april 1947

Oversættelsen er foretaget efter Pravdas referat, der var godkendt af såvel J. V. Stalin som af Harold Stassen. — Stassen, en amerikansk politiker fra det republikanske parti, berejste i april 1947 Sovjetunionen.

Stassen udtaler, at han er *J. V. Stalin* taknemmelig for modtagelsen. Han, *Stassen*, har anmodet om at blive modtaget for at udtrykke sin respekt for *J. V. Stalin* som statschef. Han, *Stassen*, har foretaget en interessant rejse gennem europæiske lande og især interesseret sig for de enkelte landes økonomiske stilling efter krigen. Efter hans mening er folkenes levestandard af stor betydning for nationernes blomstring. Relationerne mellem Sovjetunionen og USA havde stor betydning under krigen og vil også have det i fremtiden. Han havde gjort sig klart, at de økonomiske systemer i USSR og USA var forskellige. USSRs økonomiske liv var bygget på socialistiske planprinciper, og dets udvikling ledes af det kommunistiske parti. I USA findes der et frit økonomisk liv med privat kapital. Det ville interessere ham, *Stassen*, at vide, om *J. V. Stalin* tror, at disse to økonomiske systemer kan leve sammen i en og samme verden og samarbejde efter krigen.

J. V. Stalin svarer, at naturligvis kan de samarbejde. Forskellen mellem dem har ikke væsentlig betydning med hensyn til muligheden for samarbejde mellem dem. De økonomiske systemer i Tyskland og USA var ensartede, men ikke des mindre opstod der krig imellem dem. De økonomiske systemer i USA og USSR er forskellige, men de bekrigede ikke hinanden, de samarbejdede under krigen. Hvis de to forskellige systemer kunne samarbejde i krigens tid, hvorfor skulle de så ikke kunne samarbejde i fredstid? Naturligvis,

det siger sig selv, at hvis der findes et ønske om at samarbejde, så er samarbejde fuldt ud muligt under forskellige økonomiske systemer. Men hvis der ikke er noget ønske om at samarbejde, så kan stater og folk selv under ensartede økonomiske systemer komme op at slås.

Stassen udtaler, at naturligvis har ønsket om at samarbejde stor betydning, men i fortiden, før krigen, er der fra begge sider fremsat forskellige udtalelser om umuligheden af at samarbejde. Før krigen udtalte *J. V. Stalin* sig også om dette. Men han, *Stassen*, ville gerne vide, om *J. V. Stalin* mener, at krigsbegivenhederne, den fascistiske akse, d. v. s. Tysklands og Japans nederlag, har ændret situationen, og at man nu, hvis ønsket derom er til stede, kan gøre sig håb om et samarbejde mellem USSR og USA.

J. V. Stalin svarer, at han på ingen måde har kunnet sige, at to forskellige systemer ikke kan samarbejde. Første gang blev tanken om samarbejde mellem de to systemer udtalt af Lenin. Lenin er vor lærer, siger *J. V. Stalin*, og vi sovjetmennesker er Lenins elever. Vi har aldrig fraveget Lenins anvisninger og vil ikke gøre det. Det er muligt, at han, *J. V. Stalin*, har sagt, at det ene system, f. eks. det kapitalistiske, ikke ønsker at samarbejde, men dette vedrører ønskerne, ikke mulighederne for at samarbejde. Hvad angår mulighederne for at samarbejde, så står han, *J. V. Stalin*, på Lenins standpunkt, at det er muligt og ønskeligt, at de to økonomiske systemer samarbejder. Og på samme måde, hvad angår folket og det kommunistiske parti i Sovjetunionen, så nærer de ønske om et sådant samarbejde. Det er ubestrideligt, at et sådant samarbejde kun vil blive til gavn for begge lande.

Stassen svarer, at dette er klart. De udtalelser, han mindede om, var fremsat af *J. V. Stalin* på 18. partikongres og på et central-komitémøde i 1937. I disse erklæringer var der tale om den »kapitalistiske omkredsning» og om den »monopolistiske og imperialistiske udvikling». Af *J. V. Stalins* udtalelser i dag, drager han, *Stassen*, den slutning, at nu, efter Japans og Tysklands nederlag, har situationen ændret sig.

J. V. Stalin udtaler, at han ikke på nogen kongres eller på noget centralkomitémøde i det kommunistiske parti har talt om, at et samarbejde mellem de to systemer var umuligt, og at han ikke har kunnet udtale sig således. Han, *J. V. Stalin*, har sagt, at der eksisterer en kapitalistisk omkredsning og fare for et overfald på Sovjetunionen. Hvis den ene part ikke ønsker at samarbejde, så betyder

det, at der eksisterer en trusel om overfald. Tyskland, som ikke ønskede at samarbejde med USSR, overfaldt jo virkelig USSR. Kunne USSR have samarbejdet med Tyskland? Ja, USSR kunne have samarbejdet med Tyskland, men tyskerne ønskede ikke at samarbejde. I modsat fald ville USSR have samarbejdet med Tyskland som med ethvert andet land. Som man ser, vedrører dette ønskerne, men ikke muligheden for at samarbejde.

Der må skelnes mellem muligheden for at samarbejde og ønsket om at samarbejde. Der findes altid mulighed for at samarbejde, men der findes ikke altid et ønske om at samarbejde. Hvis den ene part ikke ønsker at samarbejde, vil resultatet blive en konflikt, en krig.

Stassen siger, at ønsket må være gensidigt.

J. V. Stalin svarer, at det er ham magtpåliggende at bevidne, at russerne nærer ønske om at samarbejde.

Stassen siger, at han er glad for at høre dette, og at han gerne vil berøre *J. V. Stalins* udtalelser om, at de økonomiske systemer i USA og Tyskland var ensartede. Han må sige, at de økonomiske systemer i USA og Tyskland adskilte sig fra hinanden, da Tyskland begyndte krigen.

J. V. Stalin deler ikke denne opfattelse og siger, at der fandtes forskelle mellem styreformene i USA og Tyskland, men ikke mellem de økonomiske systemer. Styreformene er en midlertidig, en politisk faktor.

Stassen siger, at der er skrevet meget om, at det kapitalistiske system avler ondt: monopoler, imperialisme og undertrykkelse af arbejderne. Efter *Stassens* mening er det i USA lykkedes at forebygge udviklingen af kapitalismens monopolistiske og imperialistiske tendenser, og arbejderne i USA kan udnytte stemmeretten i langt højere grad, end Marx og Engels kunne tro. Deri ligger forskellen mellem det økonomiske system i USA og det, som eksisterede i Hitlers Tyskland.

J. V. Stalin siger, at man ikke bør svælge i kritik af hverandres systemer. Hvert folk holder sig til det system, som det ønsker og kan holde sig til. Hvilket system der er det bedste, vil historien vise. Man må respektere systemer, som er valgt og godkendt af folket. Om systemet i USA er godt eller dårligt, er det amerikanske folks sag. Til samarbejde kræves ikke, at folkene har ensartede systemer. Man må respektere systemer, som er godkendt af folket. Kun på den betingelse er samarbejde muligt.

Hvad Marx og Engels angår, kunne de naturligvis ikke forudse, hvad der ville gå for sig 40 år efter deres død.

Nogle kalder sovjetsystemet totalitært eller diktatorisk, mens sovjetmenneskene kalder det amerikanske system monopolistisk kapitalisme. Hvis de to parter begynder at skælde hverandre ud for monopolister eller totalitarister, vil resultatet ikke blive samarbejde. Man må gå ud fra det historiske faktum, at de to systemer eksisterer, godkendte af folket. Kun på dette grundlag er samarbejde muligt.

Hvad angår en svælg i kritik mod monopoler og totalitarisme, så er dette propaganda, og han, J. V. Stalin, er ikke propagandist, men realiteternes mand. Vi bør ikke være sekterere, siger J. V. Stalin. Når folket sætter sig for at ændre systemet, vil det ændre det. Da J. V. Stalin mødtes med Roosevelt og drøftede militære problemer, skældte han og Roosevelt ikke hverandre ud for monopolister eller totalitarister. Dette bidrog væsentlig til, at han og Roosevelt fik oprettet et indbyrdes samarbejde og sikrede sejren over fjenden.

Stassen siger, at den slags kritik fra begge sider efter krigens afslutning var en af årsagerne til misforståelserne. Han, *Stassen*, ville gerne vide, om J. V. Stalin håbede på en mere omfattende udveksling af idéer, studenter, lærere, kunstnere og turister i fremtiden, i tilfælde af at der bliver etableret samarbejde mellem USSR og USA.

J. V. Stalin svarer, at dette vil blive uomgængeligt, hvis der bliver etableret samarbejde. Udveksling af varer medfører udveksling af mennesker.

Stassen siger, at forhen opstod der misforståelser mellem USSR og USA i anledning af, at man ikke fra sovjetside ønskede at udveksle idéer, hvad der gav sig udslag i indførelse af censur af udenlandske korrespondenters meddelelser fra Moskva. F. eks. var det, at bladet New York Herald Tribune fik afslag på en ansøgning om at have sin egen korrespondent i Moskva, en af årsagerne til, at det skortede på gensidig forståelse mellem folkene i USSR og USA.

J. V. Stalin svarer, at der virkelig var givet afslag på visum til New York Herald Tribune's korrespondent. Men denne misforståelse var en tilfældighed, den hang ikke sammen med sovjetregeringens politik. Han, J. V. Stalin, ved, at New York Herald Tribune er et solidt blad. Man må også tillægge det betydning, at en del af de amerikanske korrespondenter er dårligt indstillet over for USSR.

Stassen svarer, at sådanne korrespondenter virkelig findes. Der

blev givet korrespondenten til New York Herald Tribune tilladelse til at opholde sig i Moskva, men kun under ministerrådets sammentræden. Nu rejser bladet spørgsmålet om at sende en fast korrespondent til Moskva. New York Herald Tribune er republikanernes førende organ, som får endnu større betydning nu, da republikanerne har fået flertallet i kongressen.

J. V. Stalin siger: »Det er lige meget, eftersom vi ikke ser nogen stor forskel mellem republikanerne og demokraterne«. Hvad spørgsmålet om korrespondenter angår, erindrede *J. V. Stalin* sig et tilfælde. I Teheran havde de tre magter afholdt en konference, på hvilken der var blevet udført et godt arbejde i en venskabelig atmosfære. En af de amerikanske korrespondenter, hvis navn han, *J. V. Stalin*, ikke nu husker, afsendte en meddelelse om, at marskal Timosjenko havde deltaget i Teherankonferencen, skønt han i virkeligheden ikke havde været der, og at han, *J. V. Stalin*, havde slået marskal Timosjenko under middagen. Det var imidlertid en grov og bagtalerisk opfindelse. Hvad så? Skal man rose en sådan korrespondent? I middagen, ved hvilken Teherankonferencens deltagere havde fejret Churchills 69 års fødselsdag, deltog Churchill, Brooke, Leahy og andre, henved 30 mennesker, som kan bevidne, at intet af den art fandt sted. Ikke des mindre afsendte denne korrespondent sin opdigtede meddelelse til bladet, og den blev offentliggjort i USAs presse. Kan man nære tillid til en sådan korrespondent? Vi mener ikke, siger *J. V. Stalin*, at USA eller USAs politik er skyld i dette. Men sådanne episoder hænder. Det skaber en dårlig stemning hos sovjetmenneskene.

Stassen siger, at der naturligvis findes eksempler på, at korrespondenter opfører sig ansvarsløst og sender urigtige meddelelser. Men andre korrespondenter refter de førstes fejl, og i tidens løb lærer folk, hvilke korrespondenter man kan stole på og hvilke ikke, og som resultat ser vi, at folk finder sig til rette og forener sig for at gennemføre store militære anstrengelser.

J. V. Stalin svarer, at dette er rigtigt.

Stassen siger, at hver gang en korrespondent vitterligt bevidst sender ganske urigtige meddelelser, tilbagekalder hans blad vedkommende, og således vil vore blade skaffe sig kadrer af dygtige og hæderlige korrespondenter.

J. V. Stalin siger, at først skriver disse korrespondenter de sensationelle meddelelser, så offentliggør bladene dem og tjener penge derved, og derefter afskediger man disse korrespondenter.

Stassen siger, at pressen, handelen og den kulturelle udveksling er de områder, hvor de to systemer skal finde metoder til at ordne deres indbyrdes relationer.

J. V. Stalin siger, at dette er rigtigt.

Stassen udtaler, at hvis der ikke var censur af korrespondenternes meddelelser, ville dette efter hans mening være en bedre basis for samarbejde og gensidig forståelse mellem vore folk end nogen anden.

J. V. Stalin siger, at i USSR vil det være vanskeligt at komme uden om en censur. Molotov har flere gange forsøgt at gøre det, men det gav ikke godt resultat. Hver gang sovjetregeringen havde ophævet censuren, havde den måttet angre det og indføre den påny. Om efteråret for to år siden var censuren i USSR blevet ophævet. Han, *J. V. Stalin*, var på ferie, og korrespondenterne begyndte at skrive om, at Molotov havde tvunget Stalin til at rejse på ferie, og så gav de sig til at skrive, at han, *J. V. Stalin*, ville vende tilbage og sætte Molotov på døren. Disse korrespondenter skildrede altså sovjetregeringen som en slags menageri. Naturligvis blev sovjetmenneskene oprørte og måtte påny indføre censuren.

Stassen siger, at efter hvad han nu forstår, regner *J. V. Stalin* et samarbejde for muligt, hvis der findes vilje til og ønske om at samarbejde.

J. V. Stalin svarer, at dette er ganske rigtigt.

Stassen siger, at når det gælder om at højne levestandarden, har mekanisering og elektrificering stor betydning, og at atomenergiens udnyttelse i industrien har stor betydning for alle folk, også folkene i USSR og USA. Han, *Stassen*, mener, at oprettelsen af et system for inspektion, kontrol og ulovliggørelse af atomenergiens anvendelse til krigsformål har stor betydning for alle folk i verden. Mener *J. V. Stalin*, at der findes udsigter til, at der i fremtiden kan udarbejdes aftaler om kontrol og regulering af produktionen af atomenergi og om dens fredelige udnyttelse?

J. V. Stalin svarer, at han håber på det. Der findes store meningsforskelle mellem USSR og USA i dette spørgsmål, men i sidste instans vil de to parter forhåbentlig finde hverandre. Efter *J. V. Stalins* mening vil der blive oprettet en international kontrol og inspektion, og det vil have stor betydning. Atomenergiens anvendelse til fredelige formål vil bevirke en stor omvæltning i produktionsprocesserne. Hvad angår atomenergiens anvendelse til krigs-

formål, så vil den efter al sandsynlighed blive forbudt. Dette kræver folkenes forhåbninger og sanvittighed.

Stassen siger, at dette er et af de aller vigtigste problemer. Hvis det bliver løst, vil atomenergien blive en uhyre velsignelse for folkene i hele verden, og hvis det ikke sker, vil den blive en uhyre forbandelse.

J. V. Stalin siger, at det efter hans opfattelse vil lykkes at oprette en international inspektion og kontrol. Tingene bevæger sig i den retning.

Stassen takker *J. V. Stalin* for samtalen.

J. V. Stalin svarer, at han er til *Stassens* disposition, og at russerne sætter pris på deres gæster.

Stassen siger, at han på uofficiel vis har talt med Molotov på konferencen i San Francisco. Denne samtale mundede ud i en indbydelse til at besøge Rusland.

J. V. Stalin siger, at det, så vidt han ved, står meget dårligt til i Europa for tiden. Hvad mener hr. *Stassen* derom?

Stassen svarer, at det i almindelighed er rigtigt, men der findes visse lande, der ikke har lidt under krigen, og som ikke er så dårligt stillede, f. eks. Schweiz og Tjekoslovakiet.

J. V. Stalin siger, at Schweiz og Tjekoslovakiet er små lande.

Stassen siger, at de store lande befinder sig i en meget dårlig situation. De økonomiske problemer, de står overfor, drejer sig om finanser, råstoffer og levnedsmidler.

J. V. Stalin udtaler, at Europa er den del af verden, hvor der findes mange fabriker og værker, men følelig mangel på råstoffer og levnedsmidler. Heri ligger tragedien.

Stassen siger, at det lave niveau for kuludvindingen i Ruhr medfører mangel på kul i Europa.

J. V. Stalin siger, at der også i England mærkes kulmangel, og at dette er meget ejendommeligt.

Stassen siger, at til alt held ligger kuludvindingen i USA på et højt niveau. I USA udvindes der 2 millioner tons stenkul i døgnet. Som følge heraf har USA været i stand til at sende et stort kvantum kul til Europa.

J. V. Stalin udtaler, at USA er heldigt stillet. Amerika er beskyttet af to oceaner. I nord grænser det til det svage land Canada og i syd til det svage land Meksiko. USA har intet at frygte fra deres side. Efter uafhængighedskrigen førte USA igennem 60 år ingen krige, men nød godt af freden. Alt dette har bidraget til USAs hur-

tige udvikling. Desuden består USAs befolkning af mennesker, som forlængst har gjort sig fri af kongernes og jordadelens åg. Denne omstændighed har ligeledes lettet USAs stormende udvikling.

Stassen udtaler, at hans oldefar flygtede fra Tjekoslovakiet for at undslippe imperialismen. Naturligvis har USAs beliggenhed været en stor hjælp for USA. Vi har haft lykken med os, siger *Stassen*. Modstanderen led sit nederlag langt fra vore kyster. USA har været i stand til at gennemføre omstillingen og efter krigens afslutning genoptage produktionen i bredt mål. Nu er det opgaven at undgå en depression og en økonomisk krise.

J. V. Stalin spørger, om der ventes en økonomisk krise i USA?

Stassen svarer, at han ikke venter nogen økonomisk krise. Han tror, at man kan regulere kapitalismen i USA og stabilisere beskæftigelsen på et højt niveau, således at man undgår enhver alvorlig krise. Men det er hovedopgaven at undgå en krise i USAs økonomiske system. Hvis regeringen imidlertid vil føre en klog politik, og hvis man vil tage hensyn til læren fra 1920-30, vil der i USA herske en regulerbar, men ikke en monopolistisk kapitalisme, og dette gør det muligt at undgå en krise.

J. V. Stalin svarer, at hertil kræves der en meget stærk regering, opfyldt af stor beslutsomhed.

Stassen siger, at dette er rigtigt, og at folket desuden må forstå de forholdsregler, der tilsigter at stabilisere og støtte det økonomiske system. Det er en ny opgave, eftersom der ikke i verdens økonomiske systemer har været noget sidestykke hertil.

J. V. Stalin siger, at der findes en gunstig omstændighed for USA, idet to af USAs konkurrenter på verdensmarkedet, Japan og Tyskland, er fjernet. Som følge heraf vil efterspørgselen efter amerikanske varer vokse, og det vil skabe gunstige betingelser for USAs udvikling. Markeder som Europa, Kina og Japan ligger åbne for USA. Dette vil hjælpe USA. Sådanne betingelser har aldrig tidligere været forhånden.

Stassen siger, at der på den anden side ikke er betalingsmidler på disse markeder, og at de derfor udgør en byrde, ikke en fordelagtig forretning for USA. Naturligvis er fjernelsen af Tyskland og Japan, de to bærere af den imperialistiske fare, en stor velsignelse for USA og for andre lande, set fra fredens synspunkt. Dog har verdenshandelen ikke i fortiden været en faktor af stor betydning for USA. USAs markeder var begrænsede til USA eller lå inden for den vestlige halvkugle.

J. V. Stalin siger, at før krigen blev ca. 10 pct. af Amerikas produktion eksporteret til andre lande. Hvad købekraften angår, mener *J. V. Stalin*, at forretningsmændene vil finde midler, de vil købe amerikanske varer for dem og sælge varerne til bønderne i deres lande. Forretningsfolk i Kina, Japan, Europa og Sydamerika har opsparet penge. Nu kan USAs eksport måske stige til 20 pct. Er det ikke rigtigt?

Stassen siger, at det tror han ikke.

J. V. Stalin spørger: »Virkelig?«

Stassen svarer bekræftende og siger, at hvis USAs eksport stiger til 15 pct., vil han mene, at USA har gjort det godt. De fleste forretningsmænd har opsparet lokal valuta, som i de fleste tilfælde er blokeret og uegnet til overførsel. Derfor vil USAs eksport efter *Stassens* mening ikke overstige 15 pct.

J. V. Stalin siger, at når man så tager produktionsomfanget i USA i betragtning, vil 15 pct. alligevel være et ganske betydeligt tal.

Stassen er af samme opfattelse.

J. V. Stalin udtaler, at den amerikanske industri efter sigende ligger inde med mange ordrer for tiden. Er det rigtigt? Det siges, at virksomhederne i USA er ude af stand til at holde trit med ordrerne, og at alle virksomheder er beskæftiget til 100 pct. Er det rigtigt?

Stassen svarer, at det er rigtigt, men disse ordrer er af indenrigsk karakter.

J. V. Stalin bemærker, at dette er meget vigtigt.

Stassen siger, at det lykkes at tilfredsstille behovet for levnedsmidler, dametøj og sko, men produktionen af drejebænke, biler og lokomotiver kan ikke følge med.

J. V. Stalin siger, at der i den amerikanske presse findes meddelelser om, at en økonomisk krise snart vil indtræde.

Stassen siger, at der i pressen har været meddelelser om en arbejdsløshed i november sidste år på 8 millioner i USA. Disse meddelelser var imidlertid urigtige. Opgaven består i at nivellere produktionens høje niveau og opnå en stabilisering, således at en økonomisk krise undgås.

J. V. Stalin bemærker, at *Stassen* åbenbart har en produktionsregulering for øje.

Stassen svarer, at det er rigtigt, og siger, at der i Amerika er folk, der hævder, at der vil komme en depression, men han, *Stassen*,

er mere optimistisk indstillet og hævder, at amerikanerne formår at undgå en depression, thi han, Stassen, kan konstatere, at folk har en dybere forståelse af regulering end før.

J. V. Stalin spørger: »Og forretningsmændene? Ønsker de mon at blive reguleret og underkastet begrænsninger?»

Stassen siger, at forretningsmænd plejer at vende sig herimod.

J. V. Stalin bemærker, at naturligvis vil de vende sig herimod.

Stassen siger, at de imidlertid forstår, at depressionen fra 1929 ikke bør gentage sig, og at de nu bedre forstår nødvendigheden af en regulering. Naturligvis vil en høj grad af regulering, mange beslutninger og dernæst fornuftige handlinger fra regeringens side være nødvendige.

J. V. Stalin siger, at dette er rigtigt.

Stassen erklærer, at dette er nødvendigt under alle systemer og regeringsformer. Begås der fejl, er det dårligt for folket, under en hvilken som helst regeringsform.

J. V. Stalin bifalder dette.

Stassen siger, at Japan og Tyskland har leveret et eksempel herpå.

J. V. Stalin siger, at i disse lande blev det økonomiske liv dirigeret af militærfolk, som intet forstod af økonomiske sager. F. eks. var det Tojo, der i Japan ledede det økonomiske liv, og han kendte kun til at føre krig.

Stassen siger, at det er rigtigt. Han er *J. V. Stalin* taknemmelig for denne lejlighed til en samtale og før den tid, *J. V. Stalin* har afset til ham.

J. V. Stalin spørger, hvor længe *Stassen* agter at blive i USSR.

Stassen svarer, at han i morgen vil rejse til Kiev, derefter vil han gerne vise sin ærbødighed for Stalingrads tapre forsvarere, og senere har han i sinde at forlade USSR via Leningrad. Under forsvaret af Stalingrad befandt *Stassen* sig i den amerikanske flåde i Stillehavet, hvor han med den største opmærksomhed fulgte Stalingrads bedrifter.

J. V. Stalin siger, at admiral Nimitz gør indtryk af at være en meget stor flådechef.

J. V. Stalin spørger, om *Stassen* har været i Leningrad.

Stassen siger, at han endnu ikke har været i Leningrad, men agter at rejse ud af USSR via Leningrad.

J. V. Stalin siger, at han har lært meget af samtalen med *Stassen*.

Stassen siger, at også han under samtalen med *J. V. Stalin* har lært meget, som kan være ham til nytte i studiet af økonomiske problemer.

J. V. Stalin siger, at han før krigen også har beskæftiget sig meget med økonomiske problemer, og at han i kraft af nødvendighed blev militær.

Stassen spørger, om han kan få det referat af samtalen, som *Pavlov* har nedskrevet, og om han, *Stassen*, kan få tilladelse til at tale med korrespondenterne om denne samtale, når han ser dem.

J. V. Stalin siger, at *Stassen* kan få referatet af samtalen, og at *Stassen* naturligvis kan tale med korrespondenterne om samtalen, eftersom der intet er at skjule.

L. SEDIN

*Faglige skruebrækkere i den amerikanske
imperialismes tjeneste*

For nogle måneder siden trådte monopolkapitalens fagforeningsdrabanter sammen i London for at oprette deres såkaldte »Internationale Sammenslutning af frie Fagforeninger« (ICFTU). Den reaktionære presse og radio satte alle kræfter ind på at fremstille denne begivenhed som noget af uhyre vigtighed. De meddelte, at den Faglige Verdensføderation sang på det sidste vers. De berømmede i høje toner den hastigt sammenflickede sammenslutningsfortjenester og glørværdige fremtid. De beskrev den som et fagforeningscentrum, der var »uafhængigt af regeringer og partier«, der var »hævet over politik« og som i det hele taget var frit som himlens fugle og som kunne sikre det arbejdende folk »brød, frihed og fred«.

Alle disse påstande var det rene bedrag og humbug fra ende til anden.

Myten om, at denne nye sammenslutning skulle være »uafhængig« af partier og regeringer, brast som en sæbeboble ved selve den stiftende konference. De anti-sovjetiske, anti-kommunistiske og anti-demokratiske taler, der blev holdt af folk som Green, Deakin, Tewson Brown og Jouhaux, gjorde det sammen med den hæmningsløse lovsang over Washingtons aggressive politik klart, at hele planen har sit udspring i Wall Street. Londonbladet *New Statesman and Nation* kommenterede meget åbenhjertigt mødet således:

»Vanskeligheden for denne af amerikanerne dominerede sammenslutning vil bestå i at finde noget diskussionsemne, bortset fra had til kommunismen, hvorom dens meget forskelligartede elementer kan gøre sig håb om at kunne enes.«

Fra starten er denne »internationale sammenslutning«, der er blevet flikket sammen i London, alt andet end et internationalt organ. Den er et støtteorgan for den amerikanske imperialisme. På den stiftende konference blev lovene skabt af det amerikanske udenrigsministeriums fagforeningsudsendinge — af William Green, Irving Brown og Walther Reuther. Hver eneste beslutning blev truffet efter deres instrukser, lige fra hvor sammenslutningen skal have sit permanente hovedsæde og til hvordan pladserne i dens bestyrelser skal fordeles.

De amerikanske chefer fik sammenslutningen til at antage Bruxelles som hovedkvarter, og påtog sig at ordne eventuelle »valutavanskeligheder« — sammenslutningen skal med andre ord være en holdt organisation. De iagttog alle forholdsregler for at holde selv deres engelske partnere ude fra ledelsen. Formandsposten blev tildelt Paul Finet, en belgisk højresocialdemokrat, formodentlig ud fra den anskuelse, at denne lille amatørpolitiker lydigt ville efterkomme alle amerikanske ordrer.

De engelske TUC ledere (Den britiske Fagforeningskongres), der indtil for ganske nylig klagede over at blive skubbet til side i den Faglige Verdensføderation, for hvilken Deakin tidligere var formand, gør en yderst sørgelig figur nu, hvor de må nøjes med de billige pladser i det nye amerikanske fagforeningsteater.

Ivrige efter at takkes de amerikanske chefer for dette fagforeningsagentur for Marshallplanen i Bruxelles har en del af pressen i Vesteuropa beskrevet det som en »Fagforeningsinternationale«. I sandhed international? Man må have mistet al forståelse af den tid, vi lever i, for at kunne tale om en »internationale«, der ikke omfatter de vigtigste arbejderorganisationer i Sovjetunionen, Østeuropa, Frankrig, Italien, Kina, Latinamerika og Indien. De engelske og amerikanske fagforeningsspidsere kunne til deres nye foretagende kun mønstre lederne for en række små skruebrækkerorganisationer, der er brudt ud fra de nationale fagforeningscentre, og som kun opretholdes ved amerikanske tilskud.

Det er især afslørende for dette enhedsbrydende Bruxellesforetagendes imperialistiske og anti-demokratiske karakter, at det ikke er lykkedes dem at få støtte fra koloniernes arbejdere. Ikke

een eneste ægte større fagforeningsorganisation fra kolonierne eller de afhængige lande var repræsenteret ved konferencen i London. Nogle få fagforeningsledere fra Britisk Vestindien, der dog forsøgte at give deres besyv med i forhandlingerne, blev åbenlyst hånet, og man lod dem forstå, at de kun var til stede som andenrangs delegerede. Enhver kritik af kolonistyret, selv når den kom fra disse specielt udvalgte, omhyggelige sorterede og sigtede delegerede, blev undertrykt på den mest overlegne måde. Resultatet var, at en del af disse delegerede fra kolonierne rent ud erklærede, at dette skulle være deres første og sidste forbindelse med Bruxelles-sammenslutningen. Rhany Ghosh fra den indiske nationale fagforeningskongres erklærede, at »hvis denne konference kun skal udvikle sig til en anti-kommunistisk organisation, bliver jeg tvunget til at tage afstand fra den.«

Denne Bruxelles-sammenslutnings forfatning, manifest og andre stiftelsesdokumenter viser, at dette kun tilsyneladende er en arbejderorganisation, at det er en gul organisation skabt af de imperialistiske regeringer for at bedrage og vildlede arbejderklassen. Dens grundlæggere skriver blankt under på alle Marshall-administrationsplaner om at underlægge sig folkene, de støtter den aggressive Atlantpagt og forpligter sig til uforsonlig kamp mod Sovjetunionen og folkedemokratierne.

Allerede de første praktiske skridt, som Bruxelles-sammenslutningen og de nationale organisationer, der tilslutter sig den, har taget, beviser atter, at dens sande formål er at arbejde som hjælpeorganisation for den amerikanske imperialisme.

★

ICFTU har utvivlsomt fået tildelt en fremtrædende plads i den række af muldvarpeorganisationer, som den amerikanske imperialisme har opbygget siden krigen. De ledende kredse i Amerika har tiltænkt organisationen visse særlige funktioner, samtidig med at den skal modvirke den Faglige Verdensføderations indflydelse. Sammen med den internationale højresocialdemokratiske central — det berygtede KOMISCO — er sammenslutningen blevet inddraget i den amerikanske efterretningstjenestes underminerings- og spionagevirksomhed, rettet mod demokratiets, fredens og fremskridtets kræfter.

De reaktionære AFI. indpiskere har aldrig gjort nogen hemmelighed ud af deres hensigt om at anvende ICFTU som et instrument for spionage og undermineringsarbejde i Europa.

Sidste år fortalte ærkespionen Irving Brown, medlem af AFLs eksekutivkomité, i en tale AFLs kongres om sine højtflyvende planer for den nye »internationale sammenslutning«s undermineringsarbejde. Første punkt på hans program var at »bidrage til omstyrtelsen« af de nuværende regeringer i Østeuropa, og sidste punkt var at »forsvare De forenede Staters moralske positioner«.

Nogle måneder før foreslog en anden faglig røvergeneral, AFLs sekretær og kasserer George Meany, at den nye central skulle omfatte fagforeninger bestående af østeuropæiske emigranter, og at den skulle yde dem støtte i et sådant omfang, at de kunne fortsætte deres propagandamæssige og organisatoriske virksomhed »bag jerntæppet«.

At denne »organisatoriske virksomhed« fra flygtede forræderes side består i spionage og sabotage, i underminerende arbejde mod de folkedemokratiske regeringer, er almindeligt kendt. De reaktionære flygtnings modbydelige rolle ved udførelsen af den amerikanske efterretningstjenestes planer er gang på gang blevet afsløret ved de retssager, der har været for i de østeuropæiske lande de sidste år. Det er denne form for »organisatorisk virksomhed«, som Meany ønsker skal fortsættes og udbygges. Dette understreges yderligere af en tale, som en Johannes Mikhelson holdt på London-konferencen på »de frie fagforeninger i landflygtighed«s vegne, hvori han appellerede til konferencen om at »finde sammen om en plan for omstyrtelsen« af de folkedemokratiske regeringer i Østeuropa.

Programudtalelser som disse gør det klart, at forsvaret af arbejderklassens interesser er det sidste, disse organisatorer af Atlantpagtens fagforeningsudvalg i Bruxelles har på sinde. Deres virkelige mål dikteres udelukkende af Wall Streets interesser, der intet har til fælles med det arbejdende folks interesser.

Selv om ICFTUs historie endnu kun er kort, har den givet tilstrækkeligt med praktiske beviser for, at dens direkte opgave er at støtte den amerikanske imperialismes aggressive planer. Dens forbryderiske forræderi mod arbejderklassen afsløres først og fremmest derved, at den startede med at bekæmpe fredsbevægelsen.

De amerikanske imperialister og deres europæiske vasaller er ikke så lidt opskræmte ved fredsbevægelsens omfang og dens tilhængeres kampvilje. Monopolkapitalens presse forsøger i raseri at hidse den offentlige mening op imod havnearbejderne, jernbanearbejderne og andre transportarbejdere, der nægter at ekspedere

krigsmateriel bestemt til nye aggressive handlinger. De marshalliserede regeringer forbereder sig på voldsomme repressalier mod medlemmerne af fredsbevægelsen. Og hertil er monopolernes fagforeningsagenter villige hjælpere.

Den 9. december gjorde generalsekretæren for det engelske samvirkende fagforbund (TUC), Vincent Tewson, et forsøg på at putte blår i øjnene på de engelske arbejdere, der hader krigsmagerne, og fremsatte denne hykleriske erklæring om Bruxelles-sammenslutningen:

»Det er her i denne organisation, at vi skal behandle de fundamentale spørgsmål om krig og fred. Dette er den virkelige fredskongres. Denne forsamling af repræsentanter for frie arbejdere arbejder konstruktivt med fredens væsentligste problemer.«

De første frugter af dette »konstruktive arbejde med fredens væsentligste problemer« viste sig 6 uger efter Tewsons tale. Henimod slutningen af januar afholdtes i London et møde i »Vigilantkomitéen«, der består af reaktionære ledere for de franske, belgiske, hollandske og engelske transportarbejderforbund, tilsluttet den Internationale Transportarbejder Føderation, hvis leder Oldenbroek, en hollandsk fagforenings-bureaukrat, er generalsekretær i ICFTU. Pressemeddelelser viser, at de reaktionære transportarbejderledere har besluttet at organisere omfattende skruebrækkeri for at opretholde en uafbrudt strøm af amerikansk krigsmateriel og forhindre en enig aktion fra arbejderklassens side mod militariseringen af Vesteuropa og mod leverancerne af amerikanske våben.

Arbejderklassen har altid betragtet skruebrækkeri som en uhyggelig og vanærende forbrydelse. Men fagforeningsreaktionen har gjort det til en hovedhjørnesten i sit arbejde. Disse enhedsbrydere handler som agenter for de mest samvittighedsløse imperialister, som skruebrækkere i de amerikanske dødsfabrikanter sold.

Foruden at hjælpe imperialisterne ved planlæggelsen af en ny krig gør disse forrædere mod arbejderklassen deres yderste for at udføre en anden opgave, pålagt dem af monopolkapitalen, nemlig at organisere spionage og sabotage efter instrukser fra den amerikanske efterretningstjeneste. Hvilke uhyrlige former denne meget specielle nye gren af »fagforenings«-virksomhed kan antage, vises måske tydeligst af den såkaldte »uafhængige fagforeningsopposition« i Vestberlin, en organisation, der er tilsluttet ICFTU.

Denne håndfuld reaktionæres »uafhængighed« er ganske frit op-

fundet. Såvel i Tyskland som andre steder er det almindeligt kendt, at Berlinoppositionen udelukkende finansieres af de amerikanske besættelsesmyndigheder og følgelig udfører disses ordrer.

Sidst i december var en af CIOs ideologer, Walther Reuther, på en speciel tur til Berlin, hvorunder han indgående instruerede lederne af Berlin-»oppositionen«. Nogen tid senere blev det kendt, at »oppositionen« havde nedsat en særlig komité i Vestberlin, der skulle tage sig af spionage og sabotage i byens østlige sektor, og at denne komité anvendte forbryderiske elementer fra lejrene Reickendorf, Spandau og Lichtenrade til sine lyssky formål. Komitéen har et særligt fond i vesttysk valuta, skænket af de amerikanske hagsmænd, til aflønning af disse lejesvende. Den 16. januar meddelte et telegram fra ADN, at komitéen havde modtaget en forskudsbetaling på 60.000 vestmark til finansiering af sabotage og undermineringsarbejde, 10.000 mark blev skænket af den amerikanske RIAS radiostation i Vestberlin, og den nordvestlige radiosender (NWRD) har lovet at skyde omkring 6.000 mark til om måneden.

De nyligt stedfundne banditoverfald på Den tyske demokratiske Republiks jernbaneadministrations kontorer blev iværksat af den »uafhængige fagforeningsopposition«. Den demokratiske presse i Berlin meddelte den 20. januar, at det på et møde for »oppositionen«s medlemmer i Vestberlin var blevet oplyst, at dette overfald kun var »det første slag mod den østlige sektor i Berlin og Østzonen i almindelighed«, og at det ville blive efterfulgt af andre »slag«, først og fremmest rettet mod Klingenberg kraftstation.

Bladet *Neues Deutschland* skriver, at agenter for den »uafhængige fagforeningsopposition« prøvede at oprette en sabotagegruppe på kraftstationen som et forsøg på at standse dens virksomhed og berøve den berlinske befolkning det elektriske lys. Hele planen blev sporet tilbage til »oppositionen«s leder, højresocialdemokraten Scharnowski, der står i nær kontakt med amerikanske kredse. I løbet af natten til den 30. januar udførte sabotagebander skadegørerarbejde på Berlins bybane. Formålet var at sprede utilfredshed blandt befolkningen og bringe hovedstadens forsyninger i fare.

De handlinger, den »uafhængige fagforeningsopposition« i Berlin foretager, bærer kun alt for tydeligt den amerikanske efterretnings-tjenestes stempel. Selve metodernes grovhed og den kendsgerning, at denne skadegørervirksomhed slår fejl, er typiske for det amerikanske sabotagearbejde i udlandet.

Bruxelles-sammenslutningen og dens vigtigste tilhængere har således straks fra starten vist sig som amerikanske agenter, hvis eneste formål er at hjælpe den amerikanske imperialisme med på enhver måde at bekæmpe demokratiets, fremskridtets og fredens kræfter.

★

Den skruebrækker- og skadegørervirksomhed, som ICFTU — denne samlingsplads for alle svorne fjender af den internationale arbejderbevægelse — betjener sig af, giver allerede et klart overblik over dens metoder. Hvad angår denne centrals ideologi, kan den bedst bedømmes efter de amerikanske faglige reaktionæres taler og handlinger, der uindskrænket hersker over Bruxellesforetagendet. På den Amerikanske Legions initiativ blev der i New York holdt et todages møde den 28. og 29. januar med det formål at skabe en fascistisk organisation, der skal undertrykke den fremskridtsvenlige bevægelse i USA, oppiske anti-sovjetisk hysteri og fremskynde forberedelserne til en ny krig. Som det var at vente, spillede de reaktionære fagforeningsbaroner fra AFL og CIO en fremtrædende rolle ved dette orgie af menneske- og racehad. De stemte i sammen med sådanne berygtede og notoriske fagforeningsædere og mørkemænd som William Randolph Hearst og Karl Mundt og de store kanoner fra arbejdsgiverforeningen.

James B. Carey, den virkelige chef for CIO, som Hearstpressen aldrig bliver træt af at lovprise for hans underjordiske kampagne mod den Faglige Verdensføderation, afleverede en tale, der selv under de øjeblikkelige betingelser i reaktionens USA og Vesteuropa var en skændsel. Han sagde:

»I den sidste krig stod vi sammen med kommunisterne for at bekæmpe fascisterne. I en ny krig vil vi stå sammen med fascisterne for at slå kommunisterne ned.«

Denne utilslørede opfordring til samarbejde med fascisterne vakte en storm af harme i den amerikanske arbejderbevægelse. I en kommentar til Carey's tale erklærede bladet *Daily Compass*, at det var »et forræderi mod den amerikanske arbejderklassens interesser og mod fredens sag i Amerika«. Selv i reaktionære kredse er man alt andet en begejstrede over Carey's åbenhjertighed, fordi den afslører deres hemmelige planer.

Hvad angår det arbejdende folk i Europa og Asien har dets svar på Carey's udtalelser været præget af vrede og foragt. De arbejden-

de massers følelser er blevet træffende udtrykt i et åbent brev fra Giuseppe Di Vittorio, formand for den Faglige Verdensføderation. Efter at have påvist, at Carey og hans venner er sunket ned til direkte forræderi og er blevet betalte agenter for krigsmagerne, skriver Di Vittorio:

»Til lykke, hr. Carey! Nå, så De og Deres CIO og Deres gule internationale sammenslutning er beredte til at gøre fælles sag med fascisterne. Det beviser, at De er fuldt ud klar over, at den sag, De tjener, er identisk med fascismen.«

Der behøver ikke at være tvivl om, at Carey's tale, der lægger Bruxelles-splittelsesmændenes politiske trosbekendelse blot, vil bidrage til yderligere at isolere skruebrækkerredet i Bruxelles fra den internationale arbejderbevægelse. Arbejderne i Vesteuropa og i Asien forstår tilstrækkeligt godt, hvor de amerikanske reaktionære vil føre fagbevægelsen hen. Den vej, som Green, Carey, Deakin og ligesindede viser, er vejen til utøjlet reaktion og krig. Denne skæbnesvangre vej vil de arbejdende masser aldrig slå ind på.

Imperialisterne håbede på, at de med oprettelsen af den gule sammenslutning af enhedsbrydere ville være i stand til at »konkurrere« med den Faglige Verdensføderation. Der venter dem en meget ubehagelig opvågnen fra den drøm. Kun meget få vil blive vildledt af det fagforeningsmærke, de har sat på deres nye arbejderfjendske foretagende. I millioner og atter millioner af arbejderes øjne, også i deres øjne, hvis ledere har tilsluttet sig Bruxelles-skruebrækkerne mod massernes vilje, er og var den Faglige Verdensføderation det eneste organ, der taler og forsvare arbejderklassens interesser.

Fremskridtsvenlige elementer indenfor engelsk fagforeningsbevægelse kræver, som det ses af erklæringen af 18. januar fra 43 fremtrædende fagforeningsfolk, opløsning af sammensværgelsen i Bruxelles og fagforeningernes genindmeldelse i den Faglige Verdensføderation. Allerede lige efter at denne såkaldte »internationale sammenslutning af frie fagforeninger« dukkede op, erklærede en række indflydelsesrige fagforbund i Australien og New Zealand sig rede til samarbejde med den Faglige Verdensføderation.

Kampen mod monopolkapitalens fagforeningsagenter i Bruxelles og mod disses forsøg på at udføre deres spionage- og sabotagevirksomhed gennem den internationale arbejderbevægelse er en vigtig del af verdens arbejderes almindelige kamp mod forberedelserne til en ny krig, mod arbejdsløshed og fattigdom.

ALPHAEUS HUNTON

Folkerejsning i Afrika

Forfatteren af denne artikel, som vi har oversat fra Masses and Mainstream, februar 1950, er sekretær i det amerikanske »Council of African Affairs«.

Sir Percy Sillitoe, der er leder for M. I. 5, den engelske efterretningstjenestes hemmelige afdeling, foretog for ikke så længe siden en meget hemmelighedsfuld flyverejse til britisk Østafrika og ned gennem Rhodesia til Sydafrika. Transvaals *Daily Mail* skrev i forbindelse med sir Percy's besøg: »I løbet af det sidste par måneder har næsten hver eneste politichef i britisk Afrika været hos Scotland Yard. De er omhyggeligt blevet belært om faren for kommunisme i deres distrikter.«

Det er tydeligt, at de engelske myndigheder er bekymrede. Var det ikke Afrika, med de kolossale urørte ressourcer og sorte slavearbejdere, som skulle redde den engelske imperialisme fra at udånde? Skulle det ikke redde hele USA-Vesteuropa-aksens økonomiske dilemma? Tror den amerikanske højfinans ikke, at den bare behøver at rykke frem i Afrika -- i stor skala -- og det garanterede udbytte af den investerede overskudskapital ville være lige så sikkert som penge i banken, sådan som mr. Truman lovede i sit firepunkts program? Men sir Percy og hans kolleger ved, at fuldt så enkelt bliver det ikke.

Afrikas nuværende og fremtidige udbyttere har glemt en enkelt ting i deres nøjagtige beregninger og flotte arbejdstegninger — og det er Afrikas *folk*. 180 millioner rejser sig, organiserer sig og kæm-

per med voksende styrke for at bryde lænkerne, og det betyder nederlag for koloniudbygningen i den sidste verdensdel, der er tilbage for imperialisterne.

Hvor længe kan de holde Afrika? Ved hjælp af kanoner fra USA, verdensimperialismens våbenkammer, fører de europæiske og amerikanske monopulers regeringsagenter en brutal undertrykkelseskrig mod det afrikanske folk i et desperat forsøg på at udsætte dets sejr så længe som muligt. Siden den anden verdenskrig er nationale opstande og omspændende strejker gået over alle egne i Afrika. Man kan for eksempel nævne de franske kolonier. På selve det tidspunkt, hvor vi fejrede V-dagen, slog de franske myndigheder 60.000 mennesker ned i Algier og kastede yderligere mange snese tusind i fængsler og koncentrationslejre. I Madagascar lykkedes det dem først efter 2 år at undertrykke en national opstand, og først efter at have dræbt 90.000 af Madagascars patrioter. Kun ved hjælp af panservogne og tanks lykkedes det de franske tropper at knuse strejker, der omfattede mange tusind minearbejdere og jernbanearbejdere i fransk Marokko, Tunis og fransk Vestafrika.

Det er også ved væbnet magt, man holder folket nede i de engelske kolonier. I Enugu, Nigeria, blev tyve kulminearbejdere dræbt i november, da arbejderne gik i strejke for at få 80 cents om dagen. Et år tidligere var en strejke mellem de ansatte på United Africa Company (underafdeling af Lever Brothers, et af verdens største monopoler) blevet knust på samme måde. På Guldkysten, der engang blev kaldt Englands »mønster«koloni i Vestafrika, åbnede politiet i 1948 ild mod en demonstration af ubevæbnede tidligere soldater, der var på vej til guvernøren med en resolution. For at knuse den opstand, der som en direkte følge af dette rystede hovedstaden Accra og spredtes til andre byer, sendtes omgående troppeforstærkninger og krigsskibe til kolonien. Afrikanerne havde 26 dræbte og 227 sårede.

I Uganda, Østafrika, der også engang blev kaldt en engelsk »mønster«koloni, har folket gjort oprør mod de hvide undertrykkere og det slæng af sorte marionet-embedsmænd, der er sat over dem. Strejker og tumulter blev knust for 5 år siden, men brød ud igen i april sidste år, da politiet åbnede ild mod 5.000 afrikanere, der var samlet for at rette henvendelse til Kabaka'en (kongen) om demokratiske reformer.

Som det er i Nigeria, på Guldkysten og i Uganda, sådan er det også i Sudan, Kenya, Rhodesia og resten af britisk Afrika, inclu-

sive det sydafrikanske dominion, hvor afrikanerne tre gange sidste efterår satte sig til modværge mod politiet, indtil de blev skudt ned, og hvor 60.000 guldminearbejderes strejke i 1946 indledede en ny fase i afrikanernes kamp mod de hvide herskeres tyranni. Og det er ligesådan i resten af Afrika, fra Cairo til Kapstaden, fra Dakar til Zanzibar, afrikanerne sætter sig til modværge mod deres undertrykkere og udbyttere.

★

I de engelske og franske områder i Vestafrika finder vi de mest udviklede nationale frihedsbevægelser. »Efter Indien og Palæstina bliver det måske Nigeria«, siger *London Economist* pessimistisk og antyder, at denne koloni med en befolkning på næsten 30 millioner kan blive »det engelske imperiums vigtigste hovedpine i de kommende 10 år«. Guldkysten har et mindre befolkningstal — godt 4 millioner — men også dér har England alvorlige bekymringer. I de tilgrænsende franske områder vokser R. D. R., dvs. Rassemblement Democratique Africain, den afrikanske demokratiske samlingsbevægelse, ganske kolossalt.

I spidsen for Nigerias frihedsbevægelse står Nigerias Nationalråd og Cameronerne, ledet af dr. Nnamdi Azikiwe — eller »Zik« som han almindeligvis kaldes i Vestafrika. Nigerias Nationalråd, der blev dannet i 1943, repræsenterer i dag en bred samling af henved 200 politiske partier, fagforeninger, faglige og forretningsmæssige sammenslutninger, bonde-, ungdoms- og kulturorganisationer. Nigerias Nationalråd har indtaget en langt fastere holdning overfor fortsættelsen af det engelske styre end de tidligere organisationer i landet, såsom Nigerias Nationale Demokratiske Parti og Nigerias Ungdomsbevægelse.

I august 1947 førte det samme behov for dannelsen af en anti-imperialistisk enhedsfront i stedet for de eksisterende politiske bevægelser på Guldkysten til dannelsen af den »Forenede Guldkystunion«. Indenfor Guldkystunionen opstod der snart gnidninger mellem den »moderate« fløj, der var ledet af velstillede forretningsmænd og intellektuelle, og den mere stridbare fløj, der var ledet af den unge Kwame Nkrumah, der var opdraget i Amerika. Denne henvendte sig først og fremmest til landets ungdom, og dens krav om »fuldt selvstyre nu« er blevet et populært løsen. Den stridbare fløj brød ud fra Guldkystunionen i juni sidste år og dannede sin egen Folkepartisamling.

R. D. A. er frihedens ledestjerne i fransk Afrika. Siden den blev dannet i 1946 har den fået en million medlemmer i alle de franske kolonier syd for Sahara. R. D. A. udmærker sig navnlig ved, at den på en måde, der kan forstås i selv de laveststående landsbyer, har forenet kampen for folkets kår med en politisk opdragelse, der knytter Afrikas masser til den verdensomspændende kamp for fred. Gabriel D'Arboussier, R. D. A.s generalsekretær, var en af præsidenterne ved fredskongressen i Paris sidste forår og senere var han også delegeret ved Sovjetunionens fredskonference sammen med dr. W. E. B. Du Bois fra USA.

Frihedsbevægelser af forskellig art findes i næsten hvert eneste område i Afrika. Således har det engelsk-ægyptiske Sudan en Nationalfront, som boycottede de forfalskede »valg« til den første »lovgivende forsamling« i november 1948. I Uganda, Østafrika, findes Bataka Partiet, som er blevet forbudt af regeringen efter opstanden sidste år i Kenya, den Afrikanske Union og adskillige mindre kendte, hemmelige organisationer. Ungdomsforbundet i Somaliland, som forgæves ansøgte om uafhængighed ved UNs sidste generalforsamling, har 100.000 medlemmer og desuden tre gange så mange sympatisører. I Sydafrika findes den Afrikanske Nationalkongres, der blev grundlagt i 1912.

Det fælles kendemærke for alle disse organisationer udtrykkes i disse ord af den sorte digter H. Dhlomo fra Sydafrika: »Et nyt folk er ved at blive født. Dette folk kalder sig afrikanere. For dem betyder stammebetegnelser lidt eller intet andet end inspiration og det grundlag, hvorpå de skal bygge den fremtidige nation. Zuluernes, Xosaernes og Basutoernes små isolerede verdener er forsvundet for aldrig at vende tilbage. Otte millioner mennesker (i Sydafrika), der taler med een stemme, kan man ikke til evig tid overse.«

Naturligvis er det i de forskellige egne af Afrika forskelligt, i hvor høj grad den nationale bevidsthed er trængt igennem de gamle snævre stammeafgrænsninger. Der hvor samfundsorganisationens og produktionens gamle former har eksisteret længe og kun i ringe grad er blevet forstyrret af de fremmede overherrer, som for eksempel i de muhamedanske Emirater i det nordlige Nigeria — dér trænger den nationale bevidsthed forholdsvis langsomt frem. Men tro ikke, at den nationale bevidsthed er begrænset til nogle få kystbyer. Afrika i 1950 er ikke det samme som Afrika i 1920 eller 1940.

★

Et af de fælles karaktertræk ved den afrikanske frihedsbevægelse, som man først lægger mærke til, er, at middelklasseintellektuelle — sagførere, forretningsmænd, journalister — udgør den største del af ledelsen. Det er imidlertid vigtigt at understrege, at der ikke i Afrika findes en klasse af rige og magtige indfødte godsejere og industrifyrster, sådan som det findes i Indien; derfor er den afrikanske middelklasses grundlæggende krav i øjeblikket i overensstemmelse med arbejderne og bøndernes.

Et af de vigtigste midler til at skabe afrikanerens nationale bevidsthed er aviserne. Azikiwe har for eksempel et virkningsfuldt våben i sin avis, den vestafrikanske *Pilot* og fire andre dagblade i Nigeria. Nkrumah får støtte til sin Folkepartisamling på Guldkysten gennem sine daglige nyhedsudsendelser. I Østafrika og Sydafrika tjener mange aviser, der udgives på de indfødtes sprog og/eller på engelsk, også frihedsbevægelsens sag. Men det er farligt, thi imperialismen respekterer ikke pressefriheden. Kolonimyndighederne kan forbyde disse aviser efter forgodtbefindende, og de gør det. Under påskud af vildledende eller ærekrænkende udtalelser idømmer de redaktorerne store bøder og fængselsstraffe. Sådanne angreb på den afrikanske presse er blevet hyppigere og alvorligere i de sidste to år.

Hvad er den afrikanske frihedsbevægelses fundamentale krav? Demokrati, politisk magt og selvstændighed; tilbagegivelse af jorden, som er røvet fra afrikanerne; standsning af monopolernes udbytning og kvælertag; en ordentlig løn, som er til at leve af, og højere levestandard; retten til at styre og udvikle landet til gavn for befolkningen selv.

Overalt erkendes det, at den første og vigtigste betingelse for fremgang for Afrika er, at man vinder den politiske magt. I de fleste kolonier har afrikanerne overhovedet ingen stemmeret. I alle kolonierne er guvernøren, der er sendt fra udlandet, absolut diktator. Afrikanerne lader sig ikke længere stille tilfreds med tilfældige forfatningsmæssige forandringer, som ikke forandrer noget fundamentalt — »frihed på rate« som Azikiwe kalder det. De lader sig ikke stille tilfreds med noget mindre end demokratisk selvstyre.

Ønsker afrikanerne da, at den hvide mand fuldstændig skal forlade Afrika? Nej, ikke hvis han er villig til at opføre sig ordentligt og til at nøjes med de rettigheder, som et hvilket som helst mindretal nyder i et demokrati. Men hvis han ikke er det, ja! »Det er det imperialistiske system, vi skal hade, og ikke enkeltpersoner«, sagde

den kendte digter og journalist, dr. Bankola Awooner Renner, da han talte til en forsamling på Guldkysten, »men hvis nogen identificerer sig selv med det system, så må vi også hade hans person, vi må hade selve hans skygge, hans fodtrin«.

Indtil nu har bestræbelserne for at opnå selvstyre hovedsagelig givet sig udslag i henvendelser til myndighederne og til de Forenede Nationer. I visse egne af Afrika taler man nu om, at det næste skridt må være, at man anvender den nationale boykots våben. På dette område har afrikanerne erfaring: for eksempel organiserede Nigerias og Guldkystens kakaobønder i 1937 en effektiv boykot mod kakaotrusten. Og man har lært noget af generalstrejker som den i Nigeria i 1946. Nogle afrikanske ledere er blevet påvirket af den borgerlige ulydighedskampagne og den passive modstand, som er blevet praktiseret i Indien og er blevet brugt af det indiske mindretal mod Sydafrikas racelovgivning. Uden tvivl vil Afrika lære meget mere af Kinas store frihedssejr.

Afrika er et stort kontinent. Der er ikke blot forskel på de indfødtes sprog, men også på herrernes sprog i områder, der grænser til hinanden. Ydermere har Afrikas herrer bevidst søgt at forhindre en forening af de afrikanske folkeslag. Det er derfor ikke mærkeligt, at der endnu ikke eksisterer en forenet frihedsbevægelse, der omfatter hele kontinentet. I engelsk og fransk Vestafrika er man imidlertid ved at overvinde disse begrænsninger. Man er klar over, hvilke opgaver der ligger forude. »Vor nationalisme«, siger en skribent i en afrikansk avis, »må overvinde de nationale og geografiske hindringer, vi må indse, at de afrikanske folkeslag er brødre i den fælles kamp for Afrikas værdighed. Det er det rene selvmord af os at tænke i forskellige retninger, når de europæiske magter og kolonister forener deres tanker og deres planer og såvidt muligt også deres midler«.

★

De organiserede arbejdere går i spidsen for den nationale frihedsbevægelse i kolonierne, sporer middelklassens ledere og deres organisationer fremad, og giver dem et eksempel på, hvorledes man skal bekæmpe monopoludbytte, som er den virkelige fjende, der skjuler sig bag regeringen.

I Nigeria har man både teoretisk og praktisk gennemdrøftet spørgsmålet om arbejderbevægelsens forhold til den forenede front. I begyndelsen var Nigerias Samvirkende Fagforbund tilsluttet Nigerias Nationalråd og Cameronerne. I 1948 trak de sig tilbage og be-

grundede det med, at der skulle dannes et politisk arbejderparti, uafhængigt af de eksisterende partier, der var ledet af middelklassen. Det ser ud til, at man har benyttet fremskridtsvenlige argumenter for at skjule noget, der i virkeligheden var et tilbageskridt. Nigerias Samvirkende Fagforbunds ledelse blev netop på det tidspunkt beskyldt for at have svigtet i kampen for arbejderne -- nogle af lederne havde taget imod regeringsstipendier for at studere fagforeninger i London. De menige medlemmers utilfredshed førte til, at man i 1949 oprettede den mere slagkraftige Nigerias Nationale Arbejderføderation, som omgående tilsluttede sig Nigerias Nationalråd og Cameronerne. Denne føderations ledere indser, at »arbejderne er det vigtigste grundlag for Nigerias uafhængighed«, siger sekretæren Nduka Eze, og at den forenede frontbevægelses mål ikke er tilstrækkeligt vidtgående. Men den indser også, at på landets nuværende udviklingstrin er det arbejderbevægelsens første pligt at være med til at skabe en stærk, forenet frihedsbevægelse.

Hvor stærk er Afrikas organiserede arbejderbevægelse? Der gives ikke noget enkelt og ligetil svar. Man kan ikke måle dens styrke i tal, men i den indflydelse den øver på de uorganiserede arbejdere, og i det eksempel den viser dem. En organiseret strejke i en industri kan skabe en kædereaktion blandt andre arbejdere, og det kan igen resultere i en spontan generalstrejke, der lammer en hel by og spreder sig til andre byer. Dette er sket den ene gang efter den anden. Industrialiseringens voldsomme opsving i Afrika under og efter den sidste verdenskrig har betydet, at antallet af sorte lønarbejdere er blevet væsentligt forøget. Men man tager fejl, hvis man tror, at de afrikanske arbejderes klassebevidsthed er noget, der er opstået fornylig. I Sydafrika, der er denne verdensdels mest industrialiserede område, opstod de afrikanske fagforeninger under den første verdenskrig, og de gjorde store fremskridt i tiden mellem 1919 og 1926. I 1929 dannedes i Johannesburg den Ikke-Europæiske (ikke-hvide) Fagforbundsunion, der omfattede elleve forbund og mere end 100.000 arbejdere -- på trods af at de afrikanske fagforeninger ikke var og stadig ikke er anerkendt af regeringen i Sydafrika, og at de strejkende sorte arbejdere udsætter sig for fængselsstraffe eller politiets kugler.

Repræsentanter for denne union og for arbejderbevægelsen i britisk Vestafrika deltog i den Første Internationale Fagforbundskongres for Negerarbejdere, der blev afholdt i Hamburg i Tyskland i 1930. Femten år senere spillede de en vigtig rolle ved oprettelsen

af den faglige Verdensføderation. I den pan-afrikanske arbejderkonference, som den faglige Verdensføderation afholdt i Dakar i april 1947, deltog 51 afrikanske delegerede, der repræsenterede 21 arbejderorganisationer med et medlemsskab på over 800.000 arbejdere i alle egne af Afrika med undtagelse af Ægypten og de portugisiske kolonier.

Arbejderne i kolonierne er frihedsbevægelsens stødtropper. I kampen mod dem står politi, tropper og hele regeringsapparatet til monopolernes rådighed. Der hvor man har anerkendt fagforbundene, er det sket for at skaffe regeringen bedre kontrol med de allerede eksisterende fagforbund: forbundene skal indregistreres og deres beretninger og medlemslister skal være åbne for inspektion, og såkaldte »arbejderrådgivere« sendes til kolonierne for at »lede fagforbundene ind i sunde baner«. Men trods alle disse forhindringer, og trods det at arbejderne er for fattige til at holde en lønnet stab af organisatorer, gør de afrikanske fagforbund dog kolossale fremskridt. De eksisterende forbund befæster deres stillinger i kolonierne, og der opstår nye forbund i Øst- og Centralafrika, hvor der aldrig før har været nogen.

★

Sammen med arbejderbevægelsen udgør bønderne, kvinderne og ungdommen vigtige dele af Afrikas nationale frihedsbevægelser. Eftersom jorden var fælleseje i det gamle afrikanske samfund, er afrikaneren sluppet fri for de indfødte godsejeres forbandelse, sådan som man ser det i Indien og andre lande. Men han lider under en anden forbandelse: navnlig i Øst-, Central- og Sydafrika stjæles hans land af europæiske kolonisatorer, af store plantage- og mineselskaber og i den sidste tid af kæmpemæssige, statskontrollerede landbrugsmæssige spekulationsforetagender som den engelske jordnødfiasco i Østafrika. Hvis den afrikanske bonde ikke er tvunget bort fra sin egen jord og må arbejde som daglejer, er han afhængig af de europæiske truster, som ansætter de lave priser for hans kakao, bomuld og andre afgrøder. Bønderne har derfor sluttet sig sammen i organisationer som Kakaodyrkernes Union i Vestafrika, Kikuyu Centralforbund i Kenya og Den Afrikanske Landbrugsunion i Uganda. De to sidstnævnte er blevet forbudt af kolonimynderhederne og lederne kastet i fængsel.

I Afrika, ligesom blandt de amerikanske negre, har de sorte kvinder været blandt de ledende i kampen for frihed. De har strejket

imod det infame passystem i Sydafrika og imod personskatten i Nigeria. Sammen med deres mænd og brødre er de blevet fængslet og pryglet og dræbt. I ledelsen for afrikanske nationale bevægelser sidder kvinder som fru Fummilayo Ransome-Kuti fra Nigeria, formand for Abekouta kvindeforbund, medlem af den nigerianske lærerforenings hovedbestyrelse, og et af de syv medlemmer af den delegation, der i London i 1947 repræsenterede Nigerias Nationalråd og Cameronerne.

Afrikas ungdom er utålmodig og kampivrig. Ligesom de sorte arbejdere har de unge mænd og kvinder sluttet sig til progressive internationale bevægelser. Delegerede fra britisk Vestafrika, Sydafrika og fransk Nordafrika deltog i Verdens Ungdoms Festival i Budapest i august. Sammen med ungdommen står foreninger med tusindvis af tidligere afrikanske soldater, som kæmpede i sidste krig. Også de har noget at klage over --- brudte løfter om arbejde og pensioner. Det var en demonstration af sådanne tidligere soldater, som startede opstanden på Guldkysten i 1948.

★

Imperialisterne står i deres sædvanlige dilemma: de kræver mere og mere sort arbejdskraft, og alligevel kæmper de desperat for at forhindre, at der udvikler sig et sort proletariat. De prøver at støtte høvdingernes forlængst tabte myndighed, fordi de håber på den måde at bevare stammedelingen. I Nigeria prøver de at hidse Hausa- og Yoruba-folkene op mod Ibo-folket, hvor Nigerias Nationalråd og Cameronerne er stærkest. I Øst- og Sydafrika prøver de at dreje afrikanernes vrede bort fra sig selv og over mod de indvandrede indere. Og naturligvis undser de sig ikke for bestikkelsesforsøg over for folkets ledere, når som helst og hvorsom helst det kan lade sig gøre.

Det anti-kommunistiske korstog er blevet tiltrådt af Afrikas herrer som et nyt angreb på frihedsbevægelserne. »Vi har med meget fast hånd taget fat på den opgave at forhindre kommunisterne i at sprede deres snigende propaganda (i Afrika); og jeg synes heller ikke, vi skal være blødsødne i et sådant spørgsmål«, sagde Ivor Thomas, engelsk parlamentsmedlem, sidste år i en tale til Det Kongelige Imperieselskab. I virkeligheden er det eneste organiserede kommunistparti syd for Sahara det 19 år gamle parti i Sydafrika. Og dér følger Malans fascistiske styre mr. Thomas' råd meget bogstaveligt. Men trods regeringens undertrykkelsesforanstaltninger,

deriblandt en to-årig retssag mod Sydafrikas otte ledende kommunister, hvoraf to er afrikanere, hvor man uden held anklagede dem for at anstifte oprør, så har de sorte sydafrikanere dog valgt en kommunistisk kandidat som deres repræsentant til Unionsforsamlingen (der svarer til Folketinget) og i 1948 og sidste år endnu en i Kapstadens Provinsråd.

Skønt der ikke findes noget organiseret kommunistparti i Vest-, Øst- og Centralafrika, så er der dog mange ungdoms- og arbejderledere, som ivrigt studerer Marx', Lenins og Stalins værker. »Ja, det er ganske naturligt, at Vestafrikas gennemsnitsungdom i øjeblikket hælder over mod socialismen«, står der i en lederartikel »Frem imod et socialistisk Vestafrika« i den vestafrikanske avis *Pilot*. »Vi er nået til et punkt i vor udvikling, hvor vi klart kan skelne mellem, hvad der er levende og hvad der er dødt, hvad der stadig er levedygtigt og hvad der er dødt og råddent«. Efter den anden verdenskrig har mange afrikanere indset, at »Sovjetunionens fremgang og styrke er vore våben til gendrivelse af myten om folkenes manglende evne til at styre sig selv«, som en afrikaner udtrykte sig. Da Azikiwe var i London sidste efterår, var han gæstetaler ved et møde om »Frihed for Afrika«, som Englands kommunistiske partis afrikanske afdeling holdt. Han erklærede, at skønt han ikke var kommunist, så kunne han sige, at det kommunistiske partis politik »overhovedet ikke adskilte sig« fra hans organisation, Nigerias Nationalråd og Cameroneernes, program. »Vi taler det samme sprog«, sagde han; »vi betragter imperialismen som en forbrydelse mod menneskeheden, og vi mener den må tilintetgøres«.

Det afrikanske folk står på demokratiets og verdensfredens side. Sammen med folkene i Viet-Nam, Malaya og andre kolonier står de i forreste linie i kampen mod imperialisterne — i regulære kamp-handlinger. Kolonifolkenes modstandskamp er et af kærnepunkterne i den øjeblikkelige verdenskamp. De amerikanske og vest-europæiske imperialisters planer er dødsdømt, hvis de ikke har Afrikas militærbaser, naturrigdomme og menneskemateriale til deres rådighed.

A. JERUSALIMSKY**En tysk lejevær i USA's tjeneste****I.**

Siden Napoleons despotiske styre er der ikke i Tysklands historie noget der kan sammenlignes med den uforskammede ligefremhed, hvormed repræsentanter for de amerikanske militarister og Wall Street er gået frem i Vesttyskland for at opbygge en hær af tyske lejetropper. Vi ved, at Napoleon oprettede tyske stater efter sine politiske og strategiske behov, og at han kun betragtede dem som leverandører af penge og rekrutter; de opfyldte da også deres forpligtelser i nøje overensstemmelse med den opstillede kvota. Hans eksempel følges nu blindt af den nye tids Wall Street Napoleonere, der mener at den tid er kommet, hvor man kan genoprette den tyske hær under amerikansk ledelse.

Alle og enhver kender den offentlige erklæring, der blev fremsat af det amerikanske kongresmedlem Poage, der besluttede at høste uendelig berømmelse ved at foreslå, at den amerikanske regering skulle bevillige penge til, at man i Vesttyskland kunne erhverve 25 divisioner kanonføde. Poage fastslog, at hvis hans forslag blev gennemført ville USA ikke blot spare kanonføde af amerikansk oprindelse men også betydelige pengesummer, eftersom tysk kanonføde ville være adskilligt billigere. Med forslaget om at man for amerikanske dollars skulle anskaffe tyske lejetropper, viste Poage og hans politiske venner i USA, at de ikke havde særlig stor tillid til Frankrig og de andre vesteuropæiske deltagere i den nordatlantiske pakt.

»Vi vil ikke lade en eneste bro blive tilbage, erklærede Poage.
»vi vil sætte hver eneste kulmine under vand, vi vil jævne Belgiens

og Nordfrankrigs fabriksskorstene med jorden, vi vil ødelægge alt, hvad der kan komme kommunisterne til gavn«.

Da verden fik at vide, hvilken fremtid denne amerikanske menneskefjende lovede Vesteuropas folk, blev der i Marshall-pressen gjort et forsøg på at fremstille Poage som en lille provinspolitiker med en svaghed for store projekter, og at hans plan ikke skulle tages alvorligt, eftersom den ikke var billiget af udenrigsministeriet. Det er let at forklare de velbetalte forsøg på at mildne det indtryk, som det amerikanske kongresmedlems blodtørstige, men kluntede erklæring havde gjort. Porges plan havde virket stærkt opvildende på den franske offentlighed, der ikke kan stå ligegyldigt overfor udsigten til genoprettelsen af en tysk hær lige ved grænsen. Selv *London Times* gav udtryk for de ledende engelske kredses ubehag ved den transatlantiske partners åbenmundethed og ligefremhed og mumlede nogle fortrydelige ord om, at »den slags ting gør man, men man taler ikke om dem«.

Men det varede ikke længe, førend det som man kunne vente klart fremgik, at Porges plan ikke på nogen måder var udsprunget af hans private fantasi. Den amerikanske forsvarsminister Johnson og general Bradley, der er chef for USAs samlede generalstabschefer, erklærede sig efter et besøg i Vesttyskland utvetydigt for tilhængere af en genoprettelse af den tyske hær. Skønt det stred mod hans sædvane anså udenrigsminister Acheson det efter et besøg i Vesttyskland for passende at omtale Bon-marionetterne i så smukke og blomstrende vendinger, at det tydeligt fremgik, at de amerikanske imperialister har tildelt de tyske monopolkapitalister og militarister, der støtter Adenauer, en betydelig rolle. Og som det fremgår af meddelelser, der af og til slipper frem i den amerikanske presse, er der ganske rigtig i Wall Street alvorlige forhandlinger om genoprettelsen af den tyske hær som en stødbrigade for gennemførelsen af den amerikanske imperialismes angrebsplaner i Europa.

Det er kommet frem at spørgsmålet blev diskuteret på en konference der blev afholdt i New York i bankfirmaet Calvin Bullocks kontorer; man kan roligt sige at ledelsen for det amerikanske finansoligarki og militær deltog i konferencen. Blandt de tilstedeværende var R. C. Leffingwell, senior partner i Morgan & Co.; John W. Davis, en Wall Street sagfører, der er nært knyttet til Morgan; ledere af Chase National Bank, First National Bank of New York og andre banker; Whitelaw Reid, redaktør af New York Herald Tri-

bunc, der er talerør for storkapitalen; generaløjtnant Smith, tidligere ambassadør i Moskva; og den berygtede Allen Dulles. Ifølge en meddelelse i Daily Compass talte chefen for Vestunionens overkommando, den engelske feltmarschal Montgomery, og han krævede hurtig genoplivelse af den tyske imperialisme og militarisme. Han sagde at for at gennemføre Atlantpagtens angrebsplaner var det ikke nok at USA nøjedes med at investere dollars i Vesttyskland og genopbyggede dets krigspotentiel. Han citerede de tyske militarisisters krav om våbenforsyninger og om en genoprettelse af overkommandoen, og han opfordrede de amerikanske imperialister til atter at bevæbne Vesttyskland.

Montgomerys opfordring faldt i god jord. Det er kommet så langt at præsident Truman, da han af en journalist blev spurgt, om det var »korrekt at antage at Amerikas politik var imod oprettelsen af en tysk hær«, gav et undvigende svar, mens Elmer Thomas, der er formand for en underkomite under senatets bevillingskomite, den 23. november åbenlyst erklærede, at han var parat til at diskutere »oprettelsen af et vist antal divisioner« med »regeringen« i Bonn. Selv Taylor, der var den amerikanske hovedanklager ved krigsforbryderprocessen i Nürnberg, har offentligt erklæret, at Vesttysklands genoprustning bliver det vigtigste emne i Amerikas politiske diskussion.

Amerikanske imperialister og militærkredse har længe forberedt genopbygningen af en hær i Vesttyskland, der efter hvad Newsweek meddeler, betragtes som »hovedleverandør af menneskemateriel på kontinentet«. Dette ugeblads London-korrespondent meddelte i slutningen af november, at der i England »i overordentligt indflydelsesrige kredse er en stadigt voksende stemning for at man snarest muligt tager skridt til en vis genoprettelse af Tyskland«; han fortsætter med at sige, at disse kredse mener, at man »som det første skridt« bør oprette en politistyrke og senere en hær.

I England understøttes disse planer åbenlyst af Churchills presse og i tilsløret form også af Labour Partys ledere. Men de amerikanske forfattere til den nordatlantiske angrebspagt har initiativet til udarbejdelsen og gennemførelsen af planen om en tysk lejevær.

II.

Trods de engelsk-amerikanske militærmyndigheders anstrengelser for at tilsløre den kendsgerning at tyske militære og halvmilitære enheder efter Hitlers nederlag er blevet bevaret eller for nylig

er blevet oprettet i Vesttyskland, blev dette dog snart en offentlig hemmelighed. Disse enheder kaldtes »arbejdsbataljoner«, »uddannelsesbataljoner« eller »industripolitik«. Som sovjetregeringen på grundlag af talrige kendsgerninger gang på gang har påpeget er de engelsk-amerikanske besættelsesmyndigheders holdning og virksomhed et klart brud med de historiske Jalta- og Potsdam-beslutninger, der som en af de vigtigste betingelser for fredens bevarelse kræver fuldstændig afmilitarisering af Tyskland.

Efter at de engelsk-amerikanske myndigheder i Vesttyskland afgørende var slået ind på en politik, der betød et fuldstændigt brud med disse beslutninger, begyndte de efter udenrigsministermødet i Moskva i foråret 1947 næsten åbenlyst at understøtte det tysk-fascistiske militær og at udvide de tyske halvmilitære enheder. I foråret 1949 udøvede general Clay et stærkt tryk på premierministrene i de tyske landsregeringer for at få dem til at træffe forholdsregler til styrkelse af de såkaldte »arbejdsbataljoner«. Endnu tidligere havde det amerikanske militære hovedkvarter i Tyskland i Neustadt ved Kassel nedsat en »komite af krigshistorikere«; officerer fra Hitlers stab var med i denne komite, mens den berygtede general Guderian fik betroet arbejdet med at genopbygge den tyske militære spionagetjeneste.

Da Guderian efter amerikansk opfordring og i samarbejde med Hitlers tidligere generalstabschef Franz Halder havde begyndt at udarbejde planerne for en genoplivelse af den tyske hær, blev den tidligere kommandant for den 5. panserarmé, general von Manteuffel udnævnt i hans sted. Omtrent samtidig begyndte nazigeneralen Stumpf, der havde kommanderet rigets luftvåben, sammen med general Student, der havde ledet nazisternes luftlandsætninger på Kreta, at udarbejde planer for oprettelsen af et vesttysk luftvåben, mens nazi-admiralerne Schultze og Machenz sammen med engelske og amerikanske søofficerer inspicerede skibsværfterne langs den tyske Nordsøkyt. De blev ledsaget af Hitlers tidligere Wehrwirtschaftsführer Schamberger, der er specialist i torpedoproduktion. Endelig gik man samtidig i gang med at reorganisere politiet, specielt med en centralisering for øje, og oberst Franke, der havde været stedfortrædende leder af Hitlerjugend, blev indkaldt som rådgiver. Vi kan således se, at allerede i begyndelsen af 1949 var forberedelserne til opbygning af den tyske krigsmaskine i fuld gang. Men en tid holdt man omhyggeligt alt dette hemmeligt.

Kort efter at det tyske spørgsmål var blevet behandlet på det

møde Amerikas, Englands og Frankrigs udenrigsministre afholdt i Paris i ovember sidste år, fremkom der forskellige steder i den amerikanske og amerikaniserede presse forbavsende enslydende rygter om, at USA agtede at påbegynde genopbygningen af den tyske hær. Der udsendtes dementier, der i virkeligheden ikke dementerede noget som helst. Forøvrigt havde Adenauer, der er premierminister for bastardregeringen i Bonn, allerede før mødet i Paris dementeret meddelelsen om, at han skulde have forelagt de engelsk-amerikanske militærmyndigheder en plan om genoprettelsen af den tyske hær. Men han sagde ikke, at de amerikanske imperialister ikke havde brug for hans plan, eftersom de selv havde en. Det varede ikke længe, før det blev klart at alle disse rygter og »dementier« stammede fra en og samme kilde — Amerika. Det var prøveballoner, som de amerikanske myndigheder opsendte, og de benyttede marionetten Adenauer til at gøre det samme. Adenauer er en snedig gammel ræv og han erklærede ovenikøbet, at han var imod dannelsen af en vesttysk hær, fordi det »hos os kun vil kunne vække militaristiske minder til live«. Men i virkeligheden var han allerede med i vestmagternes planer, ganske vist kun som et redskab for deres beslutninger.

Engang skrev grev Beugnot, der af Napoleon var blevet udnævnt til kejserlig kommissær i storhertugdømmet Berg, der var oprettet på den højre Rhinbred, i sine erindringer:

»Min stilling i Tyskland var den samme som engang i fortiden Roms prokonsulers . . . Den samme tjenstivrigthed fra adelen, det samme ønske om at behage mig og vinde min gunst«.

Adenauer, der under Ruhrbesættelsen i 1923 understøttede Rhinlandets separatistiske bevægelser til gavn for den franske imperialism, har i sin tjenstivrigthed overfor nutidens amerikanske imperialister langt overgået sine forfædre, der kyssede Napoleons hest på bringen. Han forrådte det tyske folks interesser, da han underdanigt underskrev Petersberg-dokumentet, der var udarbejdet af de engelsk-amerikanske myndigheder på grundlag af Paris-beslutningerne, som England og Frankrig havde vedtaget efter amerikansk diktat. I dette dokument gik Adenauer faktisk ind på at skille Ruhr fra Tyskland til fordel for de amerikanske monopoler, der er i forbindelse med den tyske ståltrust. Endvidere anerkendtes officielt beslutningen om at standse demonteringen af elleve fabriker for syntetisk brændstof og syntetisk gummi (deriblandt Ruhr-

chemie AG), August-Thyssen-Hütte AG stålværker og en række andre krigsindustrier.

Således fuldbyrdede man politisk kohandelen mellem de amerikanske og tyske monopoler om en genopbygning af det tyske krigspotentiel. Det var ikke nogen tilfældighed at umiddelbart før Petersberg-»overenskomsten« blev underskrevet mødtes syv amerikanske og tolv tyske industrifyrster hos Hitler-bankieren og våbenfabrikanten Pferdmenges, og ved denne lejlighed diskuterede man samarbejdet mellem amerikansk og tysk kapital i rustningsindustrien. Ifølge den vesteuropæiske presse foreslog Wall Streets repræsentanter, at man oprettede en tysk-amerikansk bank med en grundkapital på 20.000.000 Dollars. De tyske handlende i mord, som nyder de engelsk-amerikanske myndigheders beskyttelse, ligger på ingen måde på den lade side: IG Farben producerer gas, ammunitionsfabriker i Hamburg fremstiller bomber af lille kaliber, og Messerschmitts konstruktionskontorer udarbejder planer til en ny jager med forbedret jet-motor. Disse isolerede kendsgerninger, der blev afsløret i den franske nationalforsamling af kommunisten Florimond Bonte, kaster et vist lys over, hvorledes remilitariseringen af Vesttyskland skrider fremad.

Men dette er naturligvis langt fra alt. Petersberg-»overenskomsten« bestemmer, at Vesttyskland uforbeholdent skal medvirke i Europarådet. Hvad er formålet? Svaret herpå skal man naturligvis søge i »overenskomstens« hemmelige klausuler. Den 26. november løftede Londonbladet *Star* sløret for en lille smule, da det meddelte, at en tysk hær under Europarådets ledelse skulle medvirke ved opfyldelsen af Tysklands forpligtelser overfor Vesteuropa. Den engelske højkommisær i Tyskland og visse dele af den engelske presse har udtrykt sig i samme retning. For eksempel nævner *Economist* nødvendigheden af en »international hær i Vesteuropa« og sandsynligheden for oprettelsen af en tysk hær, og det siger:

»Hvis andre lande i Vesteuropa har nationalhære er det ganske uundgåeligt at Tyskland (dvs. Trizonen — A.J.) en skønne dag — og sandsynligvis inden altfor længe — selv vil få en nationalhær.«

Hensigten er derfor for det første, at en tysk hær skal opbygges i Trizonen og for det andet, at marionetregeringen i Bonn skal have visse nærmere bestemte forpligtelser med hensyn til at stille denne hær til disposition for den europæiske blok, der er skabt på ameri-

kansk initiativ og i den amerikanske imperialismes interesse. Det ville naturligvis have været mærkeligt, hvis denne den vigtigste del af Adenauers overenskomst med Wall Streets og Citys militære repræsentanter ikke var blevet sukret ind i larmende erklæringer om, at det var Adenauer og hele Bonn-klikens formål at — udslette nazismen og bryde kartellernes magt! Men dette er sandelig en guddommeligt spøg!

III.

Når det med en så kynisk ligefremhed er blevet afsløret, at det er den amerikanske imperialismes hensigt at genoprette Vesttysklands krigspotentiel og opbygge en vesttysk hær så hurtigt som overhovedet muligt, er det da noget under, at den gamle tyske militærklike atter løfter hovedet og udviser voldsom aktivitet? De mest reaktionære og hensynsløse nazister er kommet frem fra deres skjulesteder; de håber, at den dag dag ikke er fjern, hvor de kan tage del i en ny røverkrig. En eventyrer ved navn Karl Feitenhansl, leder af Bayerns fascistiske »Fædrelandsunion«, kræver åbenlyst dannelsen af en tysk hær »til bekæmpelse af bolsjevismen«, og han lader det åbenlyst skinne igennem, at en gruppe på 2000 stormtroopsfolk, som han under benævnelsen »sikkerhedstjeneste« har dannet (for hvis penge?), også kan bruges til krigsformål. Fornylig blev der i Giessen afholdt et møde af tidligere nazigeneraler under ledelse af Franz Halder, Hitlers generalstabschef. Adskillige af generalerne var løsladt fra koncentrationslejre for at overvære dette møde; det er interessant at bemærke, at den berygtede Anders, tidligere polsk fascistgeneral, også var til stede. Konferencen, hvori amerikanske og engelske officerer deltog som observatører, diskuterede oprettelsen af en lejevær under amerikansk ledelse.

Det er næppe nødvendigt at sige, at »regeringen« i Bonn, Adenauer og hans Kristeligt-Demokratiske Union opretholder den allernærmeste kontakt med nazigeneralernes militaristiske klike, som Wall Street nu er ved at gøre til sine lejetropper. I virkeligheden gøres der ingen forsøg på at skjule denne kontakt. For eksempel har den tidligere Hitler-general Stumpf offentligt erklæret, at finansministeren i Bonn, dr. Schäffer, »indtager en overmåde venlig holdning overfor professionelle soldater, der atter ønsker at komme i forgrunden«. Han erklærede endvidere, at regeringen i Bonn med tidligere soldater og officerer i Hitlers hær. Og ganske rigtigt har Trizonens marionetpræsident Heuss efter de amerikanske myndighe-

ders forslag truffet aftale med Adenauer om gennemførelsen af en sådan lov.

En anden nazigeneral, Bruhns forklarede Adenauer-klikens forbindelse med ham og hans lige på følgende måde:

»Regeringskredsene i Bonn holder os underrettet og vi træffer vore forberedelser.«

Bruhns talte ved et møde af tidligere officerer og opfordrede dem til ikke at være bange for at kaste Tyskland ind i en atomkrig. Denne moderne krigskarls gentog de tyske militaristers gamle råb: »Vi tyskere frygter kun Gud men ellers intet i verden«. Men vi ved, at når guderne vil straffe nogen, slår de dem først med vanvid. Vi ved også, at i dag ligger tyngdepunktet for militærgalskaben på den anden side af Atlanterhavet.

Og det forekommer unægtelig at være det rene vanvid, at de amerikanske og engelske aspiranter til verdensherredømmet kun fire og et halvt år efter, at den tysk-fascistiske hær er blevet knust, allerede tager skridt til at genoprette den for at bekæmpe Sovjetunionen og folkedemokratierne. De gør sig ikke nogen anstrengelser for at skjule, at dette er deres hensigt. — For eksempel skriver *Ludwell Denne* fra agenturet Scripps-Howard åbenlyst, at ledende kredse i Amerika og England ønsker at gøre Vesttyskland til deres bevæbnede drabant for at sende det i krig imod Sovjetunionen. *London Economist* drømmer om, at der vil komme en tid, hvor et aggressivt militaristisk Tyskland vil gå i krig »for at fjerne Oder-Neisse linien«. Men den anden verdenskrig har vist, at ingen kan forudsige, hvad det imperialistiske rovdyr, der er fodret med amerikanske dollars, først vil kaste sig over, når det går amok.

I hvert fald har meddelelserne om, at amerikanerne agter at genoprette den tyske hær, vakt den allerstørste uro i alle Trizonens nabolande — selv i de lande, der er medlemmer af den nordatlantiske blok. Navnlig er det franske folk blevet foruroliget, fordi de klart indser den fare, der vokser ved grænsen. De er ophidsede over regeringen, der også i denne sag følger den amerikanske linje, og de kræver den til regnskab. Og Schuman vrider og vender sig, forsikrer på den ene side at »en genoprettelse af den tyske militærmagt end ikke kan tages under overvejelse«, og på den anden side byder han Vesttysklands indlemmelse i »en europæisk orden« velkommen. Han vrider og vender sig og erklærer på den ene side, at Vesttyskland ikke er repræsenteret i det militære sikkerhedsråd,

og på den anden side, at det »har forpligtet sig til at samarbejde« med dette råd. Sådanne udflugter kan naturligvis ikke mildne den velbegrundede uro som den store del af det franske folk føler.

Med henblik på disse følelser ikke blot i Frankrig men også i Belgien, Danmark og andre lande, der var ofre for Hitlers aggression, blev de amerikanske stater i nogen grad tvunget til at ændre taktik. I pressen begyndte at fremkomme de mest modstridende meddelelser, og formålet med dem var at tilsløre kendsgerningerne og berolige offentligheden ved at give den det indtryk, at genoprettelsen af den tyske hær blev udskudt på ubestemt tid, eller at hensigten kun var at rekruttere tyskere til en amerikansk »fremmedlegion« for amerikansk betaling og under amerikansk kommando.

I dette hylekor af erklæringer og dementier løftede marionetterne i Bonn også ofte deres stemme. De handlede efter de amerikanske myndigheders ordre og snart erklærede de, at de var imod Vesttysklands genmilitarisering, snart krævede de Amerikas militære hjælp til opbygning af en tysk hær, snart indrømmede de, at de ikke havde noget imod, at tyskere blev hvervet til en »fremmedlegion«. Men tilsidst udtalte Adenauer, at skønt han var imod oprettelsen af en tysk hær, var han stemt for en tysk militærgruppe indenfor »Europas væbnede styrker«. Dette svarer nøjagtigt til general Clays plan — og det er selvfølgelig ikke nogen tilfældighed. Det blev omgående meddelt, at denne form for genopbygning af den tyske hær ikke stred mod Petersberg-»overenskomsten«. Således afslørede atter en af de hemmelige klausuler i denne kohandel mellem de engelsk-amerikanske imperialister og deres vesttyske quislinge.

På grundlag af denne aftale gik de engelsk-amerikanske myndigheder i gang med at udføre deres planer. Det er næppe nødvendigt at sige, at de sædvanlige skænderier og gensidige beskyldninger heller ikke manglede denne gang; englænderne var åbenbart irriterede over, at deres amerikanske partnere bag deres ryg var nået til en overenskomst med lederne i Bonn. Tilsidst vedtoges den amerikanske plan, der går ud på, at der til en begyndelse skal opstilles 11 divisioner i Vesttyskland, ialt mere end 100.000 mand, forsynet med artilleri og tanks. I Heidelberg har en permanent vestmagtkommission, der skal overvåge gennemførelsen af programmet for våbenforsyninger til Vesttyskland, allerede optaget arbejdet. Ifølge de seneste meddelelser i den tyske presse er der i Berlins vestsektorer og i de forskellige byer i Trizonen allerede åbnet hvervekon-

torer, hvor tyske lejetropper bliver rekrutteret til den hær, det amerikanske militær er ved at oprette.

Men næppe var man begyndt på gennemførelsen af denne nye vanvittige plan, før dens ophavsmand noget pinligt berørt blev tvunget til at indrømme, at deres anstrengelser for at vække militaristiske stemninger i Vesttyskland ikke blev godt modtaget af befolkningen. Da det blev klart, hvad det var de amerikanske imperialister ønskede, og hvad deres tjenstvillige marionetter i Bonn arbejdede for, var store dele af det tyske folk på vagt, og de begyndte snart at protestere imod alle forsøg på at gøre tyskerne til den amerikanske imperialismes lejesvende, hvadenten det var i form af en »fremmedlegion« eller i form af en »gruppe indenfor Europas væbnede styrker«. Overalt løftede stemmerne sig i protest — på et ungdomsmøde i Ulm, på forældremøder i Nordrhin-Vestphalen, på fabrikker, ja selv på møder af tidligere underofficerer.

»Vi vil meget alvorligt afslå den »ærefulde« indbydelse til at tjene som kanonføde for andre«, skriver *Rhein-Neckar-Zeitung*.

Denne voksende protestbevægelse finder en pålidelig støtte i den Tyske Demokratiske Republik, som repræsenterer det tyske folks sande interesser, og som har taget kampen op for national enhed, for demokrati og for fred. Det tyske folk har endnu et ord at skulle have sagt.

N. Sidorov

Hvem forhæler udarbejdelsen af en statstraktat for Østrig?

Den 15. december 1949 nedlagdes arbejdet på den konference, udenrigsministrenes stedfortrædere holdt i New York for at forberede en overenskomst om oprettelsen af et frit og demokratisk Østrig; denne nedlæggelse skete på foranledning af Vestmagternes repræsentanter. Bortset fra nogle få variationer var konferencen i New York en gentagelse af, hvad der skete på stedfortrædernes konference i London sidste sommer. Resultatet er, at de anvisninger, som blev besluttet på Udenrigsministerrådets møde i Paris, endnu ikke er blevet gennemført, skønt man forlængst har passeret den termin, som af udenrigsministrene var sat for udarbejdelsen af en traktat — 1. september 1949.

Konferencen i New York behandlede de ni artikler, som man ikke havde kunnet nå til enighed om ved samtalerne i London. Det lykkedes kun at nå til enighed om tre af dem: tysk ejendom i Østrig, soldatergrave og mindesmærker og anvendelsen af allieret og tysk krigsmateriel. Man nåede ikke til nogen afgørelse med hensyn til artiklerne om UNs medlemsstaters ejendom i Østrig, førkrigs- og efterkrigsgæld, forebyggelse af en militarisering af Østrig og tvangsforflyttede personer.

Der er overhovedet ikke nogen fornuftig grund til, at forberedelserne til en østrigsk statstraktat bliver forsinket på denne måde. De beslutninger, der var blevet truffet ved udenrigsministrenes møde i Paris, havde forberedt jordskæftet tilstrækkeligt til, at man hurtigt kunde være nået til et resultat. I virkeligheden skulde sted-

fortræderne kun opklare visse detaljer. Sovjetregeringen gjorde på sin side alt for at fremskynde afslutningen af overenskomsten og gav gentagne gange beviser på sin gode vilje i den henseende. Og når Østrigs statstraktat trods disse gunstige forudsætninger endnu ikke er færdig, kan man udelukkende dadle Vestmagternes repræsentanter.

Ved Udenrigsministerrådets møde i Paris blev det f. eks. bestemt, at al tidligere tysk ejendom, der står nævnt i Sovjetunionens forslag af 24. januar 1948, skulle overføres til Sovjet; det samme gælder krigsbytte, oliekoncessioner o. lign., der kan henregnes til transportabel ejendom. Udenrigsministrene bestemte ligeledes, at Sovjetunionen skulle have 150.000.000 dollars af Østrig i let indløselig valuta som betaling for tidligere tysk ejendom, som tilfaldt Sovjetunionen, men som den overlod til Østrig.

Disse anvisninger var klare og tydelige og levede ikke plads for fejltagelser. De gjorde det fuldstændig af med den borgerlige presses løgnehistorier om, at Sovjetunionen stillede »overdrevne fordringer« til Østrig, og at det var dette der forhindrede forberedelsen af en statstraktat. Tværtimod, for at fremskynde afsluttelsen af en traktat og genoprettelsen af et frit og demokratisk Østrig, gjorde Sovjetunionen en lang række indrømmelser med hensyn til tidligere tysk ejendom, som skulle have været tilkendt Sovjet.

Ifølge Potsdambeslutningerne havde Sovjetunionen f. eks. ret til at kræve al tidligere tysk ejendom i den østlige del af Østrig; ikke desto mindre er Sovjetregeringen for at fremskynde en overenskomst gået ind på at afstå 40 % heraf til Østrig. Endvidere gik Sovjetunionen ind på kun at modtage 150.000.000 dollars for den til Østrig afståede tyske ejendom, skønt det var tydeligt for enhver, at de pågældende afståelser var adskilligt mere værd. Endelig gik man ind på, at Østrig skulle betale denne gæld over seks år i stedet for over to.

Det er således tydeligt, at Sovjetunionen drevet af ønsket om at fremskynde forberedelsen af en østrigsk statstraktat gjorde meget væsentlige indrømmelser. For at finde årsagen til de endeløse forsinkelser og udsættelser ved forberedelsen af et udkast behøver man blot at sammenligne den holdning Sovjetunionens delegerede indtog ved stedfortrædernes møde, med den holdning Vestmagternes delegerede indtog.

Ved konferencerne både i London og i New York satte Vestmagternes repræsentanter sig stædigt imod, at der i traktatudkastet

blev indføjet de beslutninger, der var truffet på udenrigsminister-mødet i Paris. De foreslog utallige tilføjelser, som i praksis ville betyde en omstødelse af de nævnte beslutninger. De gjorde ovenikøbet åbenlyse forsøg på at ændre, hvad udenrigsministrene var blevet enige om. Den franske delegerede gik f. eks. så vidt, at han foreslog, at man nedsatte en komité af eksperter, der skulle undersøge Udenrigsministerrådets beslutninger med hensyn til krigsbytte, der ikke var transportabelt. Fem måneder gik til spilde, før Vestmagternes repræsentanter gik ind på at acceptere artikel 35 angående tysk ejendom, skønt udenrigsministrene ved mødet i Paris allerede havde fastlagt hovedpunkterne i denne artikel.

Enhver der gør sig den ulejlighed at studere stedfortrædernes arbejde med udkastet til en statstraktat kan se, at Vestmagternes delegerede med vilje forhalede og forsinkede arbejdet. Der var ikke det smuthul, ikke den tekniske finesse, som de ikke benyttede sig af for at sabotere arbejdet; ikke den artikel eller paragraf som de ikke forsøgte at forsyne med tilføjelser, der direkte modsagde og modvirkede det oprindelige indhold, og som derfor var fuldstændig uantagelige for Sovjetunionen. Karakteristisk i denne henseende var deres indstilling med hensyn til de principielle afsnit, hvorom man ikke nåede til enighed ved mødet i New York.

Angående artikel 27 (forebyggelse af Østrigs genoprustning) holder Vestmagterne på, at Østrig skal have ret til at antage eller ud-danne ikke-østrigske statsborgere til luftvåbenet og det civile flyvevæsen, samt til forsøg, konstruktion, fremstilling og vedligeholdelse af krigsmateriale og tekniske kampmidler. Dette vil sige, at Vestmagterne ønsker en tilføjelse, der gør dem i stand til i fremtiden at sende et ubegrænset antal militære rådgivere og instruktører til Østrig. Sovjetunionens repræsentant kunne naturligvis ikke gå ind på dette.

Ifølge Sovjetunionens forslag angående artikel 42 (Forenede Nationers ejendom i Østrig) påhviler det Østrig at genoprette UNs medlemsstaters og deres borgeres rettigheder og interesser i Østrig, således som de eksisterede på det tidspunkt, da fjendtlighederne brød ud mellem Tyskland og det pågældende land. At dette forslag er rimelig skulle synes indlysende, eftersom hver regering før dette tidspunkt var i stand til at beskytte borgernes rettigheder og interesser ad sædvanlig diplomatisk vej.

De tre vestmagtdelegationer stillede det modforslag, at Østrig også skulle påtage sig ansvaret for ejendomstransaktioner, som

ejerne frivilligt gik ind på, (det drejer sig her hovedsageligt om engelske, amerikanske og franske monopoler, der overgik til tyske firmaer). Dette ville betyde, at Østrig skulle tilbagelevere ejendom til tidligere ejere, som selv havde solgt den til nazisterne og modtaget betaling for det. Naturligvis kunne Sovjetunionens repræsentant ikke gå ind på, at monopolkapitalister, der havde gjort forretninger med Hitler, på denne måde skulle have udbetalt bonus på det østrigske folks bekostning.

I artikel 48 (om gæld) ønsker Vestmagternes repræsentanter en tilføjelse, der gør Østrig ansvarlig for gæld, hvorom der er blevet truffet aftale efter den 13. marts 1938 (det fascistiske Tysklands annekseion af Østrig); efter denne dato sluttede kreditoren afregningsoverenskomst med Tyskland. Det betyder altså i virkeligheden, at man kræver, at Østrig skal tilbagebetale førkrigs-gæld, skønt den med de engelske, amerikanske og franske kreditorens billigelse blev overført til at være tysk statsgæld, og skønt der blev udstedt tyske gældspapirer på den. De østrigske aviser meddeler, at det drejer sig om 1 milliard schilling (vekselkurs før devalueringen).

★

Disse kendsgerninger belyser klart Vestmagternes hykleri og dobbeltspil med hensyn til Østrig og den østrigske statstraktat. Vestmagterne stiller sig an som det østrigske folks velgørere, og de lader ikke nogen lejlighed gå fra sig til at udtale deres ønske om genoprettelsen af et uafhængigt og demokratisk Østrig. Men i virkeligheden forsøger de at forhale statstraktatens underskrivelse så længe som muligt. Når stedfortrædernes arbejde går fremad med sådan sneglefart, skyldes det sandelig ikke Sovjetunionen, således som de amerikanske og engelske propagandister antyder. Deres egen reaktionære presse har i den senere tid ved mere end een lejlighed røbet, at Vestmagterne ikke har noget hastværk med at afslutte en statstraktat med Østrig, der indtager en vigtig plads i Amerikas strategiske planer.

Da den amerikanske reaktionære militarist Clark var øverstbefalende for de amerikanske besættelsestropper i Østrig erklærede han, at hensigten var at gøre dette land til et »brohoved« for Amerika, rettet mod Østeuropa. Clark har forlængst forladt Wien, men den politik han formulerede har ikke forandret sig. Det engelske blad *News Chronicle* gav i begyndelsen af september en kommentar til, at udenrigsministrenes stedfortrædernes møde i London var ble-

vet en fiasko, og det citerede efter en pålidelig kilde, at Amerikas og Englands regeringer ikke havde travlt med at afslutte en stats-traktat med Østrig under de nuværende omstændigheder, og at de agtede at fortsætte med at holde landet besat.

I december, mens konferencen i New York endnu gjorde fremskridt, fremsatte amerikanske og franske politikere udtalelser, der ikke lader nogen tvivl om, at det stadig er deres hensigt at forhale okkupationen af Østrig. Wieneravisen *Der Abend* meddeler den 10. december, at den amerikanske senator Elmer Thomas, der foretog en inspektionsrejse til Washingtons europæiske lydlande, har erklæret, at de amerikanske tropper »for enhver pris« må forblive i Wien. Og formanden for den franske nationalforsamlings udenrigs-komité, Bonnefous, erklærede, at »tilbagetrækningen af Vestmagt-ernes tropper fra Østrig kan få beklagelige følger.«

Det er ikke vanskeligt at se, hvad det er for »beklagelige følger« Bonnefous frygter. Ganske åbenlyst forveksler han Østrigs interesser med den amerikanske imperialismes. Washington frygter, at afslutningen af en østrigsk statstraktat og tilbagetrækningen af amerikanske tropper fra Østrig vil virke hæmmende på det vilkårlige styre i Vestzonerne og i væsentlig grad vil forstyrre planerne om at omdanne Østrig til et udgangspunkt for fremtidige krigs-eventyr. Det er ikke nogen hemmelighed, at krigsmagerne er interesseret i dette land af strategiske grunde og som leverandør af kanonføde. Derfor er de amerikanske og engelske imperialister interesseret i at trække besættelsen af Østrig ud så længe som muligt.

Sovjetunionen og Vietnam

Ledende artikel i det sovjetiske tidsskrift »Ny Tid«, nr. 6, 1950.

Det postyr, som imperialisterne har rejst efter oprettelsen af diplomatiske forbindelser mellem Sovjetunionen og den demokratiske republik Vietnam, er meget betegnende. De herskende kredse i Amerika og England lægger ikke skjul på deres forbitrelse over denne begivenhed; den franske regering »protesterer«; monopolerens presse på begge sider af Atlanterhavet raser afmægtigt mod den vietnamesiske republik og finder på tusinde bagtalelser af Sovjetunionen og dennes hensigter. Hvad er der i vejen? Hvorfor det postyr? Hvad er der egentlig sket?

Den demokratiske republik Vietnams præsident, Ho Chi Minh, havde henvendt sig til alle regeringer i verden, som anerkender Vietnams ret til ligeberettigelse og territorial og national suverænitæt. Den 30. januar svarede Sovjetunionen, at den var villig til at oprette diplomatiske forbindelser med republikken og udveksle diplomatiske repræsentanter. Ho Chi Minhs regering er den eneste regering, der har ret til at handle på det vietnamesiske folks vegne. Allerede i august 1945 styrtede Vietnams folk de japanske og franske imperialisters magt og udråbte den demokratiske republik. Fra den 3. marts 1946 har Vietnam haft en lovlig regering, valgt af nationalforsamlingen i overensstemmelse med forfatningen. I den overenskomst, som den franske regering den 6. marts 1946 afsluttede med Ho Chi Minh-regeringen, anerkendte Frankrig republikken Vietnam som en »fri stat« med sin egen regering, sin egen hær og sit eget finansvæsen indenfor den Franske Union. Men fra de franske imperialisters side var denne overenskomst kun ment som en manøvre. Snart efter at den var afsluttet, forberedte og begyndte

de en overfaldskrig mod den vietnamesiske republik, og de fortsætter de militære aktioner for at tilintetgøre det vietnamesiske folks uafhængighed og genoprette et koloniherrredømme i landet.

Det er lykkedes Vietnams folk at skabe sin egen demokratiske stat. Den er blevet skabt, mens de franske tropper holder vigtige industribyer og havne besat, mens en grusom krig, der finansieres og ansføres af de amerikanske imperialister, raser i landet. Ho Chi Minh-regeringen har gennemført en række demokratiske reformer. I hele landet eksisterer der folkeråd, som er statsmagtens organer. Almindelig skolepligt er gennemført; der er vedtaget love, der beskytter det arbejdende folks rettigheder; der er gennemført social forsorg.

Vietnams folk kæmper nu som før opofrende og heroisk for sin uafhængighed. Det har holdt fædrelandets jord mod imperialisternes angreb. Den 1. januar 1950 kontrollerede den demokratiske republik 90 procent af landets territorium. Kun to millioner af landets 20 millioner mennesker bor i de områder, som de franske tropper holder besat.

I betragtning af disse kendsgerninger er det ganske naturligt, at Sovjetregeringen har besluttet at oprette diplomatiske forbindelser med Vietnam. Denne beslutning er fremgået af Sovjetunionens almindelige fredspolitik, som tilsigter at oprette venskabelige forbindelser og opnå et ærligt samarbejde med alle stater, små som store, på grundlag af fuldstændig ligeberettigelse. Denne beslutning er fremgået af Sovjetunionens agtelse for folkenes uafhængighed, for deres ret til en selvstændig tilværelse. Disse principper udgør grundlaget for den stalinske udenrigspolitik, der forbliver principiel og konsekvent.

Sovjetunionen var og er afgjort modstander af folkenes underkastelse under det koloniale slaveri. Sovjetmenneskenes sympati har altid ligget og ligger stadig hos de trælbundne folk, der kæmper for deres uafhængighed og for befrielsen fra imperialismens åg og den koloniale slavetilværelse. Når Sovjetunionen opretter diplomatiske forbindelser med den demokratiske republik Vietnam, handler den i overensstemmelse med principperne i de Forenede Nationers charta, der som bekendt anerkender alle folks ret til en uafhængig national eksistens. Sovjetunionen har anerkendt Ho Chi Minh-regeringen, fordi den er Vietnams eneste lovlige, suveræne regering; den nyder folkets tillid og styrer faktisk og med fremgang landet.

Sovjetunionens forhold til den vietnamesiske republik er bestemt af den almindelige linie i Sovjetunionens politik: at sikre freden og fremme et ærligt internationalt samarbejde. Denne politik nyder de brede folkemassers sympati og støtte i alle lande, og den vinder den ene sejr efter den anden.

Noget lignende kan ikke siges om de imperialistiske magters politik, som nu indrømmes at stå under USAs ledelse. Disse magters politik lider det ene nederlag efter det andet, fordi det er en aggressiv røverpolitik, der er gennemsyret af dyb foragt for folkenes interesser og vilje. Den imperialistiske politik har også lidt nederlag i Vietnam, hvor den franske imperialisme fortsætter den koloniale røverkrig mod Vietnams folk. Protestbevægelsen mod denne krig har grebet brede masser af det franske folk. Overfor den kendsgerning, at alle forsøg på at slå den demokratiske republik ned med militær magt er slået fejl, har de franske regeringskredse og deres bagmænd i amerikanske regeringskredse nu forsøgt på at danne en marionetregering under ledelse af den tidligere kejser af Annam, Bao Dai, på det besatte område i Vietnam. Men den lille bande reaktionære, som er gået i de franske og amerikanske imperialisters sold, magter ikke at udføre de opgaver, som deres arbejdsgivere stiller dem. Det amerikanske udenrigsministerium meddeler, at man agter at »anerkende« Bao Dais regering; det franske parlament er i færd med at ratificere en eller anden overenskomst med Bao Dai. Men både den franske regering og det amerikanske udenrigsministerium ved lige som alle andre, at Bao Dai er et nul. Selv de franske kolonipolitikere kunne ikke skjule deres ubehag over deres marionets ringe betydning, da det vietnamesiske spørgsmål var til behandling i parlamentet.

Den franske regerings hjælpeløse forsøg på at nedlægge »protest« mod oprettelsen af diplomatiske forbindelser mellem Sovjetunionen og Vietnam tager sig særlig tåbelige ud, når man husker på, at Frankrig tidligere selv har anerkendt republikken Vietnam som en fri stat. Den franske regering er kommet i en forvirret situation.

Det nederlag, som Frankrigs herskende kredse har lidt i deres kamp mod Vietnams folk, som har tilkæmpet sig uafhængighed, er også nederlag for de amerikanske imperialister. Det er jo ingen hemmelighed, at USA som regel er på spil bag kulisserne i vore dages røveriske kolonikrige og koloniaeventyr. USA understøtter disse æventyr og puster til dem.

Det vietnamesiske folks modige kamp for uafhængighed er kronet med sejr. Imperialisternes herredømme i dette land er snart slut. Endnu et folk, der tæller mange millioner mennesker, hører op med at være offer for den koloniale udplyndring. Imperialismens koloniale bagland får det ene stød efter det andet.

Wall Streets og de europæiske — særlig franske — partners og lydslavers raseri over en så normal ting som oprettelsen af diplomatiske forbindelser mellem Sovjetunionen og Vietnam, skyldes netop den imperialistiske politiks vanskæbne og skibbrud i de asiatiske lande, og navnlig tilintetgørelsen af de planer, der knyttedes til Vietnam. Nu vil det ikke lykkes at gøre dette land til et brohoved for kampen mod den folkelige befrielsesbevægelse i Asiens lande.

Oprettelsen af diplomatiske forbindelser med Sovjetunionen, den kinesiske folkerepublik og en række andre demokratiske lande styrker den unge vietnamesiske republiks positioner og fører den ind på den internationale arena. Dette betyder i sig selv, at det bliver sværere for imperialisterne at udføre de nye intriger, som de har udponset mod Asiens lande, at udføre nye planer om krigsæventyr i denne del af verden.

Den unge republik Vietnams indtræden på den internationale arena giver landets frihedskæmpere mod og nye kræfter. Vietnams folk hilser med begejstring oprettelsen af diplomatiske forbindelser med Sovjetunionen. I demokratiske kredse i alle lande bedømmes denne begivenhed med rette som et nyt bidrag til befæstelse af fred og venskab mellem folkene, som et nyt vidnesbyrd om væksten og konsolideringen af de kræfter, der er forenet i fredstilhængernes og demokraternes mægtige lejr.

KRIGSFORBRYDERNE skal stå til ansvar!

Artiklen er taget fra det sovjetiske tidsskrift »Ny Tid«, nr. 6, 1950.

Sovjetregeringens note af 1. februar 1950 til USAs, Storbritanniens og Kinas regeringer, hvor det forlanges, at kejser Hirohito af Japan, general Shiro Ishii og de andre japanske krigsforbrydere, der har gjort sig skyldige i forberedelse af en bakteriekrig og anvendelse af bakteriologiske våben, skal stilles for særlig international krigsret, er et dokument af stor international betydning.

Med djævelsk koldblodighed valgte de japanske imperialister bakteriekrigen som et af hovedinstrumenterne for deres aggression. Metodisk og hårdnakket forberedte de sig igennem flere år på den. Under den proces mod japanske krigsforbrydere, der fandt sted i Khabarovsk i december 1949, er dette blevet slået uomtvisteligt fast.

Efter kejser Hirohitos personlige befaling blev der i Mandsjuriet og de besatte områder af Kina oprettet særlige bakteriologiske militærinstitutioner med mange filialer. Omgivet af streng hemmelighed beskæftigede disse institutioner sig med at dyrke pest-, miltbrand-, kolera- og andre baciller. De gik under uskyldige navne som »Kolonne 731«, »Kolonne 100«, »Afdeling Ei«, »Nami« og så videre. De dødbringende baciller, der blev frembragt i disse afskyelige »industri«anlæg, blev prøvet på levende mennesker — sovjetiske og kinesiske borgere og amerikanske krigsfanger. I de fængsler, som brugtes som laboratorier, blev mere end 3000 mennesker myrdet under disse bestialske forsøg. Man eksperimenterede også med granater og andre midler til spredning af bakterierne og uddannede særlige militære grupper, der skulle overføre smitten til befolkningen, inficere brønde, korn og boliger og forpuste kvæget.

De japanske krigsforbrydere har gentagne gange anstillet praktiske forsøg for at prøve deres masseødelæggelsesvåbens effektivitet. I 1939 brugte de dem ved Halhingolfloden i deres krig mod den Mongolske Folkerepublik og Sovjetunionen. I 1940, 41 og 42 blev særlige ekspeditioner sendt til Centralkina for at skabe pestepidemier. Det lykkedes, og titusinder af mennesker døde. De bakterievåben, som var blevet forberedt af de japanske militarister, skulle først og fremmest anvendes mod folkene i Sovjetunionen og Kina, men også mod USA og England.

Det forbryderiske arbejde med at forberede en bakteriekrig, var et fast led i de aggressive spekulationer, det imperialistiske Japans herskerklige omgikkes med. Under processen i Khabarovsk er det blevet fastslået, at generalstabslæge Ishii, som var en af hovedmændene i forberedelserne til bakteriekrige og i sin tid chef for kolonne 731, i maj 1945 erklærede, at

»udviklingen har taget en retning... så det hvert øjeblik kan blive nødvendigt at gå til angreb mod fjenden med bakteriologiske våben.«

I virkeligheden stod verden på randen af en katastrofe. Men i august 1945 blev de japanske imperialisters frygtelige planer tilintetgjort under Sovjetunionens stærke slag. Den tidligere øverstbefalende for den japanske Kwantunghær, general Yamada, sagde under processen i Khabarovsk:

»Sovjetunionens indtræden i krigen mod Jopan og Sovjethærens hurtige fremrykning til det indre Mandsjuri berøvede os muligheden for at bruge bakterievåbnene mod Sovjetunionen og andre lande.«

De 12 japanske krigsforbrydere, som har fået deres retfærdige straf ved Sovjetdomstolen, er under ingen omstændigheder de eneste, der er skyldige i fremstilling og brug af bakterievåben. Folkenes fornuft og retsfølelse kan ikke tillade, at andre, som i virkeligheden er hovedmændene bag den japanske imperialismes modbydelige forbrydelser, får lov at slippe fri.

Sovjetunionens note nævner dem ved navn. *Først og fremmest nævnes kejser Hirohito af Japan.* Han bærer hovedansvaret for fremstillingen og brugen af bakterievåben, thi han har befalet begge dele i hemmelige forordninger. Hirohito har ikke blot givet ordre til, at der i Mandsjuriet skulle oprettes det bakteriologiske institut, som kaldtes kolonne 731, men han har *til stadighed* ledet og kon-

trolleret dette instituts forbryderarbejde. I 1939 udstedte Hirohito en hemmelig ordre om udvidelse af bakterieproduktionen, og han lod kolonne 731s mandskab forstærke til det tredobbelte. I 1940 befalede den japanske kejser fortroligt, at der skulle oprettes en række filialer af kolonne 731. Resultaterne af forsøgene med pest-smittede fluer blev til stadighed indberettet til det kejserlige hovedkvarter. To af kejserens nære slægtninge — prinserne Mikasa og Takeda — fik af kejseren arbejdsopgaver i de bakteriologiske hær-afdelinger. Gennem dem fik han udførlige beretninger om forløbet af dyrkningen af dødbringende bakterier, om de forsøg, der blev anstillet på levende mennesker, om de forbryderiske ekspeditioner til Kina og om sabotageaktionerne i Sovjetunionens grænseområder.

I de sidste 25 år er ingen angrebshandling blevet udført uden kejser Hirohitos billigelse og deltagelse i ledelsen. Efter Japans nederlag forlangte verdensoffentligheden, at kejser Hirohito, Tojo, Koiso og de andre store japanske krigsforbrydere skulle stilles for en international krigsdomstol. Men folkenes retfærdige krav herom blev ikke imødekommet, eftersom mikadoen fandt beskyttere i udlandet. Såvidt man kan se af de første kommentarer til Sovjetunionens note i de amerikanske monopolars presse, er disse beskyttere stadig på deres post. Det amerikanske udenrigsministerium har tilstillet pressen en særlig erklæring til offentliggørelse, hvori det utvetydigt siges, at kejser Hirohito og de andre japanske krigsforbrydere ikke bør stilles for nogen domstol. Vore dages aspiranter til verdensherredømmet er fast forbundet med de slagne japanske og tyske imperialister. Men Hirohitos forbrydelser er blevet så tydeligt afsløret, at den, der tager denne fjende af menneskeheden under sin beskyttelse og lader ham slippe for opgøret, gør sig til hans medskyldige.

Under Khabarovsk-processen er det blevet klart, at også andre er skyldige i organisation af bakteriekrig. For eksempel generalstabslæge Shiro Ishii, kolonne 731s leder — den egentlige teoretiker på bakteriekrigens område, der personligt ledede de bakteriologiske ekspeditioner til Kina. Han opfandt bakteriebomber og -granater, og skabte mere fuldkomne metoder til massedyrkning af bakterier. Videre nævnes generalstabslæge Masazo Kitano, tidligere leder af kolonne 731; overdyrlæge Yujiro Wakamatsu, tidligere chef for kolonne 100. Han ledede personligt kolonnens forbryderiske forsøgsarbejder med bakterievåben og dens bakteriologiske sabotagehandlinger; generalløjtnant Yukio Kasahara, tidligere

stabschef i Kwangtungarméen, en af hovedmændene i forberedelserne til bakteriekrig mod Sovjetunionen.

Brugen af bakterievåben er blevet enstemmigt fordømt af alle civiliserede nationer som en overordentlig grov forbrydelse mod menneskeheden. I Genferkonventionen af 1925, som er tiltrådt af 48 lande, forbydes bakteriologisk krigsførelse. Hirohito, Ishii, Kitano, Wakamatsu og Kasabara, som har forberedt og ført bakteriologisk krig, har forbrudt sig mod lovene og sædvanerne for krigsførelse og mod de almindeligt anerkendte folkeretslige bestemmelser. Men den, der forbryder sig mod lovene og sædvanerne for krigsførelse, har gjort sig skyldig i en krigsforbrydelse. Det fastslår den Fjernøstlige Kommissions beslutning af 3. april 1946.

I denne beslutning hedder det, at den Fjernøstlige Kommission har vedtaget at »træffe alle foranstaltninger til at afsløre, forfølge, arrestere og internere alle personer, som mistænkes for at have begået krigsforbrydelser«. Nu da materialet og dokumenterne fra Khabarovsk-processen har afsløret de største japanske krigsforbrydere med Hirohito i spidsen, står der tilbage at anvende denne beslutning på dem og at drage dem til ansvar for retten.

Sovjetunionens forslag om, at der indsættes en særlig international krigsret til at behandle sagerne mod kejser Hirohito og de andre japanske krigsforbrydere, er i fuld overensstemmelse med den Fjernøstlige Kommissions beslutninger. I kommissionens beslutning af 3. april hedder det, at de allierede magters øverstkommanderende skal »indsætte særlige internationale krigsretter«, der skal behandle sager mod krigsforbrydere i det fjerne Østen.

Retfærdigheden forlanger, at de japanske krigsforbrydere kommer til at stå til ansvar og får strenge straffe. Sovjetunionens krav støttes af alle fredelskende folk i verden, også af de demokratiske kræfter i det japanske folk. Den store internationale betydning af dette krav er indlysende for hundreder millioner mennesker, især i disse tider, hvor der i den amerikanske pressespalter og fra den amerikanske statsmagts talerstole åbenlyst propaganderes for en ny krig og for anvendelse af bakterie-, atom- og andre våben, der kan bruges til masseudryddelse af mennesker.

Hirohito og de andre japanske banditter må stilles for en domstol. Disse hårdkogte krigsforbrydere, som forberedte masseudryddelse af mennesker i en bakteriekrig, må behandles efter fortjeneste. Deres straf kan tjene til advarsel for dem, som vil sætte en ny verdenskrig i gang og forbereder atom-, gift- og bakterievåben.

Andrew Rothstein

MENNESKE OG PLAN I SOVJETØKONOMIEN

»Frit Danmark« skrev:

»Det er en bog, De bør læse. De kommer ikke uden om den, hvis De for alvor ønsker at vide, hvad der virkelig foregår i Sovjetunionen. — Den, der for fremtiden vil påstå, som det jo så ofte sker, at man faktisk ikke ved noget om, hvorledes menneskene lever i Sovjetunionen, fordi kendtgerningerne ikke er tilgængelige, taler herfter mod bedre vidende«.

Pris kr. 9.00

FORLAGET TIDEN

Pris kr. 1,25

UNIVERSAL TRYKKERI

NOTER
 00 00 07 13

SOCIALDEMOKRATISKE NOTER

Redaktionen sluttet 20. april 1950

21. årg. | Udgivet af Arbejderbevægelsens Informations-Central | Nr. 7

Trykt som manuskript

INDHOLD

<i>Ledende artikler</i>	411—417	Byggestøtteloven	433
Marshallhjælpen (European recovery program)	415—417	Danske erhvervsinteresser, fremme af	429
Skattens mønt — hvordan den anvendes	411—414	Dansk-islandsk forbundslov, ophæ- velse af	438
<i>Arbejderbevægelsen</i>	441—454	Embedsløgevesenet	434
AOF's sommerkursus	441	Finanslovens 3. behandling	418
Arbejdernes Samariter Forbund	441	Fisk og fiskevarer, kvalitetskontrol med	436
<i>Fagbevægelsen:</i>		Fiskerilovene	435
Arbejdernes Fællesorganisation ...	446	Feriestyrelsesafgifter	438
Damelsen	448	Forsvarskommissionen	437
Fagbevægelsen i Marshall-landene	446	Fremmedloven	434
Faglige kongresser	446	Grønlandskommissionens betænk- ning	436
Franske arbejderes rettigheder ...	452	Hvalfangst, regulering af	436
»Frie« erhvervsliv, Det	449	Indenlandske brændselsmaterialer ..	432
Kurvevægerforbundet	446	Indkaldtes uddannelse	436
Landarbejderne varsler strejke ...	447	Invaliddtetsbegrebet	435
Lønnens købeværdi i Sovjet	450	Jernbanetaksterne	437
Mæglingforslaget af 21. marts 1950, afstemning	444	Kreditforeningers vurderings- og ud- lånsgrænser	433
Mæglingforslaget af 21. marts 1950, vedtagelse	443	Kvindelige tjenerlærlinge	430
Sverige, lønudviklingen i 1949 ...	448	Kvægtuberkulose og smitsom kalve- kastning	432
— Malmø-metalarbejderne ..	448	Landarbejderboliger, udlån til	431
Udmeldelse af kommunistpartiet ..	448	Lejeloven og boligansyningsloven ..	432
<i>Partiet:</i>		Ligbrænding	433
Hovedstadens partiforeningers års møde	441	Lukkeloven	430
Medlemstallet i hovedstads- området	441	Lyac-sagen	434
<i>Ungdomsbevægelsen:</i>		Munch-Petersen-sagen	440
Resolution fra DSU's hovedbesty- relsesmøde	442	Mælkekommisjonen — indiskretion? Normeringsloven for finansåret 1950—51	430
<i>Forskelligt</i>	478—479	Pedersen, Gustav	437
Byrådsvalgets officielle tal	478	Posttaksterne	438
»Een Verden«, udtalelse fra	478	Sindssygehospitalet i Brønderslev ..	434
Lyver aldrig!	479	Skatteforliget	420—427
Omvalg i Randers	478	Afstemninger om skatteforslagene	424
Russerne informeres!	479	Alders- og invaliderentemodtagere, tilskud til	423
Undslupne fra Uran-helvedet	479	Børnetilskud	422
<i>Lovgivningsarbejdet</i>	418—440	Debatten	420
Apotekervæsenet	434	Forbrugsafgifterne	423
Beskæftigelsesfremmende foranstalt- ninger, midler til	429	Forligets virkninger	426
		Indkomstskatten til staten og den mellemkomm. udligningsfond ...	423
		Marshallpengene	422
		Postvæsenets og statsbanernes takster	423

Skatteændringerne	424	Optræk til ny politisk krise?	455
Spareudvalg	424	Rationeringerne, Krag om	465
Statslån, optagelse af	422	Skatteforliget, kommentarer til	460
Skattefradragretten	429	10 årsdagen for 9. april 1940	464
Skattelettelse ved opsparing, ud- valg angående	429	<i>Udlandet</i>	473—478
Skibsmandskabs opholdsrum	430	Berlin i pinsen	476
Skolebespisning	435	Churchill om Tyskland og Rusland	477
Sociallovene — administrative æn- dringer	435	Engelske kommunister går tilbage	473
Statshusmandsbrug, udlån til	431	Frankrigs kommunister	476
Sukkerloven	430	Lerntæppet	475
Sydsløvig-adressen afleveret	437	Militærstyrker og -udgifter	474
Told og udenrigshandel, overens- komst om	428	Norges økonomi	476
Toldafgifter	428	Pengenes købeevne	477
Undergrund, Danmarks	433	Russisk Gutenberg	475
Vareforsyningsloven	439	Sveriges udenrigspolitik	473
Æg og ægprodukter	432	Tjekoslovakisk levedod	474
<i>Månedens politiske debat</i>	455—466	Triest	475
Atlantpagtforhandlingerne, forsvars- ministeren om	465	USA — Sovjetunionen	477
Erhvervenes samarbejde med staten. Hedtoft om	465	Våbenhjælpen til Vesteuropa	476
Erik Eriksen afløser Edv. Sørensen som Venstres formand	463	»Valg« i Jugoslavien	475
Kommunistisk hysteri omkring for- svunden amerikansk flyvemaskine	465	Vesttyskland til Europarådet	475
Kristensen, Thorkil	462	Østzonens rædsler	474
Liberaliseringen	455	<i>Økonomi og statistik</i>	467—473
— , industrien og han- delen om	459	Stigning i leveomkostningerne i lande	467
— , konservativ mini- sterstorm på	458	<i>Danmark:</i>	467
— »Nationaltid.« om	459	Arbejdsløsheden	467
Lysac-afgørelsen	461	Bevillinger til Danmark under Marshallplanen	471
		Byggevirksomheden	470
		Dansk-spansk tillægsaftale	472
		Dansk-svejtisk handelsaftale	473
		Nationalbudgettet	468
		Statistiske meddelelser	472

Ansvarhavende: *Sigv. Hellberg.*

Bog- og Papirhandelen »Fremad« . Dansk Andels Trykkeri . København

Skattens mønt — hvordan den anvendes.

Valgkampen forud for kommunevalget afslørede, at der i vide kredse hersker uklare forestillinger om, hvordan skattens mønt anvendes. Det skal også villigt indrømmes, at det for den enkelte, der ikke har det nødvendige materiale til rådighed, kan være vanskeligt at få et tilstrækkelig klart overblik. Imidlertid udsender Statistisk Departement hvert år i juli måned et nr. af Statistiske Efterretninger indeholdende et sammendrag af statens og kommunernes indtægter og udgifter. Dette sammendrag giver en klar oversigt. Nedenstående tal er taget fra den sidst indsendte oversigt i Statistiske Efterretninger nr. 36, 26. juli 1949.

Statens og kommunernes finanser 1947—48.*)

	Mill. kr.	Mill. kr.
Indtægter:		
Formue- og erhvervsindtægter	288	
+ Rente af og omkostning ved gæld	234	
Netto		54
Ejendomsskatter	279	
Personlige skatter	2.090	
Motorafgifter	153	
Forbrugsafgifter	1.148	
Andre skatter og afgifter	95	
Skatter og afgifter ialt		3.765
Andre indtægter		56
Indtægter ialt		3.875
Udgifter:		
Administration:		
Kongen og kongehuset	2,4	
Rigsdagen	4,9	
Centraladministrationen	33,3	
Oveggøvrigheden	2,3	
Skatteoppebørselsvæsenet	48,9	
Statens bygninger	11,4	
Kommunerne	75,2	
Udigningsfonden	4,9	
S.I.F. Administrationen ialt		183,3
I alt		183,3

*) Af hensyn til oversigtigheden regnes med afrundede tal, hvilket giver en difference på de samlede udgifter på 0,1 Mill. kr.

	Mill. kr.	Mill. kr.
Sociale formål:		
Kommunerne (incl. udligningsfonden)	319	
Staten	456	
Sociale formål ialt		775
Undervisningsvæsen:		
Kommunerne (incl. udligningsfonden)	163	
Staten	170	
Undervisningsvæsen ialt		333
Museer, kunst og videnskab. Biblioteksvæsen:		
Kommunerne	11	
Staten	24	
Ialt		35
Medicinalvæsen (læger, hospitaler m. v.):		
Kommunerne og udligningsfond	163,9	
Staten	61,1	
Medicinalvæsenet ialt		225
Rets- og politivæsen:		
Domstole og anklagemyndighed	19	
Politivæsen	103,4	
Fængsler og arresthuse m. v.	45,1	
Andet	7,7	
Rets- og politivæsen ialt		175,2
Vej- og kloakvæsen. Beskæftigelsesforanstaltninger m. v.:		
Vej- og kloakvæsen og snekastning:		
Kommunerne	161 mill. kr.	
Staten: Tilbagebetalt forskud	+ 36 --	125
Gadebelysning		8,2
Parker- og idrætsanlæg		12,6
Beskæftigelsesforanstaltninger		66,3
Ialt		212,1
Pris- og rabatordninger:		
Nedbringelse af prisen på rugbrød m. v.	53,7	
Smørordningen	70,7	
Smørrabatmærker	19,5	
Konsummælktilskud	8,5	
Flæskeordningen	57,9	
Ægordningen	7,4	
Tekstilrabatkort	16,3	
Spædbørnsudstyr	1,0	
Tilskud til tørveproducenterne	15,2	
Tilskud til brunkulsproducenterne	0,1	
Pris- og rabatordninger ialt		250,3

	Mill. kr.	Mill. kr.
Forsvarsvæsenet ialt		290
Brandvæsen og civilt luftværn		21,7
Forskellige udgifter		541,4
(Denne konto er en opsamlingskonto, hvis enkelte poster det her vil føre for vidt at specificere. Som vejledning skal dog nævnes nogle større poster):		
Gesandtskaber og konsulater: 13 mill. kr. Foranstaltninger vedr. landbruget 19,3 mill. kr., vedr. fiskeriet 4,2 mill. kr. Hedeselskabet 4,8 mill. kr. Vandbygningsvæsenet 6,2 mill. kr. Direktoratet for vareforsyning 15,3 mill. kr. Priskontrolrådet 5,1 mill. kr. Kirkelige formål 11,4 mill. kr. Renteudgifter vedr. pengereguleringens lovene 49,2 mill. kr. Afskrivning af udgifter ved den tyske besættelse 150 mill. kr. Pensioner i stat og kommuner 100,8 mill. kr.		
<i>Henlæggelser (udover afskrivninger):</i>		
Staten:		
Ekstraordinær hugst i statsskovene	2,4	
Efterbetalinger og bøder	57,3	
Formuestigningsafgift	296,6	
Afskrivning på reguleringskontoen i Nationalbanken ..	133,3	
Vejfonden	134,4	
Kommunerne:		
Til fornyelsesfunds o. lign.	64,0	
Afdrag på gæld afholdt af driften	5,4	
	<hr/>	
Henlæggelser ialt		693,4
Nyanskaffelser afholdt af driften		12,6
	<hr/>	
Udgifter ialt		3.748,0

Statens og kommunernes finanser 1947—48.

Indtægter:	Mill. kr.	pct.
Formue- og erhvervsindtægter	288	7
Ejendomsskatter	279	6,8
Personlige skatter	2.090	50,9
Andre skatter og afgifter	1.396	34,0
Andre indtægter	56	1,3
	<hr/>	
Indtægt ialt	4.109	100,0
÷ Rente af og omkostning ved gæld	234	
	<hr/>	
Nettoindtægt	3.875	
Udgifter:		
Administration	183,3	4,9
Sociale formål	775,0	20,7
Undervisningsvæsen	333,0	8,9
Museer, kunst, videnskab, biblioteksvæsen	35,0	0,9
Medicinalvæsen	225,0	6,0
Rets- og politikvæsen	175,2	4,7
Vej- og kloakvæsen, beskæftigelsesforanstaltn. m. v.	212,1	5,7

	Mill. kr.	pct.
Pris- og rabatordninger	250,3	6,7
Forsvarsvæsen	290,0	7,7
Brandvæsen og civilt forsvar	21,7	0,6
Forskellige udgifter	541,4	14,4
Henlæggelser	693,4	18,5
Nyanskaffelser afholdt af driften	12,8	0,3
	3.748,0	100,0

Driftsoverskud:

Driftsoverskudet har, regnet med helt nøjagtige tal, været:

Kommunerne	88,4 mill.
Staten	39,9 —

Selv om tallene taler for sig selv, er det måske nødvendigt at gøre opmærksom på, at posterne *forskellige udgifter* og *henlæggelser* indeholder ret store summer, som alene er fremkaldt af besættelsen og de særlige forhold efter besættelsen. Således ses, at der under posten *forskellige udgifter* findes udgifter til renter vedrørende pengereguleringsskoven med ca. 50 mill. kr. og afskrivning på udgifter ved den tyske besættelse 150 mill. kr. Under posten *henlæggelser* findes efterbetalinger og bøder 57,3 mill. kr., formuestigningsafgift 296,6 og afskrivning på reguleringskontoen i Nationalbanken 133,3 mill. kr. De 3 sidstnævnte poster skal i henhold til særlig lov afskrives, hvilket bør tages i betragtning ved vurdering af statens forbrug.

Iøvrigt kan føjes til, at de såkaldte *gamle* partier har stemt for så godt som alle udgiftslove og for samtlige skattelove, således at disse partier har et medansvar for budgettets størrelse og pengenes fordeling over de enkelte poster.

Marshallhjælpen. (European recovery program.)

Om hvordan Marshallhjælpen virker, har Trades union advisory committee (Fagbevægelsens rådgivende Komite, i hvilken den norske faglige landsorganisations formand, Konrad Nordahl, repræsenterer den skandinaviske fagbevægelse) udsendt en brochure, af hvilken vi plukker nogle oplysninger om, hvad Marshallhjælpen betyder produktions- og beskæftigelsesmæssigt:

En tilstrækkelig forsyning af råmaterialer er nødvendig for at holde forskellige industrigræne i gang og arbejderne i arbejde. Marshallplanen sender ikke alene til Europa livsvigtige råmaterialer, som bliver bearbejdet af millioner. Den gør det også muligt at erhverve disse forsyninger fra europæiske kilder.

Råbomuld kan tages til eksempel: 72 pct. af al bomuld, behandlet af 696.000 tekstil- og 272.000 klædearbejdere i Frankrig, kommer fra ERP. I Italien er forholdet 40 pct.; antallet af arbejdere er 225.000. I Østrig er det 71 pct. og antallet af arbejdere 265.000, i Danmark 87 pct. o. s. v.

Benzin, olie og kul, der er nødvendige til transport, kraftudvikling og industrielle virksomheder, bliver i vid udstrækning leveret af ERP, som forsyner Italien med 61 pct. af dets anvendte produkter, Frankrig får 56 pct., Danmark 56 pct., og omtrent samme forhold gør sig gældende i andre lande. Østrig modtager 66 pct. og Italien 46 pct. af deres kulforbrug fra ERP.

Elektricitets- og metalarbejdere er afhængige af *ikke-ferrometaller*. Forholdet af det i Frankrig brugte kobber fra ERP er 58 pct., i Italien 32 pct., af blyforbruget i Norge 100 pct. og i Storbritannien 33 pct. Desuden får Storbritannien af aluminium 84 pct., og af zink 41 pct. Danmark modtager 73 pct. af alt hvidblik fra ERP.

Uden *kolloidal sod* — fremstillet udelukkende i dollarområdet — er det umuligt at fremstille *gummiprodukter*. De 50.000 franske og de 100.000 britiske gummiarbejdere bliver således holdt beskæftiget udelukkende gennem leveringen af kolloidal sod fra ERP.

Store forsyninger af *huder og læder* forsendes til læderindustrierne i Østrig, Tyskland, Italien, Nederlandene, Grækenland og Irland. Det samme gælder med hensyn til *tømmer* til byggefagene og til allierede industrier i Storbritannien, Benelux, Grækenland og Irland. Metalindustrierne i Frankrig, Italien, Storbritannien og Benelux modtager også en stor forsyning af *jernmalm og affaldsmetal*. Disse industrier beskæftiger millioner af arbejdere.

Standsningsen af en hvilken som helst af disse økonomiske livskilder vil betyde mindre arbejde, afskedigelser og stor arbejdsløshed. Den af

ERP finansierede forsyning af råmaterialer sætter Europas arbejdere i stand til at undgå disse trusler og producere flere varer.

Beskæftigelse gennem offentlige arbejder. Offentlige arbejder er i gang i næsten hvert land, som modtager Marshallhjælp, og beskæftiger således alle erhverv, der angår indvinding af land, genplantning af skove, byggearbejder og ingeniørforetagender. Tusinder af disse projekter bliver udelukkende eller så godt som udelukkende finansieret af Marshallplanens „counterpart fund“.

Mange af forsyningerne til Marshalllandene bliver sendt gratis til de respektive regeringer. I hvert enkelt tilfælde sælger regeringen disse råmaterialer eller maskiner til de virksomheder eller de landbrugere, som har anmodet om at få disse. Udbyttet, der fremkommer ved disse salg, bliver deponeret på en særlig konto i hvert lands nationalbank. Denne særlige konto kaldes „counterpart fund“, da det er det nøjagtige pengebeløb svarende til eller „genpart“ til værdien af forsyningerne, landet har modtaget. Pengene bliver derpå benyttet til at finansiere offentlige arbejder og til udvikling af industrien eller til stabilisering af kursen. Marshallbevillingerne udfører således to opgaver.

I Belgien f. eks. skaffer offentlige arbejder, der er finansieret af ERP, ikke mindre end 50.000 arbejdere beskæftigelse. I Italien beskæftiger programmet for genplantning af skove alene 60.000, medens 240.000 arbejdere er ansat i andre „counterpart“-foretagender. Paris—Marseille jernbanen i Frankrig bliver forandret til elektrisk drift, og til udførelsen af denne plan er 4000 mand beskæftiget. I Holland og Grækenland betyder projektet for indvinding af land arbejde for tusindvis af mænd. I Østrig er mere end 15.000 arbejdere i færd med at bygge dæmninger i Erzberg bjergene.

Arbejde gennem modernisering. Projekter til industriens udvikling beskæftiger yderligere tusinder af arbejdere.

Først og fremmest har Marshallplanen koncentreret sig om bygning af hydroelektriske installationer og varme-kraftstationer. De store fordringer, der nu stilles til minedrift, er blevet imødekommet, idet der er tilvejebragt en forsyning med mere moderne redskaber, som hjælper til at forøge produktionen og aflaste minearbejderen i hans arbejde. Kul-skærere, jordflyttemaskiner, dynamoer, transformatorer, kedler o. a. maskiner er blevet sendt til mange lande. I stedet for at måtte vente årevis, indtil de kunne anskaffe et sådant udstyr, blev Marshalllandene sat i stand til gennem disse leveringer at påbegynde moderniseringen af deres kraftsystemer straks efter krigen. Sådanne moderniseringsforetagender — i så stor en udstrækning, som ville være umulig uden Marshallplanens hjælp — beskæftiger teknikere, arbejdere og snesevis af andre erhverv. I Frankrig er alene 43.000 arbejdere beskæftiget med bygning af hydroelektriske installationer og varme-kraftstationer, og ERP's „counterpart funds“ dækker mere end 95 pct. af omkostningerne. I de kommende år vil dette betyde, at den enkelte arbejder har større ydeevne. Han vil producere flere varer og vil udføre sit arbejde med mindre træthed, mindre tidsspilde, med energi og med formindskede omkostninger.

Mere beskæftigelse. Nye stålfabriker, cementanlæg og skibsværfter opstår over hele Europa. De vil bruge kraft, frembragt ved at betvinge naturlige hjulpekilder og fra olie- og petroleumsprodukter, raffineret af europæiske nationer. Faglærte og ufaglærte arbejdere er nu beskæftiget

ved opførelsen af fabriker. I nær fremtid vil alle disse nye installationer give arbejde til industriarbejderne.

Disse fremskridt er den økonomiske selvstændigheds hjørnesten, og de er blevet muliggjorte ved de pengebeløb og de maskiner, som Marshallhjælpen har ydet. Når disse projekter er fuldført, vil hvert land takket være Marshallplanen befinde sig i en stærk, selvforsynende stilling. Organisationen for europæisk økonomisk samarbejde bestræber sig for, at disse udviklinger ikke falder sammen eller duplikerer hinanden, og at netop det europæiske land, som er bedst egnet til udførelsen af et ganske særligt arbejde, er sat i stand til at forsyne de andre Marshalllande med størstedelen af deres behov. Et samarbejde og en koordination som denne vil sikre arbejde og forhindre ruinerende konkurrence, afskedigelser og andre økonomiske onder.

Beskæftigelse gennem udvidet handel. Uden handel er produktion meningsløs. Uden et marked vil de varer, den europæiske arbejder producerer, hobe sig op på pladser og i varehuse. Uden den impuls, Marshallplanen yder handelen, ville arbejderne uundgåeligt miste deres arbejde. Marshallplanen stimulerer strømmen af varer, idet den betaler handelsgælden mellem ERP-landene. I løbet af 2 år har den afbetalt omkring 1600 mill. dollars til dette formål, og derved bliver det muligt for de europæiske lande at købe nødvendige varer fra andre europæiske nationer, som de skylder penge. Denne europæiske kurspulje bliver kaldt det inter-europæiske betalingssystem.

Takket være dette apparat medvirker eksport-industrierne og alle allierede virksomheder, som f. eks. transport, bankforretninger og assurance, i stadig stigende grad til den europæiske genopbygning. I Belgien alene regner man med, at kun ved hjælp af det inter-europæiske betalingssystem er 50.000 arbejdere blevet holdt beskæftiget med at producere varer som godsvogne, vævemaskiner etc.

Marshallplanens opbygning af handelen har betydet, at mange industrier kan få råmaterialer, og mange nationer kan købe madvarer og andre varer, der er nødvendige for befolkningens vel.

Arbejde ved specialisering. Europæiske varer må produceres med ringe omkostninger, dersom man ønsker at finde købere hjemme og i udlandet. Til nedsættelsen af omkostningerne er det nødvendigt, at europæiske fabriker antager nye tekniske metoder.

Marshallplanen finansierer studierejser til De forenede Stater med dette formål for øje. Ingeniører, teknikere og arbejdere fra alle industri-grene i de forskellige ERP-lande ser selv, hvilke slags industrielle metoder, Amerikas fabriker anvender, hvordan de er i stand til at opretholde en høj produktion pr. arbejdstime, uden at arbejderne påtvinges et forjaget tempo, kort sagt, hvordan man frembringer en produktion med lave omkostninger.

Marshallplanen finansierer også ud fra 'counterpart fund' programmer for erhvervstræning i Grækenland, Triest og Italien. De unge mænd og de arbejdsløse bliver dér undervist i nogle af de sidste fremskridt inden for den moderne teknik, og de vil derfor snart være egnede til stillinger, der svarer til deres forøgede dygtighed.

LOVGIVNINGS-ARBEJDET

Finanslovens 3. behandling.

Finansloven for finansåret 1950—51 kom til 3. behandling i folketinget i dagene 28.—29. marts. Fra finansudvalget var stillet 499 ændringsforslag. Dertil kom 21 forslag fra finansministeren, fremkaldt af skatteforliget. Det ændringsforslag, der gav anledning til størst debat, drejede sig om de militære indkaldelser. Forslagets forhistorie er følgende:

Allerede da man foretog ret store indkaldelser i 1945 til ekstraordinære bevogtningsopgaver, var man klar over, at hverken kaserneforholdene, materielforholdene eller antal uddannede officerer var tilstrækkeligt til at give det indkaldte mandskab en virkelig effektiv uddannelse. Man måtte dog i nogen grad se bort herfra, fordi påtrængende militære opgaver måtte løses. Efterhånden som tiden gik, og opgavernes antal blev mindre, herunder de tyske flygtninges hjemsendelse, grænsebevogtningens overgang til gendarmerne og reduktionen af den danske brigade i Tyskland, indstillede man sig på at tage spørgsmålet om betingelserne for en effektiv mandskabsuddannelse op til behandling.

Gennem forsvarskommissionens 5-mands udvalg rejste forsvarsminister Rasmus Hansen spørgsmålet og fik tilslutning til nedsættelse af en særlig kommission til undersøgelse af problemet. Denne kommission har fornylig afgivet betænkning og har heri bl. a. slået fast, at hverken kaserneforhold, materielforhold eller antal uddannede officerer i øjeblikket er tilstrækkeligt til en effektiv uddannelse. Rasmus Hansen bebudede derefter, at han, som han allerede på et meget tidligt tidspunkt havde antydnet, agtede at stille forslag om nedsættelse af antallet af indkaldte.

Da denne meddelelse fremkom, skyndte de Radikale med Bertel Dahlgaard i spidsen sig i finansudvalget at stille forslag om, at mandskabsindkaldelserne nedsattes med 8000 mand, og at det beløb, der spares derved, blev nedskrevet på de respektive konti. Imidlertid gennemarbejdede Rasmus Hansen med teknisk bistand de foreliggende muligheder og stillede derefter gennem forsvarskommissionens 5-mands udvalg for partierne forslag om at reducere indkaldelserne med 6.200 mand. Både Venstre og Konservative mente, at den foreslåede reduktion var for stor, hvorefter Venstre foreslog en reduktion med ca. 4.500 mand og de Konservative en reduktion med ca. 3.500 mand. Derefter indledtes forhandling om problemet i forsvarskommissionens 5-mands udvalg, og der opnåedes her enighed mellem Socialdemokratiet, Venstre og Konservative om, at reduktionen skulle være på 5.600 mand, således at der indkaldtes 15.600 mand til hæren og 3.700 til søværnet. Endvidere opnåedes enighed om, at spørgsmålet om antal soldater skal tages op til revision senest om 3 år. Hvad angår anvendelse af de midler, der spares ved reduktionen, foreslog Rasmus Hansen — og fik tilslutning fra Socialdemokratiet, Venstre og Konservative —, at pengene anvendes til nødvendigt byggeri af en række depoter til opbevaring af det materiel, vi efterhånden vil få fra Amerika, til udbygning af flyvepladserne, herunder til boliger for flyvere og mekanikere, og til anden udbygning af materiellet. Naturligvis kunne man have afskrevet besparelserne på de respektive konti, som de Radikale foreslog, men det ville kun have ført til, at de nødvendige bevillinger til de ovennævnte anskaffelser umiddelbart skulle have været afholdt på tillægsbevillingsloven ved specielle forslag i finansudvalget. Det økonomiske resultat var blevet det samme.

Ved finanslovens 3. behandling stemtes der om det radikale forslag,

som havde fået tilslutning fra Retsforbundet. Forslaget forkastedes med 76 stemmer imod (S., V. og K.), 14 stemte for (R. og Rf.), medens 7 undlod at stemme (Komm.).

Hvad angår de øvrige ændringsforslag er der grund til at nævne forslaget om udgifter til *forhøjelse af kødrabatkortenes værdi*. For dette forslag stemte Socialdemokrater, Konservative og Radikale, medens Venstre, Kommuniste og Retsforbundet undlod at stemme. Ligeledes skal specielt nævnes afstemningen om de *forfatterunderstøttelser*, der hvert år bevilges på finansloven. Imod disse understøttelser stemte Retsforbundet, medens Kommunisterne undlod at stemme.

Medens Socialdemokratiet, Venstre, Konservative og Radikale var gået ind for samtlige ændringsforslag, undtagen de i ovenstående nævnte, gik Retsforbundet imod ialt 27 ændringsforslag. Vi har allerede nævnt et, nemlig spørgsmålet om forfatterunderstøttelser. Derudover kan remsemæssigt nævnes: Danmarks kontingent som medlem af den europæiske husdyrsbrugsfederation, statstilskud til årbog for Dansk kultur-historisk museumsforening, forhøjet tilskud til Hedeselskabets virksomhed, anlæg af en ny torpedostation ved Kongsøre, indretning af særlige arbejdsrum ved minedepoterne i Tårnbæk og Madsnedø, forøgede udgifter ved statens forsøgsmejeri i anledning af større mælkeleverancer, tilskud til Dansk Piledyrkerforening, tilskud til tyendesporeforeningen til sparepræmier, tilskud til udarbejdelse af beretningen om den danske Ingolfekspedition, tilskud til soldaternes fritidsbeskæftigelse ved brigaden i Tyskland, herunder materiale til husflidsarbejde, tilskud til studierejser under Marshallplanen, lån og statsstøtte til modernisering af privatbaner, lån til håndværkere og mindre industridrivende, forhøjelse af tilskudet til statens husdyrsbrugsudvalg, tilskud til køb af Georg Brandes' breve og forhøjelse af lån bl. a. til oprettelse af frugtplantager m. m. Afstemningen om alle de sidstnævnte ændringsforslag viste, at Retsforbundet stemte imod og Kommunisterne undlod at stemme. Kommunisternes holdning under afstemningerne bør ses som en principiel indstilling til finansloven. Samtlige de af finansudvalget og af finansministeren stillede ændringsforslag, ialt 520, blev således vedtaget. Ved den efterfølgende afstemning over *den samlede finanslov* efter ændringerne stemte Socialdemokratiet, Venstre, Konservative og Radikale for, Retsforbundet undlod at stemme, medens Kommunisterne stemte *imod*.

I *landstinget* blev finansloven i Folketingets affattelse vedtaget den 31. marts og er dermed færdig fra rigsdagen. Efter vedtagelsen bliver statens driftsbudget for finansåret 1950—51 som følger:

Oversigt over statens driftsbudget for finansåret 1950—51.

	Indtægt kr.	Udgift kr.
§ 1. Domænerne	148.422	
§ 2. Statsvirksomhederne	÷ 79.614.637	
§ 3. Rentekonto	÷ 9.188.746	
§ 4. Overskud af universitetets og statens højere almenkolorers fond samt af bispetienderne	582.953	
§ 5. Skatter og afgifter	2.110.931.339	
§ 6. Overskud af klasselotteriet	2.689.960	
§ 7. Adskillige indtægter	14.586.661	
§ 8. Statsydelse til H. M. Kongen		2.050.000
§ 9. Arpenge til medlemmer af det kongelige hus		615.000
§ 10. Rigsdagen		5.500.000
§ 11 A. Statsministeriet		4.003.257

	Indtægt kr.	Udgift kr.
§ 11 B. Ministre uden portefeuille		164.622
§ 12. Udenrigsministeriet		24.320.432
§ 13 A. Landbrugsministeriet		35.470.007
§ 13 B. Fiskeriministeriet		5.010.789
§ 14 A. Indenrigsministeriet		68.379.527
§ 14 B. Arbejds- og boligministeriet		33.161.199
§ 15. Socialministeriet		552.835.075
§ 16. Ministeriet for offentlige arbejder ..		38.212.567
§ 17. Ministeriet for handel, industri og søfart		53.964.912
§ 18. Grønland		0
§ 19. Justitsministeriet		91.381.053
§ 20. Kirkeministeriet		12.607.869
§ 21. Undervisningsministeriet		211.463.825
§ 22. Krigsministeriet		240.798.237
§ 23. Marineministeriet		112.368.436
§ 24. Finansministeriet		462.225.588
§ 25. Pensionsvæsenet		79.001.590
	2.040.135.952	2.033.533.985
Overskud		6.601.967
	2.040.135.952	2.040.135.952

Skatteforliget.

Som kort omtalt i „Noterne, nr. 6, side 408, blev der ved forhandlingerne i underudvalg den 24. og 25. marts afsluttet et forlig om de forelagte skattelove mellem Socialdemokratiet, Venstre, de Konservative og de Radikale. Hovedtrækkene i forliget er omtalt i forrige nummer af „Noterne“. Her skal nærmere gøres rede for debatten ved forslagene 2. behandling og for de enkelte forslag, som indgik i forliget.

Debatten fandt sted i folketinget den 29. marts, hvilken dag også forslagene blev færdigbehandlet, medens landstinget færdigbehandlede forslagene den 30. og 31. marts.

Debatten.

Poul Hansen (Kalundborg) (S) gjorde som udvalgets ordfører rede for de opnåede resultater og kommenterede derefter Socialdemokratiets stilling dertil. Han fremhævede, at Socialdemokratiet er modstander af en kreditindskrænkningspolitik, der medfører mulighed for stigende arbejdsløshed. Den statslånsoptagelse, som forliget forudsætter, ligger i overkanten af, hvad den bør være, men denne pengeopsugningspolitik modvirkes på lidt længere sigt af de 200 mill. kr., der af Marshallpengene stilles til rådighed til genopbygningsformål. Socialdemokratiet havde gerne bevaret rabatkortordningen, men et flertal var imod det, hvorfor bestræbelserne måtte gå ud på at skaffe erstatning til familier med børn. Dette er stort set nået ved børnetilskudene. Samtidig er disse en gevinst på længere sigt, idet de baner vej for den familiebeskyttende politik, som Socialdemokratiet gerne ser udbygget i fremtiden. Endelig fremhævede Poul Hansen, at forliget er udtryk for regeringens vilje til forhandling, men også for, at den ikke optræder som kapitulant. „Nationaltidende“ har ret, når den har sagt, at det stadig er regeringens politik, der føres.

Alfred Jensen (Km.) beklagede, at han ikke som medlem af udvalget var i besiddelse af oplysninger til vurdering af skatteforligets virkninger

for de dårligst stillede. Han mente, at der burde spares på de militære udgifter, så der blev mulighed for nedsættelse af skatterne. Derefter stillede han forslag om, at arbejdsløse med en ledighedsperiode på 30 dage fritages for at betale skat. Endelig stillede han som forslag til motiveret dagsorden forslag om gennemførelse af skattelettelser med 50 pct. for ansatte indkomster indtil 5.000 kr. og med faldende procentsats for indkomster mellem 5.000 og 9.000 kr.

Edvard Sørensen (V.) mente, at man ved forliget havde nået, at inflationen i nogen grad begrænses, at skattestigningen standses og at anvendelsen af Marshallpengene er fastsat. Han havde gerne ønsket samtlige Marshallpenge afskrevet på reguleringskontoen, men var dog glad for, at det reelle var nået, at pengene over et længere tidsrum afskrives. Endelig pegede han på, at der endnu ligger problemer, bl. a. om overtrækket i Nationalbanken og om underskudet på betalingsbalancen.

Aksel Møller (K.) var meget krigerisk. Han hævdede, at forliget kun var en formel, der udsatte den endelige kamp mellem Socialdemokratiet og de Konservative. Han ville have kreditstramningen fortsat ved yderligere statslån og var glad for, at Marshallpengene afskrives på reguleringskontoen. Han beklagede, at det havde været nødvendigt at anvende 200 mill. kr. af Marshallpengene til investeringsformål, men var ligesom Venstre tilfreds med, at pengene skulle afskrives efterhånden som de kom tilbage fra låneområdet. Truende sagde han, at hvis regeringen ikke selv ville tage initiativet i den rigtige retning, må og vil vi andre gøre det. Det er påstået, at postbudet altid ringer to gange. Dette er den første ringning.

Bertel Dahlgaard (R) tog det som et gunstigt tegn på samarbejds-mulighederne i den kommende tid, at det var lykkedes at nå til enighed. Han kritiserede Aksel Møllers krigeriske tale og advarede ham mod at gå for vidt. Aksel Møllers erfaringer burde sige ham, at der kun kommer fortrydelse ud af for store ord. Han burde huske, at hans proklamationer fra 1. behandling af skatteovene ikke havde holdt, og han burde erindre sig det gamle ord om, at man ikke burde skræve videre, end bukserne kan holde. Iøvrigt mente Bertel Dahlgaard, at det var nødvendigt at forberede et skattniveau, som kan holde under et omsving af konjunkturerne. Han anså afløsningen af rabatordningen og indførelsen af børnetilskudene for heldige og mente, at man til næste år skal gå i gang med forhandlinger om permanente børnetilskud, der bør kombineres med ophævelse af de nuværende børnefradrag i indkomstskatten.

Funck Jensen (Rf) gik imod de 200 mill. kr. til investeringer og statslånene og mod børnetilskudene. Han ville foretrække større skattelettelser og mente ikke, at staten spillede ærligt spil, når den giver børnetilskud samtidig med, at tolden på tekstiler opretholdes. Han kunne ikke tiltræde takstforhøjelser for postvæsenet. Statsbanerne bør rationalisere og skatten lettes med det beløb, hvormed underskudet nedbringes. Han kunne dog tilslutte sig nedsættelse af forbrugsafgifterne og nedsættelse af spareudvalget.

Finansminister *H. C. Hansen* fremhævede det værdifulde i, at de fire gamle partier endnu engang havde kunnet samle sig om løsning af landets påtrængende problemer, hvilket han mente, befolkningen ville glæde sig over, set i modsætning til de stridens toner, der havde lydt under den kommunale valgkamp og ved 1. behandling af skatteovene. Iøvrigt henvendte han sig spøgende polemisk til Aksel Møller, der havde truet med postbudet, der ringede, og sagde, at det kun var med de mellemstore klokker, der var blevet ringet, og de ringer i reglen solen ned, og det lægger man i reglen ikke mærke til. Han mente iøvrigt ikke, at de Konservative burde true, for det kunne blive dem for kostbart.

Derefter udviklede der sig en debat om liberaliseringsproblemerne. Herom henvises til „Månedens politiske debat.“

Marshallpengene.

Som bekendt indsættes Marshallpengene på en konto i Nationalbanken. Efter bestemmelserne skal rigsdagen beslutte anvendelsen af pengene. Regeringen har tidligere stillet forslag om en genopbygningsfond på 100 mill. kr. til investeringsformål, hvilket Venstre og Konservative var gået imod. Det lykkedes nu at komme igennem med en ordning. Ganske vist kan man ikke tale om, at forslaget om genopbygningsfonden blev gennemført, men man kan sige, at der blev etableret en fond til genopbygningsformål, og hertil blev afsat 200 mill. kr. af Marshallbeløbnes gavekonto, hvorefter resten af beløbet skal afskrives på reguleringskontoen. De 200 mill. kr. beløber sig til ca. 15 pct. af gavebeløbet. De 200 mill. kr. skal i den kommende tid bruges til lån til landbrug, til ensileringsanlæg og forbedret staldhygiejne og andre investeringer, som tjener til fremme af landbrugets selvforsyning med foderstoffer m. v., lån til håndværk og industri til fremme af produktionen, bl. a. gennem anskaffelse af moderne maskiner og tilvejebringelse af tidssvarende værkstedslokaler, og lån til fremme af nye, valutasparende produktioner samt tilskud til teknisk-videnskabelige forsøg og forskning. Udlånsrenten for de pågældende lån skal sættes i forhold til den til enhver tid gældende almindelige lånerente og må normalt ikke overstige den rente, staten betaler for lån med tilsvarende løbetid.

Optagelse af statslån.

Det vedtoges at optage et statslån på 250 mill. kr., hvoraf de 50 mill. kr. skal anvendes til indfrielse af forskellige ældre statslån, der nu kan indfries med fordel, medens de 200 mill. kr. skal anvendes dels til dækning af overtræk på statens konto i Nationalbanken, dels til finansiering af byggelån. Der optages to lån, et på 100 mill. kr., der forrentes med 4 pct. p. a. og amortiseres i løbet af 30 år. Overtagelseskursen er 96, hvorefter den effektive rente bliver 4,39 pct. p. a. Det andet statslån bliver på 150 mill. kr., forrentes med 3 pct. p. a. og amortiseres i løbet af 10 år. Overtagelseskursen er 99½, hvorefter den effektive rente bliver 3,18 pct.

Børnetilskud.

Ved bortfald af rabatkort til kød og flæsk, smør og margarine samt tekstilvarer opnås en besparelse på ca. 170 mill. kr. Af denne sum afsættes 106 mill. kr. til børnetilskud. Reglerne herom er, at der indrømmes skattepligtige, hvis ansatte skattepligtige indkomst for skatteåret 1950—51 er under 20.000 kr., et børnetilskud for hvert barn, for hvilket de pågældende er berettiget til børnefradrag i henhold til skatteloven. Børnetilskudene gradueres efter bopæl og skattepligtig indkomst, således at der udbetales følgende årlige beløb pr. barn:

Skattepligtig indkomst kr.	I øvrige		
	I hovedstaden	I købstæder m. v.	sognekommuner
0—12.000	112	100	88
12—16.000	84	75	66
16—20.000	56	50	44

Udbetalingen er tilrettelagt således, at tilskudsbeløbene i videst mulig udstrækning modregnes i de for skatteåret 1950—51 pålignede personlige skatter. Fra Socialdemokratiets side gjorde man sig store anstrengelser for at få børnetilskudsordningen lagt over under socialmini-

steriet for derved at markere dens sociale karakter og for at undgå sammenkædning med skattebetalingen, men partiet stod alene om denne opfattelse, hvorfor man måtte bøje sig for sammenkædningen mellem børnetilskud og skattebetaling, såfremt man ønskede børnetilskudsordningen gennemført.

Tilskud til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

For at skaffe dækning for det tab, alders- og invaliderentemodtagere m. fl. ville få ved bortfald af rabatkortene, gennemførtes forslag om, at der til personer, der oppebærer alders- og invaliderente, sammen med renten for juni og december 1950 udbetales en særlig ydelse på 20 kr. for enlige rentemodtagere samt ægtepar, hvor kun den ene ægtefælle oppebærer rente, og på 40 kr. for ægtepar, hvor begge oppebærer rente. Tilsvarende beløb ydes til kronisk syge. Herved skulle der være skaffet de pågældende fuld dækning for bortfald af rabatkortene. Ved sagens behandling i folketinget forlangte Socialdemokratiet forslaget henvist til udvalg, hvor det lykkedes at gennemføre en udvidelse af loven, idet det blev tilføjet, at også enlige mødre, der får udbetalt børnebidrag af det offentlige, skulle have samme tillæg som alders- og invaliderentemodtagere. Tilskudet til de gamle m. fl. er beregnet til ialt at ville beløbe sig til ca. 13 mill. kr.

Indkomstkatten til staten og til den mellemkommunale udligningsfond.

Efter at børnetilskud og tilskud til de gamle m. fl. var gennemført, var der ca. 62 mill. kr. tilbage af pengene fra de sparede rabatordninger. Disse penge skulle fordeles i form af skattelettelser med særlig vægt lagt på de mindre indkomster, som havde mistet rabatkortene. Det viste sig ved en række beregninger, at man ikke kunne komme de små skatteydere til hjælp, hvis man lod hele skattelettelsen foretage over statskatten. Man valgte derfor at regulere statsskattens skala således, at der dertil anvendes 12 mill. kr., medens de resterende 50 mill. kr. anvendes til regulering af skalaen for udskrivning af skatten til den mellemkommunale udligningsfond. Virkningerne af denne ordning kan ses nedenfor under „Skatteændringerne“.

Postvæsenets og statsbanernes takster.

Både Venstre og de Konservative og i nogen grad de Radikale forlangte, at postvæsenets, men i særlig grad statsbanernes takster blev forhøjet for ad denne vej at skaffe dækning for en del af statsbanernes underskud, der for det kommende år er projekteret til ca. 80 mill. kr. Kan man påregne stigninger i tjenstemændenes lønninger, vil underskudet stige yderligere. Der var derfor ingen vej udenom en takstforhøjelse, som for statsbanernes vedkommende blev ansat til 30 mill. kr. og for post- og telegrafvæsenet til ca. 10 mill. kr. Trafikministeren skal senere fremsætte konkret forslag om, hvorledes disse forhøjelser skal fordeles over de enkelte takster. (Se nærmere side 437.)

Forbrugsafgifterne.

Indenfor området forbrugsafgifter som der stort set igvrigt var enighed om, er det værd at bemærke, at finansministerens forslag om at forhøje benzinafgiften med 6 øre mødte så kompakt modstand, at forslaget måtte falde. Det fastsattes derefter, at benzinafgiften som hidtil skal opkræves med 41 øre pr. liter. Endvidere besluttedes, at der af vejfondens midler skal afsættes 150.000 kr. til motorbådsejere til tilskud til

formål som f. eks. anlæg af bådehavne, bådepladser og lign. Også finansministerens forslag om den ekstraordinære vægtafgift for automobiler måtte falde, fordi samtlige partier gik imod, således at vægtafgiften opkræves efter de hidtil gældende satser. Derimod tiltrådtes, at omsætningsafgiften af stærke drikke på restaurationer, som foreslået af finansministeren, fra 1. april nedsættes fra 33½ til 25 pct. Tobaksafgiften blev som foreslået af finansministeren, låst fast, således at fremtidige prisstigninger på tobak eller på omkostningerne ved fremstillingen ikke automatisk medfører højere forbrugsafgifter. Dog gennemførtes en mindre, lempende ændring i reglerne om beskatning af cerutter. Hvad omsætningsafgiften af guld-, sølv- og platinvarer angår kan nævnes, at der blev opnået enighed om, at omsætningsafgiften på pletvarer skal bortfalde fra 1. april d. å. Totalisatorafgiften gennemførtes som af finansministeren foreslået.

Spareudvalg.

Som bekendt har både de Konservative og Retsforbundet krævet, at der gennemførtes en besparelse på samtlige budgetter på fra 5 til 10 pct. En sådan generel besparelse kan naturligvis ikke gennemføres, fordi den vil ramme uheldigt. Derimod kan man ikke uden videre afvise, at der ved en nøjere gennemgang af statens budget vil kunne påvises enkelte steder, hvor nedsættelse kunne gennemføres. Under alle forhold ville det være nyttigt med en grundig gennemgang af statens budget. Der opnåedes derfor enighed om nedsættelse af et udvalg, bestående af repræsentanter fra statsministeriet, hovedrevisoratet, forvaltningsnævnet samt repræsentanter fra de i finansudvalget repræsenterede partier og med chefen for finansdepartementet som formand. Dette udvalg skal foretage en undersøgelse af statens budget for at undersøge mulighederne for besparelse i statshusholdningen.

Afstemninger om skatteforslagene.

Indkomst- og formueskat til staten: Kommunisternes ændringsforslag forkastedes, hvorefter forslaget vedtoges ved 3. behandling af samtlige partier undtagen Retsforbundet, der undlod at stemme.

Fælleskommunale udligningsfond blev vedtaget med alle stemmer.

Forbrugsafgifterne: Det særlige afsnit om beskatning af andelsselskaber og brugsforeninger var til selvstændig afstemning. For denne skat stemte Socialdemokratiet, Venstre, Kommunisten og Retsforbundet, medens Konservative og Radikale undlod at stemme. Ved den samlede afstemning om forbrugsafgifterne stemte Kommunisterne og Retsforbundet imod.

Totalisatorafgiften: Kommunisten og Retsforbundet undlod at stemme.

Børnetilskudet: Socialdemokratiet, Venstre, Konservative, Radikale og Kommunisten stemte for; Retsforbundet undlod at stemme.

Eengangstillægget til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. blev vedtaget med alle stemmer.

Skatteændringerne.

Som et resultat af forliget udformedes skalaen for statsindkomsts-katten således:

forslag. I landstinget blev forslagene vedtaget uændret den 30. marts og er dermed færdige fra rigsdagen.

Skattefradragsretten.

De Konservative anmeldte den 14. april i folketinget *forslag til beslutning af folketinget*, hvori det siges, at i anledning af, at skattekommissionen agter at afgive en betænkning med forslag til skattelove, bygget på skattefradragsrettens ophævelse, pålægger folketinget regeringen at lade de i skattekommissionens betænkning indeholdte forslag beregne under forudsætning af skattefradragsrettens bevarelse.

Da skattekommissionens betænkning endnu ikke er forelagt, må det siges at være i god tid at stille forslag dertil. Iøvrigt siger forslaget jo ellers klart, at de Konservative på forhånd har indstillet sig på at gå imod skattefradragsrettens ophævelse.

Beslutningen har ikke været til behandling.

Midler til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

Det i Noterne nr. 5, side 302, omtalte forslag om tilvejebringelse af midler til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger er vedtaget i regeringens affattelse. Vedtagelsen skete i folketinget den 28. marts; Retsforbundet stemte imod, og de øvrige partier for forslaget. I landstinget blev forslaget vedtaget uændret den 31. marts, hvorefter forslaget er færdigt fra rigsdagen.

Normeringsloven for finansåret 1950-51.

Det tidligere omtalte forslag til normeringslov for finansåret 1950-51 er vedtaget. Folketingets lønningsudvalg, der har haft det til behandling, indstillede forslaget til vedtagelse med 42 forskellige ændringsforslag, som finansministeren havde stillet. Vedtagelsen skete den 28. marts. Kommunerne undlod at stemme, medens de øvrige partier stemte for. I landstinget skete vedtagelsen den 31. marts, hvorefter forslaget er færdigt fra rigsdagen.

Udvalg angående skattelettelse ved opsparing.

De Radikale anmeldte den 12. april i folketinget et forslag til beslutning om, at det henstilles til regeringen at nedsætte et udvalg til overvejelse af, under hvilke former indrømmelse af en vis lettelse i de personlige skatter i tilfælde af individuel opsparing vil kunne bidrage til i betydende grad at øge opsparingen indenfor befolkningsgrupper med jævne indtægter og formuer. Man foreslår, at udvalget skal være på 10 medlemmer og have repræsentanter fra forskellige interesserede kredse fra administrationen og fra rigsdagen. Forslaget er motiveret med, at Danmark har et ekstraordinært behov for opsparing for at kunne foretage den nødvendige investering i genopbygningsperioden, og man mener, at en vis skattelettelse kan opmuntre opsparingsviljen. Da forskellige kredse, herunder skattekommissionen, har arbejdet med problemet uden at kunne nå til et egentligt resultat, mener de Radikale, at regeringen bør samle de spredte bestræbelser i udvalget for ad denne vej at søge nået et resultat. Udvalget skal efter forslaget have tilendebragt sit arbejde inden 1. januar 1951. Forslaget har endnu ikke været til behandling.

Fremme af danske erhvervsinteresser.

Handelsminister Krag fremsatte den 22. marts i folketinget *forslag til lov om forlængelse og ændring af lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser*. Denne lovgivning omfatter driftslån til håndværk og industrivirksomheder, tilskud til fremme af bestræbelser for indvinding af nye områder for dansk produktion, støtte til gennemførelse

af eksportforretninger samt til propaganda for danske eksportprodukter under forskellige former. Der stilles 70 mill. kr. til rådighed for de nævnte formål. Loven har hidtil været forlænget i et tidsrum af to år ad gangen. Det foreslås nu at forlænge den yderligere, men med et par ændringer. Den første ændring går ud på at yde erhvervsdrivende statsgaranti for kreditter, som de nødvendigvis må yde ved eksportforretninger. Endvidere foreslås det beløb på 200.000 kr., der hidtil er ydet som tilskud til udsendelse eller oprettelse af konsignationslagre, til deltagelse i udstillinger, udsendelse af reklame m. m., forhøjet til 1 mill. kr. Endelig foreslås det med henblik på det nord- og sydamerikanske marked, at der stilles 700.000 kr. til rådighed til markedsanalyser.

Forslaget kom til 1. behandling den 25. marts. Særlig Venstre, men også i nogen grad de Konservative stillede sig vrangvillige overfor den foreslåede udvidelse, hvorefter forslaget sendtes i udvalg. Imidlertid var det nødvendigt at skaffe forlængelse for de øvrige i loven indeholdte bestemmelser, hvorfor handelsminister Krag den 25. marts fremsatte forslag om forlængelse indtil udgangen af april måned af de hidtil gældende bestemmelser. Dette sidste forslag vedtoges i folketinget den 30. og i landstinget den 31. marts.

Sukkerloven.

Sukkerloven, hvis 2. og 3. behandling i folketinget er nærmere omtalt i Noter nr. 6, side 378, blev vedtaget i landstinget i folketingets affattelse den 24. marts og er dermed færdigt fra rigsdagen.

Lukkeloven.

Det folketingsudvalg, der arbejder med den permanente lukkelov for butikker og lagre, har ikke kunnet færdiggøre sit arbejde inden lovens udløbsdato den 1. april, hvorfor handelsminister Krag den 28. marts i folketinget fremsatte forslag om at forlænge den nugældende lukkelov midlertidigt med to måneder indtil udgangen af maj 1950. Forslaget blev vedtaget i folketinget den 30. og i landstinget den 31. marts. Retsforbundet undlod at stemme.

Skibsmandskabs opholdsrum.

Den tidligere omtalte og i landstinget vedtagne rigsdagsbeslutning om tilslutning til den internationale konvention angående skibsmandskabs opholdsrum ombord er vedtaget af folketinget den 22. marts og er dermed færdigbehandlet af rigsdagen.

Kvindelige tjenerlæringer.

Handelsminister Krag fremsatte i landstinget den 22. marts forslag til lov om ændringer i beværterloven. I beværterloven er der bestemmelser om, at der ikke i beværtinger og gæstgiverier med ret til udskænkning af stærke drikke må anvendes kvindeligt serveringspersonale under 18 år. Denne bestemmelse hindrer antagelse af piger som tjenerlæringer. Fra kvindeorganisationer er der rettet henvendelse til handelsministeren om at søge denne bestemmelse ændret, og henstillingen er fulgt, idet forslaget går ud på, at politiet kan gøre undtagelser fra bestemmelsen for kvinder, der agtes antaget til oplæring i tjenerfaget, når det skønnes, at forholdene på det pågældende lærested gør det forsvarligt at tillade anvendelse af unge kvinder der. Forslaget sendtes den 12. april i udvalg.

Oplysninger i mælkekommisjonen — indiskretion?

Midt under den kommunale valgkamp udsendte Ritzau meddelelse om, at repræsentanter for Venstre, Konservative, de Radikale og Retsforbundet i folketinget ville stille krav om, at alle oplysninger blev dem forelagt

i mælkekommissionen. Bag den udsendte meddelelse lå en antydning af, at socialdemokratiske repræsentanter havde nægtet sådanne oplysninger. Et forslag om at få alle oplysninger forelagt blev anmeldt i folketinget den 15. marts, underskrevet af *Tholstrup* (Rf.), *Poul Clausen* (K), *Kirsten Gloerfelt-Tarp* (R) og *Anker Lau* (H.V.). *Tholstrup* var forespørgernes ordfører, og han oplyste, at det ikke havde været muligt at få oplyst, hvad et bestemt mejeri havde fået i erstatning ved dets nedlæggelse ved mælkeordningens gennemførelse i København. Handelsminister *Krag* svarede, at kommissionens formand, professor *Hurwitz*, og borgmester *Julius Hansen*, under hvem mælkeordningen sorterede, var villige til at give enhver oplysning, der måtte blive krævet sagen vedrørende. Derefter antydede *Edel Saunte*, der også er medlem af kommissionen, at oplysninger kunne gives, men at man måtte behandle dem med diskretion. *Tholstrup* tilbageviste denne insinuation, hvorefter det udviklede sig til et replikskifte, hvori *Edel Saunte* oplyste, at folketingsmand *Tholstrups* bror havde henvendt sig til den revisor, der reviderer *Storkøbenhavns* mejeriers regnskab, og sagt, at han indtegnede oplysninger til *Tholstrup*. Revisoren ville ikke give oplysninger, men broderen kunne over for ham oplyse det beløb, som i kommissionen var opgivet som erstatningsbeløb for det omtalte mejeri. Videre skulle broderen have sagt, at han ville bruge de pågældende oplysninger til at rejse en erstatningssag, fordi han mente, at han selv havde fået for lidt for et nedlagt mejeri. Efter disse oplysninger trak fru *Gloerfelt-Tarp* sig omgående ud af debatten ved at erklære, at hun ikke anede, at *Tholstrup* muligvis havde andre interesser. *Tholstrup* selv erklærede, at hans interesse kun var politisk, idet han ville kæmpe mod monopolerne. Dermed sluttedes forespørgslen.

Udlån til statshusmandsbrug.

Det tidligere omtalte, af landbrugsminister *Bording* stillede forslag om udlån til statshusmandsbrug kom til 2. behandling i folketinget den 21. marts. Udvalget indstillede en række ændringer, hvoraf bl. a. skal nævnes, at beløbet, der stilles til rådighed til jordkøbslån og byggelån, forhøjes fra 7 til 8 mill. kr., ligesom det lån, der kan stilles til rådighed for de enkelte, sættes i vejret. Jordkøbslån til nye selvstændige landbrug samt til gartnerier og havebrug, må fremtidig ikke overstige henholdsvis 16.000 og 8.000 kr. Jordkøbslån til gartnerier og havebrug kan dog undtagelsesvis udgøre indtil 11.000 kr. Byggelån til mindre landbrug må fremtidig ikke overstige 40.000 kr., og byggelån til nye større landbrug må ikke overstige 43.000 kr., undtagelsesvis kan dog efter indstilling fra jordlovsudvalget bevilges byggelån på indtil 47.000 kr. Derudover foreslås, at renten af etableringslån ikke må gøres konjunkturbestemt, og at der, hvor særlige forhold taler derfor, kan ydes lån til vejanlæg, samt endelig, at der kan ydes lån til etablering af græsningsarealer, når en husmandsforening eller andre husmandssammenslutninger søger derom og driver græsningsarealet i fællesskab. Ændringerne blev vedtaget. Ved forslaget 3. behandling den 23. marts undlod Retsforbundet at stemme, medens de øvrige partier stemte for forslaget. Landstinget vedtog forslaget i folketingets affattelse den 30. marts, hvorefter forslaget er færdigt fra rigsdagen.

Udlån til landarbejderboliger.

Det tidligere omtalte, af landbrugsminister *Bording* stillede forslag om udlån til landarbejderboliger kom til 2. behandling i folketinget den 21. marts. Udvalget indstillede nogle ændringer, hvoraf de vigtigste er, at det samlede beløb til lån sættes i vejret, og at de enkelte byggelån forhøjes fra 14.500 til 15.500 kr. Endelig sættes det særlige tillægslån, der hidtil har været 1500 kr., op til 2.000 kr. Det indstilledes endvidere, at der skal

kunne ydes lån til huse, opført af de nye byggematerialer, når lånenes afdragstid afkortes.

Udvalget fremhæver i sin betænkning det ønskelige i at forhøje minimumsboligarealet, der nu er 58 kvadratmeter, idet man går ud fra den betragtning, at man hellere inden for rammen af lånebeløbet bør bygge boligens rum, d. v. s. huset, større, hvorefter udstyret kan komme, efterhånden som familien bliver bedre økonomisk konsolideret. Ændringerne blev vedtaget. Ved forslaget 3. behandling den 23. marts undlod Retsforbundet at stemme, medens de øvrige partier stemte for forslaget. Landstinget vedtog forslaget i folketingets affattelse den 30. marts, hvor efter forslaget er færdigt fra rigsdagen.

Forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter.

Det i Noternes nr. 5, side 309, omtalte forslag om kontrol med forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter er færdigbehandlet. I landstinget blev man enige om en ændring, der medfører, at der også kan etableres kontrol med fjerkræavlen. Lovens gyldighed ansættes til 31. marts 1952. Forslaget blev med de nævnte ændringer vedtaget i landstinget den 29. og i folketinget den 30. marts. Kommunist og Retsforbund stemte imod.

Kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i folketinget den 12. april forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger til støtte for bekæmpelse af kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning. I denne lov er fastsat, at der ved udførsel af kvæg og kød skulle svares afgift med et beløb af indtil 1 øre pr. kg levende vægt eller 2 øre pr. kg slagtet vægt. Så længe udførslen sorterede under statens eksportudvalg var opkrævningen af dette beløb kun et regnskabs spørgsmål, men efter at eksporten er overgået til de private eksportudvalg, bliver opkrævningen mere kompliceret. Det foreslås derfor, at afregningsreglerne lægges om, således at ministeren får bemyndigelse til at opkræve en stykafgift i stedet. Efter almindelig anbefaling ved i. behandling den 14. april sendtes forslaget i udvalg.

Indenlandske brændselsmaterialer.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i folketinget den 28. marts forslag til lov om opretholdelse af visse bestemmelser i loven om fremskaffelse af indenlandske brændselsmaterialer. Som bekendt har vi under krigen haft ret vidtgående bestemmelser om myndighedernes adgang til at fremme fremskaffelsen af danske brændselsmaterialer. De fleste af disse bestemmelser er nu overflødige. Dog foreslår landbrugsministeren i den her nævnte lov, at bestemmelserne om udnyttelse af landets brunkulslejer og om indrømmelse af fortrinsret i produktionen for gæld, der stiftes til igangsættelse eller forøgelse af produktionen af indenlandsk brændsel, yderligere forlænges.

Forslaget blev uændret vedtaget i folketinget den 29. og i landstinget den 31. marts. Kommunist og Retsforbund stemte imod.

Lejeloven og boliganvisningsloven.

Som det er kendt, arbejder udvalg i folketinget med dybtgående revisioner af leje- og boliganvisningslovene. Disse udvalg har ikke kunnet færdiggøre deres arbejde, hvorfor boligminister *Kjærbo* den 21. marts i folketinget fremsatte to lovforslag, et om leje og et om boliganvisning, der forlænger de nugældende loves bestemmelser indtil udgangen af maj måned i år. Begge forslag blev uændret vedtaget i folketinget den 25. og i landstinget den 30. marts. Retsforbundet undlod at stemme.

Byggestøtteleven.

Som bekendt er byggestøtteleven til revision i et folketingsudvalg. Dette har ikke kunnet færdiggøre sit arbejde, hvorfor boligminister *Kjærboel* den 21. marts i folketinget fremsatte forslag til lov om forlængelse af nogle nu udløbne bestemmelser i boligstøtteleven. Det drejer sig om ydelse af lån til opførelse af parcel- og rækkehuse eller høj bebyggelse med ikke over 36 lejligheder samt om suppleringslån til delvis dækning af udgifter ved supplering af udstyr i beboelsesejendomme, der er opført under og efter krigen. Disse bestemmelser forlængedes indtil 31. maj i år. Forslaget blev uændret vedtaget i folketinget den 29. og i landstinget den 31. marts. Retsforbundet undlod at stemme.

Kreditforeningers vurderings- og udlånsgrænser.

Det i Noternes nr. 5, side 307, omtalte forslag om fastsættelse af nogle bestemte kreditforeningers vurderings- og udlånsgrænser er uændret vedtaget i landstinget den 31. marts og i folketinget den 14. april. Retsforbundet undlod at stemme.

Danmarks undergrund.

Folketingsudvalget angående forslaget til lov om efterforskning og indvinding af råstoffer i Danmarks undergrund har afgivet sin betænkning. Man foreslår kun den ændring, at loven gøres gældende også for Færøerne, dog med den begrænsning, som følger af loven om Færøernes hjemmestyre. Forslaget er fremkaldt af det forhold, at såfremt det nævnes, at Færøerne er undtaget fra loven, vil ~~staten~~ ^{staten} ikke have ret til råstofferne i undergrunden, hvilket ville ~~være~~ ^{være} tilfældet med den foreslåede ændring.

Ved forslaget 2. behandling den 14. april holdt Aksel Larsen en af sine sædvanlige anti-Amerika-taler. Endvidere ankede han over, at udvalget havde afvist at søge besvaret en række forslaget uvedkommende spørgsmål, som han havde stillet. Ved 3. behandling samme dag blev forslaget vedtaget. Socialdemokrater, Venstre, Konservative og Radikale stemte for, Kommuniste imod, mens Retsforbundet undlod at stemme. Forslaget sendtes til landstinget, hvor det vedtoges den 21. april.

Ligbrænding.

Det tidligere omtalte forslag om ligbrænding kom til 2. behandling i landstinget den 16. marts. Der var opnået flertal for en række ændringer, hvis væsentligste punkt er, at den kreds af efterlevende, der kan beslutte, at en afdød skal kunne ligbrændes, er indskrænket i forhold til forslaget, idet det bestemmes, at det er den med den afdøde til hans død samlevende ægtefælle eller, hvis han er ugift og under 21 år, eller han ikke var ved sin fornufts fulde brug, den, der har forældremyndigheden over ham, der kan bestemme, at ligbrænding kan finde sted.

Forslaget om, at politimesteren kunne træffe bestemmelse om, at lig af dødfundne ukendte personer skal brændes, har fået denne tilføjelse: „medmindre kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor den pågældende er fundet, ønsker at foranstalte hans begravelse“. Denne sidste bestemmelse gik 2 konservative repræsentanter i udvalget imod. Iøvrigt gik den konservative *Krarup* imod forslaget i sin helhed, idet han ikke fandt, at det var hverken påkrævet eller ønskeligt at udvide retten til efterlevendes adgang til at træffe bestemmelse om ligbrænding.

Det således ændrede forslag blev vedtaget ved 3. behandling den 17. marts og oversendt til folketinget, hvor det den 14. april blev vedtaget med alle stemmer.

Lyac-sagen.

Kommunisterne stillede den 22. februar i folketinget til justitsministeren følgende forespørgsel: „Hvorfor vil ministeren ikke tage arbejdstilladelsen fra ingeniør Løppke?“

Forespørgslen kom til behandling i folketinget den 24. marts. Her gav den nyudnævnte justitsminister K. K. Steincke en længere redegørelse for ingeniør Løppkes forhold under og efter besættelsen. I sin redegørelse erklærede justitsministeren, at han, således som forholdene var belyst, ikke hverken kunne eller ville tage arbejds- og opholdstilladelsen fra Løppke, men han erklærede, at den udløbne opholdstilladelse ville blive forlænget for så vidt angik hans ophold og arbejdstilladelse her i landet, men den ville ikke gælde fabriken „Lyac“. Justitsministeren understregede, at der ikke herved indføres en ny praksis, idet man tidligere havde givet arbejdstilladelse med begrænsning.

Kommunisten Mogens Fog erklærede sig delvis tilfreds med besvarelsen, hvorefter sagen sluttede, uden at andre havde haft ordet.

Fremmedloven.

Forslaget til den midlertidige fremmedlov, som er omtalt i Noternes nr. 5, side 311, er færdigbehandlet. I landstingsudvalget sattes lovens gyldighed til 31. marts 1951. I folketinget meddelte den nye justitsminister, K. K. Steincke, at han ville nedsætte et udvalg, der skulle søge gennemført forvaltningskommissionens forslag om en ændring af politiets øverste ledelse.

Forslaget blev vedtaget i landstinget den 30. og i folketinget den 31. marts.

Sindssygehospitalet i Brønderslev.

Som omtalt i Noternes nr. 4, side 244, stillede de Konservative i folketinget forslag om, at beslutningen om at lægge det nordjyske sindssygehospital i Brønderslev skulle ændres således, at hospitalet blev flyttet til Ålborg. I det i anledning af forslaget nedsatte udvalg stillede et mindretals forslag om, at der byggedes et mindre sindssygehospital i Ålborg, et tilsvarende i Hjørring i tilknytning til de derværende hospitaler, samt at der byggedes en større plejeafdeling i Brønderslev. Dette forslag kom til debat i folketinget den 30. marts og gav anledning til til tider meget skarpe indlæg, uden at der kom nyt frem. Den senere afstemning om forslaget, der foretoges ved navneoprøb, viste, at 68 stemte imod forslaget og 50 for forslaget, medens 2 undlod at stemme og 30 var fraværende. Forslaget havde delt partierne således, at der stemtes på tværs af partilinjerne. Således stemte socialminister Johan Strøm, Edel Saunte og Bodil Koch for delingsplanen, medens de øvrige tilstedeværende socialdemokrater stemte for, at hospitalet som først besluttet skulle bygges i Brønderslev. Efter afstemningen trak de Konservative deres forslag tilbage, hvorefter det fastholdes, at hospitalet skal ligge i Brønderslev.

Apotekervæsenet.

Det i Noternes nr. 6, side 375, omtalte forslag om apotekervæsenet er uændret vedtaget i landstinget den 22. og i folketinget den 28. marts og er dermed færdigt fra rigsdagen. Retsforbundet undlod at stemme.

Embedslægevæsenets ordning.

Det i Noternes nr. 6, side 374, omtalte forslag om embedslægevæsenets ordning blev uændret vedtaget i landstinget den 22. og i folketinget den 23. marts og er dermed færdigt fra rigsdagen. Retsforbundet undlod at stemme.

Skolebespisning.

I Noternes nr. 6, side 383, er omtalt det af socialminister *Strøm* stillede forslag om at gøre skolebespisningen permanent. Det lykkedes ikke at gennemføre den permanente ordning, idet Venstre gik stærkt imod og de Konservative kun ville være med til at forlænge loven eet år. I folketinget hævdede *Elin Appel* (V), at Venstre ikke ville være med til at sætte økonomisk skel mellem børnene, og når man ikke ville det, havde man valget mellem enten at forlange skolebespisning af alle børn eller af ingen, og man valgte det sidste. Forslaget om et års forlængelse af den nugældende ordning blev vedtaget i såvel folketing som landsting den 31. marts. Venstre og Retsforbundet stemte imod. Det bemærkes, at venstremanden, medicinaldirektør *Frandsen* stemte for forslaget. Konservative har hævdet, at skolebespisningen koster 40 mill. kr. Dette er urigtigt. Socialministeren oplyste i folketinget, at udgiften var højst 12 mill. kr. ialt for stat og kommuner tilsammen i 1948—49.

Invaliditetsbegrebet.

Det tidligere omtalte forslag om ændring af invaliditetsbegrebet er endeligt færdigbehandlet af rigsdagen, idet landstinget vedtog forslaget i folketingets affattelse den 31. marts.

Sociallovene — administrative ændringer.

Socialminister *Strøm* fremsatte i folketinget den 29. marts forslag til lov om ændringer i forsorgsloven, folkeforsikringsloven og ulykkesforsikringsloven. Forslaget tager sigte på at ændre administrationen af de tre love i overensstemmelse med de ændringer, der er fremkaldt ved, at man har indført en magistratsordning i Århus kommune. Samtidig foreslås ændret forsorgslovens § 99, stk. 1 og 4, vedrørende sammensætning af børnævnet i København. Forslaget tilsigter at udvide antallet af kredsvarger og disses suppleanter fra 3 til 4 for hver af byens 16 børneværnskredse og er en følge af, at antallet af sager, der forelægges børnævnet, er blevet fordoblet, siden de nugældende regler blev gennemført i 1933. Forslaget er ikke færdigbehandlet.

Fiskerilovene.

De 2 fiskerilove, der er omtalt i Noter nr. 5, side 309, er færdigbehandlet. Landstingets udvalg indstillede forslaget om lån til fremme af afsætning af fisk og fiskeprodukter til vedtagelse med en ændring. Som omtalt går dette forslag ud på at yde lån til danske virksomheder, der beskæftiger sig med opbevaring af handel med og forædling af dansk fisk og fiskeprodukter. Fiskeriministeren stillede forslag om at stille 1 mill. kr. til rådighed til dette formål. Imidlertid krævede Venstre og Konservative beløbet nedsat til 500.000 kr. og ville endog kun gå med hertil, fordi man betragtede dette som en begyndende afvikling af denne lovgivning, som de to nævnte partier skønner, der ikke er baggrund for.

Det andet fiskeriforslag, der drejer sig om støtte til nybygning af fiskefartøjer, blev af udvalget indstillet til vedtagelse uændret. Forslaget blev derefter vedtaget i landstinget den 16. marts og oversendt til folketinget. Også her ydede venstre modstand, idet man bl. a. karakteriserede de særlige automobiler, der skal etableres som kørende fiskeforretninger, som „statsbiler“, som de ikke ville gå med til. Fiskeriministeren gjorde herefter opmærksom på, at Venstre ikke anlagde denne betragtning over for f. eks. landbrugserhvervet, da man i så fald kunne betragte et meget stort antal ejendomme på landet, der har modtaget lån eller støtte til etablering, til ajlebeholdere, til dræning og til andre foranstaltninger, som statsejendomme. Venstre gik dog med til forslaget, hvorefter det vedtoges den 24. marts; kun Retsforbundet undlod at stemme.

Regulering af hvalfangst.

Forslaget til rigsdagsbeslutningen om at tiltræde den i Washington vedtagne konvention angående regulering af hvalfangst er vedtaget af folketinget den 31. marts og er dermed færdigt fra rigsdagen.

Kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer.

Fiskeriminister *Chr. Christiansen* fremsatte i landstinget den 12. april forslag til lov om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer. Forslaget er udarbejdet af det af fiskeriministeren nedsatte arbejdsudvalg med fiskeriministeren som formand og med repræsentation fra samtlige organisationer inden for fiskeri og fiskeomsætning. Forslaget er meget vidtgående og detaljeret, idet det foreskriver regler for fisk og fiskevarers behandling, fra fisken forlader vandet på fangststedet, til varen leveres til kunden. Endvidere gælder forslaget importerede fiskevarer, herunder også konserves. Uden at gå i enkeltheder, fordi forslaget er så omfattende, kan det ved en opremsning antydes, hvor vidtgående reglerne er. Der er regler for behandling af fisk og fiskevarer af dårlig kvalitet, for opbevaring og nedkøling af fisk, for transport af fisk, for renligholdelse og vedligeholdelse af fartøjer og lokaler, for hvordan fisken skal behandles efter fangsten, regler for omsætning af fisk og for, hvordan fisken skal behandles på fryserier, salterier, hel- og halvkonserverfabrikker m. m. Endelig skal nævnes, at der er regler for, hvordan fiskekonserver skal mærkes, for at køberen kan være klar over, hvad dåserne indeholder.

Forslaget kom til 1. behandling i landstinget den 14. april. *Severin Hansen* (S.) anbefalede stærkt forslaget, idet han fandt kvalitetskontrol nødvendig, bl. a. af hensyn til eksportmulighederne. Endvidere rejste han en ret skarp kritik af forholdene ved *Gl. Strand* i København. Venstre, Konservative og Radikale gik ind for forslagens idé, men særlig Venstre og Konservative fandt kontrolbestemmelserne for vidtgående. Fiskeriminister *Chr. Christiansen* henviste bl. a. til, at mønsteret til kvalitetskontrollen var hentet fra bestemmelserne vedrørende landbrugsprodukter.

Forslaget sendtes i udvalg.

De indkaldtes uddannelse.

Den 26. marts offentliggjordes betænkningen fra kommissionen om rationalisering af de indkaldte værnepligtiges uddannelse. Kommissionens formand er højskoleforstander *Frode Kristensen*, Roskilde højskole, og iøvrigt består den af civile og militære medlemmer.

I betænkningen stilles ikke færre end 147 forslag til større og mindre ændringer vedrørende uddannelsen, tjenestetidens benyttelse, befalingsmændenes forhold o. s. v. Et af kommissionens civile medlemmer, adjunkt *C. G. Spørensen* (der politisk tilhører Det radikale Venstre), har afgivet en særlig mindretalsbetænkning.

Der vil efterhånden som arbejdet med den nye forsvarsordning skrider frem være anledning til at berøre kommissionens omfattende og grundige arbejde.

Grønlandskommissionens betænkning.

Den store Grønlandskommissionens betænkning blev offentliggjort d. 28. marts. Den er et omfattende værk på 1100 sider i 9 bind, og den indeholder forslag til en række reformer på erhvervsmæssige, administrative, sociale, kulturelle og hygiejniske områder. Pladsen tillader ikke her et blot kortfattet referat af betænkningen, men efter *Social-Demokraten* gengives følgende hovedpunkter:

Danskere og færinger skal have fri adgang til Grønland.

En tiendedel af befolkningen skal flyttes til egne med bedre erhvervs-muligheder.

Delvis ophævelse af handelsmonopolet og mulighed for grønlandernes overtagelse af butikkerne på privat eller kooperativ basis.

Alle produkter afsættes gennem en salgsorganisation for at udjævne dårlige og gode tider.

Der oprettes en særlig centraladministration i Grønland, og de to landsråd samles i eet. — I Danmark samles Grønlandsproblemer i et departement under statsministeriet.

Grønlandere og danskere i Grønland ligestilles forsyningsmæssigt og efterhånden også retsligt.

Over 10—15 år anvendes 95 mill. kr. i erhvervs-mæssige, sociale og kulturelle investeringer ud over eventuel privat investering.

Nyt afgiftssystem skal skaffe midler til dækning af rene grønlandske udgifter.

Gustav Pedersen formand for det udenrigspolitiske nævn.

På det udenrigspolitiske nævns møde d. 14. april blev folketingets formand *Gustav Pedersen* uden modkandidat valgt til formand for nævnet i stedet for *Bomholt*, der udtrådte af nævnet ved sin udnævnelse til undervisningsminister.

Forsvarskommissionen.

På et langvarigt møde d. 15. april behandlede forsvarskommissionen et „Forslag til lov om forsvarets ordning“, der er udarbejdet på grundlag af kommissionens tidligere principbeslutninger.

Vedrørende luftværnsartilleriet og kystdefensionen vedtoges følgende beslutning:

„Luftværnsartilleriet forbliver indtil videre henlagt under hæren som en del af hærens artilleri.

Kystdefensionen forbliver en del af søværnet, idet det dog er en forudsætning, at der fremtidig for det personel, der ansættes ved kystdefensionen, skabes mulighed for på lige fod med søværnets øvrige personel at opnå adgang til de højere stillinger inden for søværnet.“

Om de principper, der bør lægges til grund for fordelingen af arbejde og ansvar imellem forsvarets højeste kommandomyndigheder, vedtoges følgende:

„Ledende administrative stillinger i forsvarsministeriet bør ikke overdrages til nogen af værscheferne.

De militære kommandomyndigheder bør, hvor praktiske forhold ikke afgørende taler derimod, i størst mulig udstrækning fritages for administrativt arbejde.“

Sydslesvig-adressen afleveret.

Den 18. april overrakte prof. *Hansen Larsen* m. fl. til rigsdag og regering den adresse, som Sydslesvigske udvalg for adskillige måneder siden samlede underskrifter på, ialt 793.233. På rigsdagens vegne modtoges adressen af folketingets og landstingets formænd og af partiformændene, på regeringens vegne af statsminister *Hedtoft*, der i en kort tale henviste til, at regeringens politik var i overensstemmelse med erklæringen af 29. juni 1949, og at den ikke ville blive ændret.

Jernbanetaksterne.

Som et led i det nylig afsluttede skatteforlig og efter krav fra de borgerlige partier herom blev det vedtaget, at jernbanetaksterne skulle forhøjes med ialt 30 mill. kr. Forslag om disse forhøjelsers enkeltheder blev

forelagt folkettinget af minister for offentlige arbejder *Carl Petersen*, den 18. april. Forslaget går ud på, at rabatten for dobbeltbilletter indtil 30 km nedsættes fra 30 til 15 pct. og for dobbeltbilletter over længere afstande fra 25 til 10 pct. Almindelige rejsekort, der benyttes til rejse til og fra arbejdsstedet og andre almindelige rejsekort forhøjes ikke. Derimod forhøjes de særlige 8-dages- og 14-dageskort til hele landet med 10 pct. Lyntogsbilletterne forhøjes med henholdsvis 50 øre og 1 krone for fællesklasse og 1. klasse, ligesom hurtigtogsbilletter til længere strækninger kan ventes forhøjet. Godstaksterne forhøjes gennemsnitlig med 10 pct. Disse forhøjelser vil for personbefordringen indbringe ca. 21 mill. kr. og for godsbefordringen ca. 9 mill. kr.

Forslaget blev den 20. april sendt i udvalg.

Posttaksterne.

Ligeledes som et led i skatteforliget forelagde minister for offentlige arbejder *Carl Petersen*, den 18. april i folkettinget forslag om forhøjelse af posttaksterne. Landsportoer foreslås forhøjet med 5 øre, mens lokalportoer bliver uforandret. En række andre satser reguleres opad, således satsen for postoprævnninger og postindkasseringer, ligesom avisforsendelser får en mindre forhøjelse. Den samlede merindtægt kan anslås til ca. 12 mill. kr.

Forslaget blev den 20. april sendt i udvalg.

Forlystelsesafgifter.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte den 18. april i folkettinget forslag til lov om afgift af forlystelser. Den nugældende afgiftslov er fra 1922, hvor forlystelseslivet havde en noget anden karakter end i dag. Forslaget tager hensyn til den stedfundne udvikling. Således kan nævnes, at egentligt teater, opera og ballet nu foreslås undtaget for afgift. Iøvrigt deles forlystelserne op i tre afgiftsgrupper:

Første gruppe, der skal svare $\frac{1}{4}$ af entréindtægten, omfatter cirkus og varietéforestillinger, skuespil og lignende, når der finder servering sted på tilskuerpladserne, anden lettere underholdning, dans, der ikke har karakter af ballet (dog ikke folkedans), offentlige baller, der er arrangeret i erhvervsmæssigt øjemed, sportsopvisninger arrangeret af andre end sportsforeninger, eller hvis der er professionel deltagelse, samt motorløb.

Anden gruppe, der skal svare $\frac{2}{7}$ af entréindtægten, omfatter væddeløb og anden væddekamp, hvortil der er knyttet totalisatorspil.

Tredie gruppe, der skal svare $\frac{3}{4}$ af entréindtægten, omfatter alene filmsforestillinger. Denne sats er uforandret.

Afgiften skal fremtidig svares med henholdsvis $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{7}$ og $\frac{3}{4}$ af den samlede entréindtægt i stedet for som nu med henholdsvis 20, 40 og 60 pct. af netto-entréindtægten. Afgiften deles som hidtil med $\frac{2}{3}$ til staten og $\frac{1}{3}$ til kommunerne bortset fra afgiften af biografforestillinger, der tilfalder staten med $\frac{3}{4}$ og kommunerne med $\frac{1}{4}$. Forslaget medfører en nedgang i afgiften på ca. 2,5 mill. kr.

Forslaget har ikke været behandlet endnu.

Ophævelse af Dansk-Islandsk forbundslov.

Statsminister *Hedtoft* forelagde den 18. april i folkettinget forslag til lov om ophævelse af Dansk-Islandsk forbundslov. Forslaget er en følge af Islands ophævelse af forbundet i juni 1944. Senere er der efter forhandling undertegnet en protokol, hvori fastsattes ligeretsstilling for de

danske, der på Island og islændinge, der i Danmark den 6. marts 1946 havde eller inden for de foregående 10 år havde haft fast bopæl. Disse bestemmelser foreslås nu ophøjet til lov.

Samtidig foreslås, at den i henhold til forbundsloven til Københavns universitet knyttede fond på 1 mill. kr. fortsat skal virke som hidtil.

Forslaget er endnu ikke behandlet.

Vareforsyningsloven.

Handelsminister *Krag* forelagde i folketinget den 18. april forslag om forlængelse af vareforsyningsloven indtil udgangen af marts måned 1951.

Handelsministeren holdt ved forelæggelsen en stor tale, hvoraf skal fastholdes vigtige enkeltheder:

Marshall-hjælp: I 1948 og 1949 i alt 780 mill. kr. For 1950 ventes 630 mill. kr. Denne hjælp og to gode års høst er ikke gået til større forbrug, men til investering.

Forbruget regnet i faste priser er faldet 1 pct. fra 1947 til 1948 og steget med 2 pct. fra 1948 til 1949. Altså praktisk taget uændret.

Kapitaldannelse og investering regnet i faste priser steg fra 1947 til 1948 med 6 pct. og fra 1948 til 1949 med 13 pct.

Valutastillingen er i 1948 forbedret med ca. 100 mill. kr. og i 1949 med 250—300 mill. kr.

Englandsgælden (Valutapuklen), der ultimo 1947 udgjorde 627 mill. kr., var ved udgangen af 1949 nedbragt til 389 mill. kr.

Inflationstendensen er bragt til ophør. Rentefoden lå i 1946—47 omkring 4 pct., men steg i slutningen af 1948 til ca. 4½ pct. og har ligget deromkring siden. Statens gæld i Nationalbanken er fra oktober 1947 til februar 1950 nedbragt med 838 mill. kr.

Forsyningssituationen er forbedret. Der er kun 5 varerationeringer tilbage.

Industriproduktionen steg med 11 pct. fra 1947 til 1948 og med 8 pct. fra 1948 til 1949.

Landbrugsproduktionen steg fra 1948 til 1949 med ca. 30 pct.

Handelsflåden er på 1.140.000 tons, den største i landets historie.

Byggeriet nåede i 1949 op på et fuldført etageareal, der var 11 pct. større end i byggerikordåret 1939.

Udenrigshandelen: Importen lå i 1949 målt i mængde 8 pct. over 1938-importen. Eksporten lå derimod 7 pct. under 1938-eksporten.

Bytteforholdet over for udlandet. Når der trods de ovennævnte gode resultater alligevel er økonomiske vanskeligheder, beror det især på det forringede bytteforhold over for udlandet. Denne forringelse kan i nuværende priser udregnes til ca. 500 mill. kr. for 1950.

Liberaliseringen. Danmark har frigjort ca. 50 pct. af importen. Inden for de tre hovedvaregrupper andrager frigørelsen 58 pct. for næringsmidler, 66 pct. for råvarer og 34 pct. for bearbejdede varer.

En *yderligere liberalisering* foretaget *under vilkår*, der

1) ensidigt vil forøge importen og derved valutaunderskuddet,

2) bevirker, at dansk industri på visse områder kan miste en del af hjemmemarkedet, men samtidig (som følge af toldhindringer, dobbeltpriser m. v.) ikke får mulighed for at erstatte dette med større afsætning på udenlandske markeder, hvilket altså medfører nedgang i produktionen og beskæftigelsen og en ringere kapacitetsudnyttelse i visse dele af dansk industri, hvilket igen betyder forhøjede omkostninger og nedsat konkurrenceevne,

vil ikke kunne vinde regeringens billigelse. Det er altså *vilkårene* for den frie handels gennemførelse, der bliver det afgørende.

Endelig skal nævnes, at handelsminister Krøg fremhævede, at regeringen ikke forbereder nye varerationeringer.

Vareforsyningslovens 1. behandling fandt sted den 20. april. På grund af redaktionens slutning må omtale udskydes til næste nr. af „Noterne“.

Arne Munch-Petersen-sagen.

Folketinget behandlede den 19. april en konservativ forespørgsel af følgende ordlyd:

„Kan udenrigsministeren give tinget en redegørelse for, hvad ministeriet har foretaget sig for at søge oplysning om fhv. folketingsmand Arne Munch-Petersens skæbne, og hvilke resultater, undersøgelserne har givet?„

Den konservative ordfører Poul Møller begrundede forespørgslen med, at Arne Munch-Petersen i 1937 rejste til Rusland, hvorefter man senere intel har hørt fra ham, og at han nu er efterlyst i „Statstidende“, idet der ønskes udstedt en dødsformodningserklæring. Udenrigsminister Gustav Rasmussen svarede i hovedtræk følgende: Efter opfordring den 22. marts 1938 fra Arne Munch-Petersens familie henvendte man sig til gesandten i Moskva, der den 25. marts 1938 bad det russiske udenrigskommissariat om at skaffe klarhed over Arne Munch-Petersens skæbne. Gesandten bragte gentagne gange sagen i erindring, men først i sommeren 1939 fik man den meddelelse, at Arne Munch-Petersen ikke længere var i Sovjetunionen, og at han antagelig var udrejst over en af Unionens sydlige grænser. Andre oplysninger er ikke modtaget af de russiske myndigheder.

Poul Møller erklærede, at det var ubegribeligt, at de russiske myndigheder ikke kunne skaffe flere oplysninger. Arne Munch-Petersen var imidlertid udsendt af det kommunistiske parti, og det var derfor naturligt at bede Aksel Larsen give yderligere oplysninger.

Synlig nervøs og ophidset fulgte Aksel Larsen den givne opfordring. Han erklærede, at formålet med Arne Munch-Petersens rejse til Rusland i 1937 dels var at drive studier, dels at deltage i arbejdet i Kominterns sekretariat. I sommeren eller efteråret 1937 modtog det kommunistiske partisekretariat en meddelelse fra Arne Munch-Petersen om, at han agtede at overgå til anden beskæftigelse, og at han derfor ønskede sig løst fra forbindelsen med det danske kommunistiske parti. Hvad der siden var sket med ham, havde Aksel Larsen ingen viden om. Han erklærede udtrykkeligt, at hverken Danmarks kommunistiske partis ledelse eller han selv personlig havde nogen viden om, hvor Arne Munch-Petersen nu opholder sig eller hvilket erhverv han har.

I den videre debat blev Aksel Larsen holdt fast ved disse udtalelser, og han erklærede, at han intet havde at tilføje, — heller ikke, da der blev gjort opmærksom på det ejendommelige i, at man i det kommunistiske parti, efter at have modtaget meddelelsen fra Arne Munch-Petersen, slog sig til ro hermed og ikke foretog sig videre, selv ikke efter at de alarmerende rygter om hans arrestation m. v. var fremkommet. Aksel Larsen sagde, at han i 1937 personligt troede, at Munch-Petersen var rejst til Spanien.

Finansminister H. C. Hansen spurgte, hvorledes meddelelsen fra Arne Munch-Petersen var kommet, hvortil Aksel Larsen svarede, at den var sendt i et brev fra Arne Munch-Petersen i Rusland. H. C. Hansen spurgte, om kommunisterne kunne tænke sig at offentliggøre brevet. Hertil sagde Aksel Larsen, at det ville de meget gerne, men at brevet sammen med andet arkivmateriale var frataget kommunisterne i 1941, og at det nu måtte ligge på Politigården. H. C. Hansen bemærkede herefter, at han gerne skulle rette henvendelse til justitsministeren herom.

ARBEJDER-BEVÆGELSEN

Arbejdernes Oplysnings-Forbunds sommerkursus
er for 1950 planlagt således:

Kommunalkursus: 7.—13. maj, Roskilde. 2.—8. juli, Tårupgård.
Studielederkursus: 18.—24. juni, Roskilde. 25. juni—1. juli, Ollerups håndværkerskole. 9.—15. juli, Falkunghus, Gråsten.
Fagforeningskursus: 2.—15. juli, Roskilde.
Fagforeningskursus (udvidet): 10.—23. september, Roskilde.
Rationaliserings- og bedriftsøkonomi-kursus: 24.—30. septbr., Roskilde.
Britisk-nordisk kursus: 30. juli—12. august, Roskilde.

Arbejdernes Samariter Forbund.

I dagene 6.—8. april holdt Arbejdernes Samariter Forbund kongres i København. Ved kongressens åbning var et stort antal gæster til stede, bl. a. fra de tilsvarende organisationer i Norge og Sverige. Blandt åbnings-talerne var indenrigsminister *Jens Smørum* og minister fru *Fanny Jensen*, der begge stærkt fremhævede værdien af forbundets arbejde, idet de særligt nævnedes arbejdsamariternes indsats på arbejdspladserne med ydelse af »første-hjælp« i ulykkestilfælde, deres hjælpetjeneste ved udlån af barnesenge og deres bistand inden for civilforsvarsarbejdet.

Af de oplysninger, forbundsformanden *Ejner Boch* meddelte, fremgik det, at medlemstallet nu er ca. 13.000. Der er 166 afdelinger, hvoraf 8 er oprettet siden sidste kongres i 1946. I samme tidsrum har forbundet oprettet 6 nye ferieboørnhjem. Arbejdets omfang fremgår bl. a. af, at der af forbundets medlemmer i 1949 blev ydet førstehjælp i ca. 56.000 tilfælde, heraf 38.735 tilfælde i fabrikker og virksomheder, 14.338 tilfælde ved de særlige samaritervagter ved stævner, badestrande o. lign. og 3042 tilfælde på gader og veje o. lign.

PARTIET

Medlemstallet i hovedstadsområdet

udgjorde ved udgangen af 1949: 76.268, der fordeler sig med praktisk taget lige mange mænd og kvinder.

Hovedstadens partiforeningers årsmøde.

Den 16. april afholdt de socialdemokratiske vælgerforeninger i hovedstaden delegeretmøde. Af formanden, folketingsmand *Lars M. Olsens*, beretning fremgik, at medlemstallet i hovedstaden nu er ca. 80.000.

Efter en tale af statsminister *Hans Hedtoft* om den politiske situation, vedtog mødet følgende udtalelse:

»Tillidsmænd for 80.000 organiserede socialdemokrater i København og Frederiksberg — forsamlet til årligt delegeretmøde søndag den 16. april — udtaler, efter at have påhørt en redegørelse fra statsminister *Hans Hedtoft* om den øjeblikkelige politiske situation, en tak for regeringens politiske indsats i afvigte år. Vi hilser med glæde nedsættelsen af valgretsalderen til 23 år, men peger på, at det fremmøde ungdommen viste på valgdagen bør være en opfordring til også i grundloven at sikre en nedsættelse af den urimeligt høje valgretsalder til rigsdagen. Giv ungdommen rettigheder, og vi tror på, at ungdommen vil kende sit ansvar.

Det er vor opfattelse, at den økonomiske politik i Danmark fortsat må tilrettelægges med vidtgående hensyn til beskæftigelsen. Vi afviser

de krav, der rejses om tilpasning gennem øget arbejdsløshed og rentestigning.

Vi konstaterer, at den borgerlige sammenrotning ved de kommunale valg enkelte steder betød en svækkelse af den hidtidige socialdemokratiske indflydelse, men understreger valgets resultat i København, hvor flertallet erobredes og socialdemokratiets andel af stemmerne øgedes.

Vi opfordrer til fortsat organiseret samling om socialdemokratiet, for på den måde at styrke den brede befolkning i kampen for arbejdets, frihedens, fredens og demokratiets sikring, og vi opfordrer til massetilslutning til Arbejdernes Fællesorganisations demonstrationer og møde 1. maj.

UNGDOMSBEVÆGELSEN

En resolution fra DsU's hovedbestyrelse.

DsU holdt 1. og 2. april hovedbestyrelsesmøde og vedtog her en udtalelse, der til indledning omtaler ungdommens skuffelse over udviklingen siden 1945. Derefter hedder det:

„Med tilfredshed hilser ungdommen, at det lykkedes den socialdemokratiske regering at gennemføre en nedsættelse i den kommunale valgrets alder til 23 år. De hidtidige oplysninger om de 23—25-åriges overraskende store valgdeltagelse viser det berettigede i ungdommens medindflydelse, og styrker vort krav om en yderligere sænkning af valgrets alderen til 21 år også til rigsdagsvalg.

Den af befrielsesregeringen nedsatte ungdomskommission har udført et banebrydende arbejde med undersøgelse og kortlægning af ungdomsproblemerne. De hidtil offentliggjorte betænkninger indeholder en række værdifulde forslag til forbedringer af ungdommens forhold. På grundlag heraf har regeringen bl. a. forelagt lovforslag om bosætningslån og om beskyttelse af unge i arbejdslivet. Bosætningslån til ungdommen er diskuteret gennem flere år og må nu finde sin løsning. De borgerlige partiers uforståelige modstand må brydes. I forslaget til beskyttelseslov er knæsat det værdifulde princip, at landbrugets ungdom sidestilles med byernes unge. Denne rimelige ordning har fremkaldt en storm af modvilje hos landbrugets organisationer. Vi opfordrer ungdommen til at slutte kraftigt op om disse forslag.

Ungdomskommissionen forventer at afslutte sit arbejde i indeværende år. Det er i ungdommens interesse, at kommissionens arbejde følges op, og at ungdommens skiftende problemer fortsat behandles af et sagkyndigt organ. Derfor ønsker DsU ungdomskommissionen afløst af et permanent ungdomsråd, sammensat af repræsentanter fra ungdomsorganisationerne og administrationen. Til rådet må knyttes et sekretariat. Ledelsen af ungdomsrådet må ligge hos ungdommens repræsentanter. Kontakten mellem rådet og alle grene af ungdomsarbejdet sikres gennem periodiske ungdomskonferencer.

Varetagelsen af det frivillige samarbejde mellem ungdomsorganisationerne sker som hidtil gennem „Ungdomsorganisationernes fællesråd“.

DsU betragter løsningen af ungdomsproblemerne gennem et sådant samarbejde med statens organer og mellem ungdomsorganisationerne indbyrdes som en helhed.

I en række kommuner landet over er oprettet kommunale ungdomsudvalg, der på lokal basis beskæftiger sig med ungdommens forhold. DsU anser et sådant samarbejde mellem de lokale ungdomsorganisationer og kommunernes styre for overordentlig vigtigt. Vi opfordrer derfor til dannelsen af kommunale ungdomsudvalg, hvor dette endnu ikke er sket, og understreger ungdommens interesse i en styrkelse af de eksisterende udvalg.

Med dannelsen af „Sammenslutningen af kommunale ungdomsudvalg“ er skabt et værdifuldt kontaktorgan for disse. En udvikling af ungdomsudvalgenes arbejde gør en forøget opslutning om denne organisation nødvendig.

Til slut i resolutionen siges, at den skabte interesse for ungdoms-problemerne må fastholdes.

FAGBEVÆGELSEN

Overenskomst-mæglingsforslagets vedtagelse.

Førligsmandens mæglingsforslag af 21. marts blev i 55 organisationer undergivet *ur-afstemning*. Heraf var der i 30 organisationer et flertal af ja-stemmer og i 25 et flertal af nej-stemmer.

Fordelingen var følgende:

Flertal ja:

Arbejdsmændene
Bagerne
Blikkenslagerne
Brolæggerne
Bødkerne
Elektrikerne
Forgylde
Funktionærerne
Gartnerne
Garverne
Glasarbejderne
Gørtlere
Handskemagerne
Kedel- og Maskinpasserne
Kobbersmedene
Litograferne
Malere (÷ jernindustrien)
Metaltrykkerne
Papirindustriarbejderne
Rebslagerarbejderne
Sadelmagerne
Skorstensfejerne
Skotøjsarbejderne
Skrædderne
Stenindustriarbejderne
Stukkatører
Sømandene
Tobaksarbejderne
Træindustriarbejderne
Tømrerne

ialt 30 organisationer

Flertal nej:

Bogbinderne
Børstenbinderne
Drejerne
Formerne
Guld- og Sølvvarearbejderne
Jern- og Metalsliberne
Kærmagerne
Keramikerne
Kurvemagerne
Kvindeligt Arbejderforbund
Malere indenfor jernindustrien
Mejeristerne
Murerne
Mølleriarbejderne
Riggere og Sejlmagere
Skibstømrerne
Slagteriarbejderne
Smede- og Maskinarbejdere
Snedkerne
Specialarbejderne
Sukkervare- og Chokoladearb.
Søfyrbødere
Tekstilarbejderne
Possementmagerne
Typograferne

ialt 25 organisationer

Der blev ialt ved *ur-afstemningerne* afgivet 123.875 ja, 139.881 nej. Da der var 446.876 stemmeberettigede, var stemmeprocenten således kun 59.

(Fortsættes side 446).

Afstemning over mæglingforslaget af 21. marts 1950.

Forbund	Stemmeberetigede	Urafstemning				Opsupplering v. kpt. forsaml.		Urafstemning + supplerings		
		ja	nej	st. %	bl. i ugyld.	ja	nej	ja	nej	alt
Arbejdsmandsforbundet	197,544	50,597	49,054	50,4	—	38,682	9,825	89,279	58,879	148,158
Bagerforbundet	2,769	924	875	65,0	22	278	—	1,202	875	2,077
Blikkenslagerforbundet	2,500	969	786	70,2	16	104	—	1,073	786	1,859
Bogbinderforbundet	6,349	2,171	2,972	81,0	67	—	—	2,171	2,972	5,143
Brolæggerforbundet	190	95	83	93,7	3	—	—	95	83	178
Bødkerforbundet	318	192	46	75,3	6	—	—	192	46	238
Børsteindustriarbejderforb.	785	337	351	87,6	—	—	—	337	351	688
Drejerforbundet	17	7	8	88,2	—	—	—	7	8	15
Elektrikerforbundet	6,174	2,490	1,604	66,3	14	522	—	3,012	1,604	4,616
Forgylderforbundet	100	64	11	76,0	—	—	—	64	11	75
Formnerforbundet	2,494	1,052	1,153	88,4	—	—	—	1,052	1,153	2,205
Funktionærforbundet	847	327	150	56,3	5	153	—	480	150	630
Gartnerforbundet	43	19	6	58,1	—	8	—	27	6	33
Garverforbundet	1,034	628	272	87,0	7	—	—	628	272	900
Glasarbejderforbundet	460	192	65	55,9	2	88	—	280	65	345
Guld- og Sølvarb. Forbund	2,072	705	859	75,5	—	—	—	705	859	1,564
Gørdlerforbundet	598	280	237	86,5	—	—	—	280	237	517
Handkæmagerforbundet	348	123	89	60,9	—	49	—	172	89	261
Jern- og Metalsliberforb.	1,027	295	489	76,3	3	—	—	295	489	784
Kædetmagerforbundet	499	157	243	80,2	3	—	—	157	243	400
Kedel- og Maskinpasserforb.	1,225	588	430	83,1	7	—	—	588	430	1,018
Keramisk Forbund	3,075	1,126	1,462	84,2	38	—	—	1,126	1,462	2,588
Kobbersmedenes Forbund	257	152	92	94,9	3	—	—	152	92	244
Kurvemagerforbundet	111	46	57	92,8	1	—	—	46	57	103
Kvindeligt Arbejderforbund	24,500	8,061	10,326	75,0	365	—	—	8,061	10,326	18,387
Litografisk Forbund	1,267	646	551	95,2	5	—	—	646	551	1,197
Malerforbundet	9,180	2,941	2,782	62,3	—	1,056	106	3,997	2,888	6,885
Malere inden for jernindust.	700	256	389	92,1	—	—	—	256	389	645
Mejeristforbundet	10	—	10	100	—	—	—	—	10	10
Metaltrykkerforbundet	140	81	33	81,5	—	—	—	81	33	114
Murerforbundet	10,665	2,379	4,782	67,0	—	449	409	2,828	5,171	7,999
Mølleriarbejderforbundet	1,177	484	540	87,0	35	—	—	484	540	1,024
Papirindustriarbejderforb.	1,900	720	452	61,7	15	211	42	931	494	1,425

Rebslageriarbejderforb.	303	93	48	46,5	—	87	—	180	48	228
Riggernes og Sejlm. Forbund	212	83	111	91,5	3	—	—	83	111	194
Sadelmagerforbundet	4.222	1.617	1.042	63,0	24	508	—	2.125	1.042	3.167
Skibstømrerforbundet	1.547	587	715	84,2	21	—	—	587	715	1.302
Skorstensfejersv. Fagforb. ...	220	132	40	78,2	2	—	—	132	40	172
Skotøjsarbejderforbundet ...	5.433	2.761	1.653	81,2	62	—	—	2.761	1.653	4.414
Skrædderforbundet	18.872	4.931	2.664	40,2	77	6.559	—	11.490	2.664	14.154
Slagteriarbejderforbundet ...	1.632	415	519	57,2	—	290	—	705	519	1.224
Smede- og Maskinarb.forb. ...	49.478	12.898	20.569	67,6	—	3.642	—	16.540	20.569	37.109
Snedkerforbundet	10.788	1.114	5.647	62,7	99	—	1.330	1.114	6.977	8.091
Snedkerne i jernindustrien ..	1.544	521	761	83,0	—	—	—	521	761	1.282
Specialarbejderforbundet ...	1.265	256	876	89,5	—	—	—	256	876	1.132
Stenindustriarbejderforb. ...	700	363	198	80,1	6	—	—	363	198	561
Stukkatorernes Fagforening ..	51	25	20	88,2	1	—	—	25	20	45
Sukkerv.- og Chocolarb. Fb. ...	1.888	546	1.058	85,0	38	—	—	546	1.058	1.604
Søfyrerbådernes Forbund	750	303	371	89,9	—	—	—	303	371	674
Sømandenes Forbund	1.800*	1.159	790	—	34	—	—	1.159	790	1.949
Textilarbejderforbundet	28.283	983	8.201	32,5	4.695	903	6.430	1.886	14.631	16.517
Tøssentmagerne	94	5	8	14,8	21	13	24	18	32	50
Tobaksarbejderforbundet ...	9.819	4.949	3.787	89,0	166	—	—	4.949	3.787	8.736
Træindustriarb.forbundet ...	9.251	3.670	2.215	63,6	12	1.054	—	4.724	2.215	6.939
Typografferforbundet	8.126	2.754	4.499	89,3	—	—	—	2.754	4.499	7.253
Tomrerrforbundet	10.235	4.608	2.850	72,8	14	169	51	4.775	2.901	7.676
Ialt	446.876	123.875	139.881	59,0	5.892	54.825	18.217	178.700	158.098	236.798

Afstemning alene ved kompetent forsamling.

Forbund	stemme-		
	berett.	ja	
Billedskærerforbundet	156	156	—
Dansk Dykkerforening	8	8	—
Glarmestersvendenes forbund	513	513	—
HK	47.366	47.366	—
Hatte- og Buntmagerne	455	455	—
	48.498	48.498	

Da den samlede stemmeprocent er 75,37, reduceres tallet til 36.553 ja-stemmer.

	ja-st.	nej-st.	ialt
Samlet stemmeafgivning	215.253	158.098	373.351

*) Et fikseret antal, som dog i praksis efter søfoiks særlige forhold vil kunne svinge op eller ned ved selve afstemningen.

Af de stemmeberettigede stemte altså kun 31,3 pct. (139.881) direkte imod mæglingsforslaget.

I henhold til loven skal der ved ur-afstemningen afgives 75 pct. af de berettigede stemmer, for at ur-afstemningens afgørelse kan stå alene (d. v. s. at der skal mindst 38 pct. af de berettigede stemmer til for at forkaste et forslag. En billig fordring, skulle man synes! Hvor ikke de 75 pct. stemmeafgivning er nået, er der derfor af de respektive ledelser afgivet suppleringsstemmer op til de 75 pct. Og herved er afgivet 54.825 ja, 18.217 nej — altså ikke lutter ja-stemmer, som man fra visse hold vil give det udseende af.

Så er der endelig de forbund, hvis love hjemler den af medlemmerne valgte ledelse ret til at afgøre vedkommende forbunds stilling til et mæglingsforslag (eller et overenskomstforslag i det hele taget). Det drejede sig i den heromhandlede situation om Billedskæerne, Dykkerne, Glarmestersvendene, Hatte- og Buntmagere og Handels- og Kontormedhjælperne. Disse organisationer stemte alle ja og afgav 48.498 stemmer. Og i henhold til deres love med fuld ret.

Og disse 48.498 ja tælles endda kun som 36.553 ja-stemmer, fordi den øvrige afstemning i ur-afstemningsområderne kun blev 75,37 pct. ialt. De samlede stemmetal blev derefter 215.233 ja med 158.098 nej.

Vi bringer på hosstående tabeller en skematisk oversigt over de enkelte organisationers samlede afstemningsresultater.

Kurvemagerforbundet

har ved urafstemning vedtaget at tilslutte sig Træindustriarbejderforbundet.

Faglige kongresser.

Litografforbundet 17.—19. september.

Fagbevægelsen i Marshall-landene

holdt møde i Rom 17.—20. april for at drøfte forskellige økonomiske problemer af særlig interesse for fagbevægelsen. Eiler Jensen og Kai Lindberg samt Jørgen Paldam repræsenterede De samv. Fagforbund.

Arbejdernes Fællesorganisation

i København omfattede ved udgangen af 1949 ialt 210 organisationer. Der er tilkommet: Danske Barneplejerskers Forbund, Pram-, Lægter- og Bjergningsfunktionærernes Fagforening og Skibsværftsarbejdernes Forbund, medens de tidligere to afdelinger under Frisørforbundet er blevet een københavnsk afdeling. Medlemstallet udgjorde 222.741, hvilket betyder en forøgelse i årets løb med 6.320. Den største organisation er Fabriksarbejdernes Forbund med 8.348 medlemmer, den mindste er Rebslagernes Fagforening med 8 medlemmer. I fonden for „Arbejdernes Hus“ henstår 2.270.000 kroner.

Fællesorganisationen holdt sit årsmøde den 18. april og vedtog følgende udtalelse med 8—900 st. mod 30—40.

Årsmødet i Arbejdernes Fællesorganisation, der repræsenterer 210 fagforeninger i hovedstaden med 222.000 medlemmer, ønsker at give udtryk for vor tilslutning til regeringens faste bestræbelse for at føre en økonomisk politik, som fremmer produktion og beskæftigelse. Vi erkender med tilfredshed, at det er lykkedes regeringen, til trods for,

at den er i mindretal, at fastholde hovedlinjen for sin økonomiske politik, og vi må absolut afvise de ønsker, der fra anden side næres om at gennemføre en gammeldags kapitalistisk politik, som gennem rentestigning og produktionsindskrænkning vil pålægge det arbejdende folk tunge byrder gennem øget arbejdsløshed.

Med hensyn til overenskomstsituationen beklager årsmødet, at arbejdsgiverne har stillet sig afvisende overfor vigtige og betydningsfulde arbejderkrav, og at den faglige situations afvikling uheldigt blev påvirket af den omstændighed, at partistillingen i rigsdagen indeholdt alvorlig fare for en udløsning ved tvungen voldgift.

Årsmødet erkender, at mæglingforslaget, selv om det ikke gav det, arbejderne ønskede, trods alt indeholdt forbedringer for arbejderne, således at en omfattende og for samfundet og arbejderne kostbar konflikt ikke ville have været tilrådelig.

Årsmødet protesterer mod arbejdsgivernes taktik, der medfører en ophobning af overenskomststoffet, og opfordrer De samvirkende Fagforbund til at søge forhandlingsreglerne ændret, således at der fremtidig gives de enkelte organisationer større mulighed for at slutte overenskomst for egne områder.

Årsmødet sætter sin lid til, at de dybtgående undersøgelser, som Arbejdsmarkedskommissionen nu skal foretage vedrørende arbejdstid og arbejdsfordeling, vil føre til positive resultater, og forventer, at alle kræfter sættes ind for en høj og stabil beskæftigelse.

Så stærkt som muligt understreger vi betydningen af arbejdernes sammenhold, fagligt og politisk, thi kun gennem sammenhold og enighed om det væsentlige har vi mulighed for fremgang — til gavn for hele det arbejdende folk.

Landarbejderne varsler strejke.

Overenskomstforhandlingerne for landarbejderne har endnu ikke ført til noget resultat, og den 13. april afgaves af Arbejdsmandsforbundet 2. strejkevarsel for ca. 50.000 land- og skovarbejdere.

Ca. 2400 mejerister på ca. 1200 landmejerier har ejheller endnu opnået et forhandlingsresultat, som har kunnet accepteres.

Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger havde 13. april indkaldt alle de landbrugsfaglige og økonomiske organisationer til et møde i Studenterforeningen.

I mødet deltog ca. 100 repræsentanter fra Landbrugsrådet, De samvirkende danske Landboforeninger, tolvmandsforeningerne, andelsslagterierne, bymejerierne, Mejeriernes Fællesorganisation og De samvirkende danske Husmandsforeninger.

Efter mødet udsendte arbejdsgiverne en længere redegørelse gennem Ritzaus Bureau.

Man siger bl. a. heri, at landbrugets arbejds lønninger under og efter krigen er steget stærkere end noget andet erhvervs, således at landbrugets medhjælpere nu har fuldt så gode levevilkår som industriens. Man fremhæver som sit synspunkt, at en nedsættelse i vort hovederhvervs arbejdstid vil medføre en risiko for, at den goodwill, Danmark nyder hos Marshall-organisationen, og hvorpå vore importmuligheder for rå- og hjælpestoffer i høj grad beror, på skæbnesvanger måde vil kunne svækkes. Sammenslutningen må derfor såvel af hensyn til landbrugsproduktionen som til landets økonomi skarpt protestere mod, at landbrugets arbejdstid yderligere reduceres. Udtalelsen slutter med at understrege, at der på mødet var enighed om, at landbruget må afvise alle krav om reduktion af arbejdstiden.

Den 18. april genoptoges under forligsmanden Pihls ledelse de af-

brudte forhandlinger, og den 20. om morgenen meddeltes, at det forventedes, at forligsmanden i løbet af dagen ville fremsætte mæglingforslag. Dette skete. Svar skal afgives 5. maj.

Så gik Danielsen.

Frode Danielsen, de københavnske sporvejsfunktionærers formand, sendte i begyndelsen af april sin udmeldelse af det kommunistiske parti, som han iøvrigt har været tilknyttet i mere end 25 år.

„Land og Folk“ er — som sædvanlig — grov og skriver 6/4:

„Vi beklager ikke tabet. Den revolutionære bevægelse svækkes ikke, fordi en kapitulant offentlig erklærer sig som renegat.“

Masken skal holdes! Selv om frafaldet dag for dag svækker kolonnen.

Udmeldelse af kommunistpartiet.

Formanden Harry Olsen, kassereren Victor Madsen og sekretæren H. Øilgaard Rasmussen i jernbanearbejdernes afdeling T. udmeldte sig 15. april af kommunistpartiet og offentliggjorde i Soc.-Dem. 16/4 en udførlig motivering for dette skridt. De vil ikke længere være med til partiets kæft-, trit- og retningparole, siger de.

Malmö-metalarbejderne

valgte i marts styrelse til svensk metalarbejderforbunds afdeling H. Socialdemokraterne sejrede med 1029 st. mod kommunisternes 236. Der er 9000 medlemmer i afdelingen, og da alle kommunisterne formentlig har stemt, er resultatet jo ikke opmuntrende for Moskva-filialen.

Sverige. — Lønudviklingen i 1949.

Det som kendetegnede situationen på arbejdsmarkedet i 1949, var en fremtrædende knaphed på arbejdskraft. Først og fremmest gjaldt dette faglærte arbejdere. De, som har ment at spore tendenser til krise på dette område, har hidtil taget fejl. Arbejdsløshedsprocenten inden for fagforbundene udgør ifølge socialstyrelsens statistik det hidtil laveste års gennemsnit. Medens man i førkrigstiden måtte regne med en arbejdsløshedsprocent på 9—10, var tilsvarende tal for året 1949 kun 2,6. I august og september var arbejdsløsheden nede på 1,6 pct., medens den i december måned nåede sit højeste med 4,6 pct. Så sent som i 1945 var 4,5 pct. års gennemsnit for arbejdsløsheden. Der var således i 1949 stadig en høj beskæftigelse inden for praktisk taget hele næringslivet.

Lønudviklingen i 1949 må ses i sammenhæng med den almindelige konjunkturudvikling. På grund af den almindelige forlængelse af overenskomsterne skete imidlertid ingen overenskomstmæssig forhøjelse af lønningerne i løbet af året. Men det karakteristiske for efterkrigstidens lønmarked har jo været en *glidning opad af lønningerne, uafhængig af de kollektive overenskomster*. I første række har denne lønbevægelse sin forklaring i højere akkordfortjenester. Men det er dog tydeligt, at efterspørgslen af arbejdskraft har medført, at lønningerne har kunnet presses opad gennem individuelle lønaktioner. Denne lønbevægelse er ikke noget specielt for efterkrigstiden og den fulde beskæftigelse, men tidligere har den kun været beregnet til at andrage højst 2 pct., medens den i de senere år anslås til 4 pct.

For mandlige arbejdere inden for den egentlige industri kan man konstatere en udvikling af lønnen i løbet af de sidste 4 år på følgende måde: Den totale timefortjeneste steg fra 1945 til 1946 med 7,4 pct., hvoraf 4 pct. var en følge af den overenskomstmæssige stigning, 3,4 pct. faldt på den såkaldte lønglidning. Mellem årene 1946 og 1947 var den totale timefortjenestes stigning 14,2 pct., hvoraf den overenskomstmæssige

stigning udgjorde 10 pct. og lønglidingen resten. Mellem 1947 og 1948 var den totale timefortjenestes stigning 8,6 pct., hvoraf den overenskomstmæssige stigning kun androg 4,4 pct. I det sidste år var den totale stigning af timefortjenesten 3,5 pct., som udelukkende falder på lønglidingens konto, idet der ikke i dette år forekom nogen overenskomstmæssig forhøjelse. Udviklingen er ensartet, men der findes tegn på, at karakteren i denne forandrede i løbet af 1949. I august iværksatte LO's undersøgelsesafdeling en enquete med deltagelse af visse lokale faglige organisationer vedrørende lønudviklingens tendenser og karakter efter gennemførelsen af de overenskomstmæssige lønforhøjelser, som i almindelighed var opnået i begyndelsen af 1948. I besvarelserne bekræftedes, at den tidligere ofte forekommende beredvillighed fra virksomhedernes side til at yde overbetalinger i forhold til overenskomsten eller at indgå på akkordordninger, som var særlig fordelagtige for arbejderne, var formindsket eller ophørt i de nærmest forudgående måneder. Man kunne også drage den slutning, at lønforhøjelser uden for overenskomsten i højere grad var et resultat af, at arbejderne arbejdede akkorden op, altså bl. a. øgede arbejdsindsatsen.

Det foran anførte har drejet sig om *pengelønnens* forhøjelse. En bedømmelse af levestandardens højnelse måtte imidlertid have *reallønudviklingen* som grundlag. Denne må som bekendt beregnes med hensyn til socialstyrelsens leveomkostningsindex. Socialstyrelsens officielle beregninger bygger imidlertid i særlig høj grad på de levnedsmidler, som forbruges af familier med børn. Den reelle udvikling for enligstillede er derfor anderledes. Den ugifte arbejders reallønsforbedring bliver f. eks. ikke så høj som familiefaderens. Hvis man ser bort fra disse og andre fejlkilder, såsom individuelle forskelle af anden art, kan rent alment konstateres, at reallønsforbedringen siden 1945 for mandlige industriarbejdere beløber sig til 25 pct., for kvindelige industriarbejdere til 35 pct., for butikspersonale til 20 pct., for statsansatte i 9. lønklasse (stationspersonale, postbude m. fl.) til 11 pct. og for statstjenestemænd i 28. lønklasse (overordnede jernbanefunktionærer m. fl.) til 9 pct. Ved sammenligning mellem de to grupper af statsansatte bør tages hensyn til, at 9. lønklasse er begyndelseslønklassen for løngrad 9, medens lønklasse 28 er slutlønklassen for løngrad 25. I lønklasse 28 nås en årsindkomst på noget over 14.000 kr., medens årsindkomsten for lønklasse 9 udgør 6.518 kroner.

Opgivelserne om realindkomstforandringen må tages med den reservation, at der blandt industriarbejderne findes betydelige grupper, som har en fra gennemsnittet afvigende udvikling, ligesom der også må tages hensyn til den rolle, stedtillæggene spiller for en generel bedømmelse.

I det store og hele kan imidlertid hævdes, at lønudviklingen i 1949 medførte en stigning i nationalindtægten med omkring 4 pct. sammenlignet med 1948, og at lønstigningen hovedsagelig beroede på en forbedret arbejds effektivitet.

(LO's presseinformation 31/3 1950.)

Det »frie« erhvervsliv.

Den frie konkurrence i vort land er praktisk taget reduceret til kun at være et slagord, skriver »Handelsarbejderen«, det svenske Handelsmedhjælperforbunds organ. Det er værd at notere, at dette er sket gennem overenskomster, som virksomhederne selv har indgået.

Motivet har været ønsket om at sikre sig så gode fortjenester som muligt med mindst mulig risiko ved at forhindre en konkurrence, som ville føre til prisnedsættelser i kampen om kunderne. Sådan ser virkeligheden ud. Det indebærer, at de, som taler det »frie« erhvervslivs og den »frie« konkurrences sag, i virkeligheden forsvare et system, der

medfører en overordentlig hård regulering, og som absolut er en hindring for den ønskede frie konkurrence.

(LO's presseinformation 31/3 1950.)

Lønnens købeværdi i Sovjet.

Den svenske faglige landsorganisations „Presseinformationen“ skriver 11. april:

De seneste prisfald i Sovjetunionen har givet de svenske kommunister en anledning til påny at fremhæve den kommunistiske stats store fordele for arbejderklassen sammenlignet med det kapitalistiske Sverige. Real-lønningernes og levestandardens højnelse kan uhindret iværksættes, når den „kapitalistiske udbytning“ er afviklet. Så enkelt er det.

Der er gået 32 år siden novemberrevolutionen i Rusland, og man kan passende stille spørgsmålet: hvor meget har sovjetarbejderne opnået under den kommunistiske ledelse? Ganske vist var udgangspunktet for levestandardens vedkommende langt ringere i Rusland end f. eks. i Sverige. Men 32 år er en lang tid, og da reformisterne — ikke mindst i Sverige — bestandigt angribes fra kommunistisk hold som „arbejderklas-sens forrædere“, så forudsættes klart, at de kommunistiske metoder virkelig har vist sig at være til større gavn for arbejderens interesser end de reformistiske.

Det er imidlertid ikke reformisternes påståede vrangvillighed, som gør det vanskeligt for de svenske arbejdere at få et klart billede af forholdene i Sovjet. Fra 1928 ophørte Sovjet med at offentliggøre oplysningerne om arbejder-budgetterne, og der findes ingen officielle opgivelser om lønindkomsternes nuværende størrelse i socialismens land.

En sammenligning er trods dette ikke umulig. Man har besked om priserne og ved også, at sovjetarbejderens indkomst regnet i rubler ikke adskiller sig meget fra den svenske arbejders indkomst regnet i kroner. Femårsplanen 1946 lovede nemlig, at i 1950 skulle de ansattes gennemsnitlige lønindkomst komme op på 500 rubler pr. måned. Det nuværende gennemsnit i Sverige regnes at være ca. 500 kr. Hvorledes det i virkeligheden er gået i Sovjet med lønindkomsterne siden 1946 opgives ikke i sovjetrussisk statistik. Udenlandske bedømmelser varierer fra 420 til 600 rubler. Men denne uvished hindrer ikke, at priserne i Moskva og Stockholm på en vis måde kan sammenlignes direkte.

Nedenstående følger priser på nogle levnedsmidler i Moskva (efter prisfaldet i marts) og i Stockholm:

	Moskva Rbl.	Stockholm Kr.
Pr. kg rugbrød	2,00	0,65
- - hvedebrød, prima kvalitet	4,40	1,80
- - smør	40,00	5,60
- - oksekød, prima	20,00	4,00
- - hugget sukker	13,20	0,86
- - kaffe	75,00	7,80

Det er påfaldende, hvor stærkt forskellene fremtræder. For brødets vedkommende er prisen i Moskva dobbelt så høj eller tre gange så høj, for smør syv gange så høj, for kaffe næsten det tidobbelte, og prisen for sukker er i Moskva 15 gange så høj som prisen i Stockholm. Forklaringen ligger tydeligvis i, at sovjetregeringen holder brødprisen nede af hensyn til dens store betydning i sovjetarbejderens kostplan, og denne store betydning forklares på sin side gennem den lavere levestandard, som er den anden side af det høje prisniveau. Kaffe og sukker betragtes derimod åbenbart som en slags luksusvarer og må betales derefter.

Det er således ikke let gennem et indextal nøjagtigt at angive forskel-

len mellem lønnens købekraft i Sverige og i Sovjet. Resultatet må blive forskelligt, eftersom man går ud fra et svensk eller et sovjetrussisk arbejderbudget, altså fra brødet, smørrets, sukkerets m. m. andel i svenske eller sovjetrussiske arbejderes forbrug. USA's arbejdsministerium har foretaget en beregning af lønnens købekraft over for levnedsmidler i forskellige lande med hensyntagen til såvel den amerikanske som pågældende lands arbejder-kostplan. (For Sovjets vedkommende måtte man benytte opgivelserne fra 1928.) Denne beregning foretoges inden de seneste prisfald i Sovjet, hvilke kan anslås til 15—20 pct. i gennemsnit. Hvis man korrigerer den amerikanske beregning med 20 pct. til Sovjets fordel, bliver resultatet for Sveriges vedkommende 319 (Sovjet = 100). Derhos har man dog bl. a. sammenlignet prisen for hvedebrød i Sverige med prisen for rugbrød i Sovjet — altså en for Sovjet fordelagtig beregningsmåde. Man gik endvidere ud fra en månedsløn i Sovjet på 600 rubler med den reservation, at den virkelige gennemsnitsløn kunne tænkes at være mellem 500 og 600 rubler. Også her tog man altså det for Sovjet mest fordelagtige tal som udgangspunkt. Resultatet er endda blevet, at den svenske lønindkomsts købekraft — med hensyn til levnedsmidler — tredobbelt overstiger den sovjetrussiske.

En anden sammenligningsmåde kan anvendes for at tydeliggøre forskellen. Man kan regne ud, hvor lang tid man behøver at arbejde (arbejdsminutter) for at købe samme kvantum levnedsmidler i Sovjet og i Sverige. Det er bedst at følge amerikanernes eksempel og tage en månedssindkomst på 600 rubler (2 rubler og 89 kopek pr. time) som udgangspunkt for Sovjet. Dette tal overstiger den i femårsplanen stipulerede med 20 pct. At femårsplanen skulle være overgået i denne henseende, har sovjetregeringen dog aldrig påstået i sine redegørelser. Går man alligevel velvilligt ud fra denne antagelse, har kommunisterne ingen mulighed for at hævde, at beregningen er i overkanten. Ved denne sammenligning er den gennemsnitlige arbejdsindkomst pr. arbejdstime i Sverige regnet til kr. 2,50.

	Moskva Arbejdstid	Stockholm Arbejdstid
Pr. kg rugbrød	41 min.	16 min.
- - hvedebrød, prima kvalitet	1 tim. 31 -	43 -
- - smør	13 - 50 -	2 tim. 14 -
- - oksekød, prima	6 - 55 -	1 - 36 -
- - hugget sukker	1 - 34 -	21 -
- - kaffe	25 - 56 -	3 - 7 -

En sammenligning mellem industrivarer er vanskeligt gennemførlig. Det er næsten umuligt på grundlag af tilgængelige pristabeller at fastslå, hvilke svenske varer der modsvarer de sovjetrussiske varers kvalitet. Et par oplysninger om pris og arbejdstid i Sovjet må anføres: Et sæt tøj i halvuld koster 345 rubler, hvilket modsvarer 119 timers og 18 minutters arbejde, et sæt tøj i heluld koster 985 rubler (340 tim. 36 min.) og herresko i læder 220 rubler (76 tim. 4 min.). Disse eksempler er tilstrækkeligt veltalende. Det må imidlertid påpeges, at vedrørende een udgiftspost er forholdet helt modsat. Det gælder huslejen. En arbejderfamilie på 3 personer har ret til en lejlighed af et areal på 31,5 kvadratmeter*), og den koster 41 rubler og 58 kopek pr. måned (1 rubel 32 kopek pr. kvadratmeter, d. v. s. ca. lige så meget som 1 kg smør). Dette ejendommelige prisforhold forklares af det huslejestop, som har været gældende i Sovjet siden 20-tallet. For 20 år siden stod lejen i et rimeligt forhold til andre

*) En 2 værelses lejlighed i København vil nok i gennemsnit udgøre 30—40 kvadratmeter. (Red.)

priser, men er nu på grund af forringelsen af pengenes værdi sunket til en ubetydelighed. Man har ingen anden udvej end at bibeholde lejestoppet for ikke at fremkalde en katastrofe i arbejdernes budgetter. At dette på skadelig måde indvirker på boligstandarden og mindsker interessen for boligbyggeri og reparationer er en anden sag. Det hører slet ikke til sjældenhederne, at flere arbejderfamilier er klumpet sammen i een lejlighed. Det er imidlertid rigtigt, at den lave husleje letter sovjetarbejderens stilling.

Spørgsmålet er dog, om de svenske arbejdere ville have vundet ved en så drastisk lejesænkning, hvis de til gengæld var blevet tvunget til — med uforandret eller 20 procents højere lønniveau — at betale mangedobbelte priser for forbrugsvarer? Dette enkle tankeeksperiment burde være tilstrækkeligt til at vække mere respekt for reformistiske metoder på kommunistisk hold — forudsat at kommunisterne er ude i arbejdernes interesser og ikke i andre ærinder.

Franske arbejderes rettigheder. — Kollektiv forhandling igen indført på prøve.

Efter mere end 10 års forløb har den franske nationalforsamling (ved et lovforslag om kollektiv overenskomstforhandling, vedtaget tidligere i denne måned) genindført retten til frie lønforhandlinger mellem arbejdsgivere og arbejdere. Denne foranstaltning har i nogen tid været stærkt påkrævet. Under regeringerne i årene umiddelbart efter befrielsen gik tingene deres usikre gang i statskontrollens og den økonomiske planlægnings tegn, skriver *The Times*, 28. februar. For at holde inflationen i ave og genoprette nogen tillid til franc'en blev både lønninger og priser bundet.

Priserne var de første til at frigøre sig og har i løbet af de sidste to år gradvis genvundet deres frihed under det forenede pres af økonomisk individualisme og tilbagevendende varerigelighed. Priserne var gennemsnitlig 20 gange højere i 1949 end i 1938. Lønningerne forblev imidlertid kontrollerede, og for mange kategorier af arbejdere var de betydeligt bagud for de stigende priser. Ved slutningen af 1949 havde denne uoverensstemmelse ført til omfattende social uretfærdighed, hvilket erkendtes af alle partier.

Staten som arbejdsgiver.

Sådanne midler som forhøjelse af grundlønnen og dyrtidstillæg var utilstrækkelige. Af to grunde ville staten nødig løse sit greb i lønningerne. Den frygtede en genopståen af løn-prisskruen med inflation, højere omkostninger og arbejdsløshed. Yderligere frygtede den, i sin egenskab af arbejdsgiver, de indirekte følger, som en tilbagevenden til frie lønforhandlinger ville få for statsudgifterne og finanslovens balance. I Renault automobilfabrikkerne f. eks. konkurrerer staten direkte med private firmaer.

Det forenede pres fra fagforbund og arbejdsgivere førte omsider i november forrige år til forelæggelsen af lovforslaget om kollektiv overenskomstforhandling. Fagforbundene var stemt for en tilbagevenden til frie løndrøftelser, og de mente, at de lettere ville kunne opnå indrømmelser fra arbejdsgiverne end fra staten. (Arbejdsgivernes effektive brug af lock-out i de seneste måneder i Tarbes i Pyrenæerne og i Angers kan bevise, at de har taget fejl)

Der er ingen tvivl om, at arbejderne også betragtede en tilbagevenden til kollektiv overenskomstforhandling som det første skridt henimod en generel lønforhøjelse, medens forbundene håbede at fjerne nogle af de uligheder, der var vokset frem under det tidligere system. De officielle lønninger er ikke de egentlige lønninger. Mange arbejdsgivere

havde anlagt den praksis at forhøje lønningerne indirekte gennem tillæg eller andre fordele. En af virkningerne af statens talrige lønindrømmelser i løbet af de sidste tre år har været, at forskellen mellem de forskellige trin er blevet formindsket, hvorved den faglærte arbejder er blevet relativt ugunstigere stillet.

Virkning på strejkerne.

Arbejdsgiverne havde forskellige grunde til at støtte lovforslaget. De betragtede statskontrol med lønningerne som en bibeholdelse af statsindgreb, der ellers overalt var ved at blive fjernet. Frem for alt håbede de, at indførelsen af overenskomster, der var forhandlet frit med arbejderne, ville nedsætte antallet af arbejdsstandsninger og strejker og give større spillerum for den individuelle foretagsomhed. Under systemet med bundne lønninger betragtede arbejderne alt for ofte strejkevåbnet som det eneste middel til at opnå, hvad de ville, fra staten.

Kollektiv overenskomstforhandling er ikke noget nyt her. Den nuværende lov er i det væsentlige en tilbagevenden til de vigtigste bestemmelser i Matignon Overenskomsterne af 1936 og den lov, hvori de var nedlagt. Under Blum's venstreorienterede koalitionsregering, kendt som „Folkefronten“, besluttedes det at indføre arbejdskonventioner samt tvungen mægling og voldgift forud for en strejke eller lock-out. De forblev i kraft indtil krigens udbrud.

Den nuværende lov blev vedtaget i Forsamlingen med 451 stemmer mod 0, idet de højreorienterede deputerede og de uafhængige undlod at stemme. Flertallets størrelse — i sammenligning med den håndfuld stemmer, der både ved afstemningen om finansloven og ved afstemningen om regeringens rekonstituering uden socialister var årsag til, at Bidault blev siddende — beviser, at ingen af partierne var tilbøjelige til at støde arbejderne fra sig ved at stemme nej. Loven omfatter alle erhvervsgræne og fag, men udelukker de helt nationaliserede industrier og statsadministrationen. Den indeholder bestemmelser om konventioner, der regulerer lønninger, arbejdsforhold, ferier o.s.v. på lokal, regional eller national basis. Arbejdsministeren kan efter anmodning fra repræsentative fagforbund eller på eget initiativ indkalde et udvalg sammensat af arbejdsgivere og arbejdere for at oprette en konvention for en hel erhvervsgræn. På lignende måde har ministeren bemyndigelse til at gøre konventioner, som der er opnået enighed om på en begrænset basis, tvungne for alle beslægtede firmaer.

En særlig højkommision vedrørende kollektive overenskomster har fået overdraget den opgave at udarbejde et typisk budget. På dette grundlag skal ministerrådet fastsætte minimumslønnen. I tilfælde af uoverensstemmelser skal forligsforanstaltningerne, som konventionerne indeholder bestemmelse om, sættes i gang. Der skal også fastsættes regler for voldgift, eller voldgift kan bringes i anvendelse, hvis parterne giver deres samtykke dertil. Endelig fastsætter loven, at „strejker ikke udgør overenskomstbrud, undtagen i tilfælde af alvorlige forseelser fra arbejderens side“, men få politikere vil vove at fremsætte en nærmere definition.

Da den nye lov rejser spørgsmålet om generelle lønordninger, vil den uundgåelig forøge uroen blandt arbejderne. Dette er allerede sket. Den kommunistiske CGT kræver et tillæg på 3000 francs for alle arbejdere i nationaliseret eller privat virksomhed og en ny minimumsløn for stats-tjenestemænd. Formålet med disse krav er at højne lønniveauet for således at tvinge arbejdsgiverne, før drøftelserne begynder. Kravene støttes med strejker og strejketrusler.

Loven indeholder ingen bestemmelse om begrænsning af strejkeretten eller om midler til at forhindre dens misbrug. Ligesom det var tilfældet

med loven af 1936, foreslog regeringen oprindelig at gøre voldgift obligatorisk, før en strejke eller lock-out fandt sted. I Forsamlingen forsvarede Bidault kraftigt denne bestemmelse, der, som han udtrykte det, „uden at undertrykke strejkeretten organiserede og regulerede den, som foreskrevet i forfatningen“. Fagforbundene og flertallet i underhuset modsatte sig den, og regeringen erkendte sit nederlag.

Direktiver fra Moskva.

Fagforbundene betragtede tvungen voldgift som en begrænsning af deres mest effektive våben; arbejdsgiverne betragtede den som en ny undskyldning for statsindgreb. I 1936 lod forbundene sig overtale til at frafalde deres indvendinger, fordi de følte, at deres indflydelse i Blum's regering var tilstrækkelig til at sikre dem dette våbens rette anvendelse. I dag har de ingen sådan garanti.

Også i andre henseender er arbejdernes stilling i Frankrig i højeste grad forskellig fra, hvad den var i „Folkefrontens“ dage. Den vigtigste fagbevægelse, som dengang var forenet, er nu opdelt i to, den kommunistiske CGT og den mindre „Force Ouvriere“. De kristelige forbund har altid været uafhængige. Den stigende spænding mellem Rusland og Vestmagterne har øjeblikkelig haft indirekte følger for den franske arbejdsfront. Den sociale uro er blevet en vigtig faktor i den „kolde krig“. I kampagnen mod amerikansk militærhjælp og krigen i Indo-Kina er CGT det franske kommunistpartis redskab. Skønt den tilsyneladende helliger sig de traditionelle syndikalistiske formål, er disse i virkeligheden underkastet de politiske direktiver fra Moskva. „Forsvar for freden“ er det kampråb, som behændigt anvendes i forbindelse med den mere populære appel om højere løn. På den anden side har kommunisternes politiske voldsomhed aldrig før været så åbenlys og kynisk. Det er betegnende for den afstand, der er tilbagelagt siden 1936, at Duclos i Nationalforsamlingen kan appellere til franske tropper om at desertere.

Klassekamp.

I denne atmosfære af social kamp venter man af både arbejdere og arbejdsgivere, at de skal udarbejde en ordning, hvis succes afhænger af forståelse og samarbejde fra begge parter. I sidste uge krævede minearbejdernes forbund i Nord og i Pas de Calais lønforhøjelser på 110—140 pct. Det er rigtigt, at demagogiske opfordringer vinder meget mindre genklang nu, end de gjorde for to år siden, og at den kommunistisk-støttede strejke i minerne og jernbanerne var en fiasko. Det vil imidlertid vise sig, om der kan afsluttes lønkonventioner uden deltagelse af den største fagorganisation — CGT. Hvis der kan, vil det blive vanskeligt at udvide dem, således som loven bestemmer, til en hel industri.

MÅNEDENS POLITISKE DEBAT

Optræk til ny politisk krise?

Førstepladsen i den livlige politiske diskussion i slutningen af marts og første halvdel af april indtoges af *liberaliseringsspørgsmålet*, idet regeringens tilkendegivelse af, at det indtil videre bør have sit forblivende ved den hittidige frigørelse af handelen, fremkaldte en konservativ ministerstorm og talrige kommentarer. I samme sammenhæng — den økonomiske politik — kommenteredes også det *forlig om skatter m. v.*, som blev indgået i slutningen af marts, og *vedtagelsen af mæglingssforslaget* i overenskomstsituationen (se nærmere herom andet sted i dette nr.). Endvidere fremkaldte justitsminister Steinckes afgørelse i Lyac-sagen nogle kommentarer. *De militære forhold* drøftedes bl. a. på foranledning af forslaget om en nedsættelse af de indkaldtes antal og kommissionsbetænkningen om den militære uddannelses rationalisering. Diskussions-emner af en lidt særegen karakter var *Thorkil Kristensens* og *Edvard Sørensens* stilling inden for partiet Venstre. Endelig blev *10 årsdagen for den 9. april 1940* markeret ved en række artikler i pressen.

Liberaliseringen.

Den første anledning til den livlige diskussion om handelens frigørelse — liberaliseringen — blev givet under folketingets 2. behandling af skattelovene den 29. marts. Fhv. finansminister *Thorkil Kristensen* stillede da finansminister *H. C. Hansen* nogle spørgsmål, bl. a. om det var meningen, at regeringen ville søge de andre Marshall-landes tilladelse til at opgive liberaliseringen på det nuværende stadium. H. C. Hansen svarede, at det stort set var regeringens opfattelse, at liberaliseringen bør standse omtrent på det nuværende punkt. Han tog dog det forbehold, at der selvfølgelig var spørgsmål i den forbindelse, man måtte tale om, og han vendte sig mod den udlægning af hans udtalelser, at regeringen nu skulle være i færd med at foretage bestemte ting udenom rigsdagen. Iøvrigt erklærede han sig enig med formanden for Industrirådet, direktør *Wonsild*, der dagen forinden havde erklæret, at vi ikke burde liberalisere os til fallittens rand.

Thorkil Kristensen erklærede straks, at svaret var *klart*, men at rigsdagen ikke burde stille sig tilfreds med realiteten deri. Hvis liberaliseringen ikke kan føres igennem nu, da vi får Marshallhjælp, hvornår så? spurgte han. Såvel *Aksel Møller* (K) som *Axel Kristensen* (V) udtalte den opfattelse, at der *ikke* ville være flertal for liberaliseringens standsning, og Axel Kristensen gjorde endvidere gældende, at forudsætningen for vareforsyningslovens forlængelse havde været, at man gennem vareforsyningsudvalget fik foretaget en industriundersøgelse „for at fremme liberaliseringen“.

Allerede dette replikskifte i folketinget fremkaldte en række kommentarer. Venstres og de Konservatives presse var enig om at protestere mod tanken om liberaliseringens standsning, og det blev hævdet, at når regeringen indtog dette standpunkt, var det, fordi dens politik var „kørt fast“. I den konservative provinspresse fastsloges, at årsagen var den, at

regeringen ikke vilie føre den pengepolitik, de Konservative anbefalede. Et typisk, omend lidt groft eksempel på venstrepressens behandling af spørgsmålet, har man i følgende citat fra en ledende artikel fra „Frederiksberg Amts Avis“ d. 31. marts:

„Den skete debat afdækkede stillingen, som den er. Ministeriet Hedtoft ser fremdeles sit ideal i et af statsindgreb lænket næringsliv og har kun under nød og bekneb bøjet sig for en smule mere fri udvikling. Men med Socialdemokratiets gode vilje kommer der ikke en fri samhandel som i de gode gamle dage, da planøkonomerne endnu ikke havde rodet verden ind i statsvang og kontorvælde.“

Også i den radikale presse kom en vis, omend forsigtigere indsigelse til orde. Således skrev „Fyns Venstreblad“, at regeringen måtte tage hensyn til de liberale partier, der udgør flertallet, og den advarede regeringen mod at „smide tøjlerne.“

„Aalborg Stiftstidende“ (nærmest konservativ) fandt d. 31. marts, at regeringens standpunkt var udtryk for „den groveste form for industribeskyttelse“, men føjede iøvrigt følgende interessante bemærkning til:

„Iøvrigt vil Socialdemokratiets modstand mod liberaliseringen af handelen møde tilsvarende interesse hos en del af industrien, som får en hård udenlandsk konkurrence at kæmpe med. Dette fællesskab i synspunkter kan godt komme til at komplicere forholdene en del.“

Debatten blussede op i forstærket form, efter at minister Buhl d. 5. april havde forelagt nationalbudgettet for offentligheden. (Se herom afsnittet om økonomi og statistik). Ved denne lejlighed udtalte Buhl bl. a.:

„For at hindre, at valutasituationen i den nærmest kommende tid undergår en alvorlig forværring, er det imidlertid ministeriets opfattelse, at man, indtil yderligere klarhed over valutasituationen foreligger, ikke kan videreføre frigtvælsen af udenrigshandelen, ligesom også de påtænkte lempelser i rationeringerne må stilles i bero.“

Allerede d. 31. marts havde „Fyns Tidende“ (V) skrevet:

„Et blad taler allerede om en valgsituation i maj. Vi ved det ikke. Men så meget er i hvert fald givet: selv om Venstre naturligvis som alle andre ønsker at slå mindst muligt i stykker ved overgangen fra tvang til frihed, må det være mod friheden, det går. Det andet kan vi ikke række hånd til. Det kan et lille land ikke, hvis ve og vel er afhængig af, at det kan komme ind på de store markeder. Vi kan ikke leve af os selv. Det bliver en ynkelig tilværelse.“

Nu fortsatte bladet d. 8. april denne linje ved at slutte en ledende artikel således:

„Vi tror ikke, det bliver ved at gå med disse ministre. En af dem ville for slet ikke så længe siden fortælle os, at vi lå så lunt i svinget. En anden sagde den 29. marts i folketinget, „at der intet urimeligt vil være i, om vi ser tiden an i de kommende måneder“. En tredje, som er noget så fint, at han skal stå som generalnævner for dem alle, møder derefter nogle dage senere og forklarer, at den er ved at være helt i skoven. Ikke mere frihed, end vi allerede har.“

Er det så underligt, at befolkningen begynder at blive urolig?.

Samme dag fremsatte „Berlingske Aftenavis“ i en politisk reportage den opfattelse, at oppositionen i nationalbudgettet så en bekræftelse på deres påstand om, at regeringens pengepolitiske synspunkter var slået fejl, og at en fuldstændig omlægning af pengepolitikken var nødvendig. Videre hed det, at en standsning af liberaliseringen ville være i strid med tidligere trufne beslutninger under drøftelserne om vareforsyningsloven i efteråret. Artiklen sluttede med at sige, at en politisk krise på nationalbudgettet ikke ville kunne undgås. „Om den vil finde sin udløsning i valg er noget andet. Mange tror det.“

Af næsten lige så truende karakter var nogle udtalelser, Ole Bjørn Kraft fremsatte på et K. U.-kursus på Krogerup, og som offentliggjordes d. 11. april:

„På et tidspunkt, hvor spørgsmålet om liberaliseringens fortsættelse endnu ikke er til endelig behandling — det skal først ske i juli — fremsætter regeringen en kategorisk udtalelse, der kun kan betyde, at Danmark vil stille sig uden for bestræbelserne for at fortsætte liberaliseringen. Samtidig bebuder regeringen ikke alene en fortsættelse af rationeringerne, men stiller endogså en tilbagevenden til restriktionspolitikken i udsigt.

Regeringen har nu gennem hr. Buhls udtalelser givet klar besked, men oppositionen vil snart få mulighed for at svare.“

Lød Ole Bjørn Krafts tale således forholdsvis truende, viste Venstre, at dette parti nok også ville lege med, men alligevel lidt mere forsigtigt. Det fremgår bl. a. af nogle udtalelser, som fhv. forsyningsminister Axel Kristensen fremsatte til „Information“ den 11. april. Han sagde bl. a.:

„Selvfølgelig vil vi ikke være med til en forkert politik. Det får regeringen ikke vor støtte til, og kan den så ikke få støtte andre steder, bliver der valg. Og det er vi ikke bange for. Valglovsmandaterne skal vi naturligvis af med, men hvem kan ellers sige, hvad vi vil tabe. En sammenligning med kommunevalgene siger intet.“

Iøvrigt kunne Axel Kristensen ikke finde noget særligt nyt i Buhls udtalelser, og han ville særlig hæfte sig ved H. C. Hansens udtalelser i rigsdagen om, at regeringen ikke kan handle udenom rigsdagen. Han nævnte, at Venstre havde to krav. Det ene var, at der føres en økonomisk politik, som ikke fører til inflation, men tilstræber at presse underskudet bort fra betalingsbalancen. Det andet, som han betegnede som et „uomgængeligt krav“, var en fortsættelse af liberaliseringen, så den også kommer til at omfatte forbrugervarer.

„Politiken“, der ellers temmelig højlydt har støttet frigørelseskravene, knyttede den 8. april nogle forholdsvis stilfærdige kommentarer til Buhls tale. Man skrev bl. a., at der var lande, der ud fra en beskæftigelsesteori, der tidligere har vist sig uholdbar, har undladt at lukke for den inflation, der er kilden til underskudet på deres betalingsbalance. „Vi kan ikke sige os fri i så henseende, og som det fremgår af hr. Buhls udtalelser, agter regeringen ikke at lade renten opfylde sin naturlige, regulerende mission til støtte for en politik, der kan give os økonomisk bund under fødderne. Ja, ja, så bliver det altså ved restriktionerne. Man kunne have ønsket sig et andet påskebudskab.“ Artiklen sluttede med følgende bemærkninger:

„Skal vi trøste os med noget, må det blive med, at situationen kan ændre sig. Budgetter er noget usikkert noget, selvom man giver dem så fine navne som nationalbudgetter. Det hænder, at tallene ikke retter sig efter flertallets beslutninger, de kan være så pinligt selvstændige.“

Også det uafhængige konservative „Børsen“ var ret tilbageholdende i sine kommentarer. I en ledende artikel den 11. april, hvori man gengav de forskellige synspunkter, herunder også handelens og industriens, indledte man med at advare imod valg og politisk uro. I slutningen af artiklen kom bladet tilbage til samme tankegang, idet det fastslog, at der herskede en ikke ringe forskel i opfattelsen af den økonomiske politiks krav. „Det bliver altså rigsdagens opgave at finde den fornuftige linje, og man ikke den går nogenlunde midt imellem de synspunkter, der altid stilles skarpt op, når de sættes over for hinanden.“ Bladet anbefalede en fortsættelse af liberaliseringen „i den takt, landets valutariesiske stilling tillader.“ Derudover anbefaledes en pengepolitik „der opfordrer til mindre forbrug.“

Konservativ ministerstorm på liberaliseringen.

Såsnart rigsdagen genoptog sine møder efter påske, nemlig d. 12. april, gik de Konservative „til aktion“ med Ole Bjørn Kraft som ordfører. Ved behandlingen af toldtaletalerne fra Annecy (se herom under „Lovgivningsarbejdet“) stillede de mistillidsdagsorden, idet Kraft henviste til Buhls før citerede udtalelser om liberaliseringens standsning, og til regeringens modstand mod den konservative pengepolitik, der efter hans opfattelse var en nødvendig forudsætning for liberaliseringens gennemførelse. Dagsordenen havde følgende ordlyd:

Efter forelæggelsen af Danmarks nationalbudget og regeringens kommentarer dertil udtaler folketinget, at det savner tillid til regeringens evne og vilje til at føre en politik, der tilvejebringer forudsætningerne for:

1. Danmarks fortsatte deltagelse i frigørelsen af handelen i Europa og samarbejde med Marshall-landene.
2. Afvikling af restriktions- og rationeringssystemet.
3. At bekæmpe prisstigningerne og opretholde kronens værdi.
4. At sikre konkurrenceevnen og dermed en varig beskæftigelse.

Venstremanden Himmelstrup stillede efter en kort pause på Venstres og de Radikales vegne følgende dagsorden:

„Idet folketinget udtaler, at spørgsmålet om gennem den økonomiske politik at muliggøre fortsættelsen af handelens liberalisering, må indgå i forhandlingerne mellem regeringen og rigsdagen i forbindelse med vareforsyningslovens forlængelse, fortsætter tinget behandlingen af dagsordenen.“

Begrundelsen for denne dagsorden var den, at man fandt den konservative dagsorden urimelig i forbindelse med en sag, som praktisk talt alle partier var enige om, og man måtte desuden kende mere til regeringens politik end de to erklæringer, som finansminister H. C. Hansen og minister Buhl havde afgivet.

Den sidstnævnte dagsorden vedtoges med 108 stemmer (Sociald., Venstre og Radikale) mod 19 (Konservative og Retsf.), medens 6 (Kommunister) undlod at stemme.

»Nationaltidende« om liberaliseringen.

Samme dag, som de Konservative indledede deres ministerstorm i folketinget — d. 12. april — indeholdt »Nationaltidende« en bemærkelsesværdig ledende artikel. Heri pegede man på det forventede valutaunderskud, og skrev derefter: »Der er derfor slet ingen tvivl. Vi kan ikke udvide frilisterne. I dette spørgsmål er det regeringen, der har ret.« (Fremhævelserne foretaget her).

Hertil føjedes ganske vist, at liberaliseringen ikke kunne videreføres, fordi valutaforbruget er for stort, og at dette atter skyldes, at regeringen fører en forkert indre økonomisk politik.

Industrien og handelen om liberaliseringen.

På Industriforeningens generalforsamling den 28. marts aflagde formanden for Industrirådet, direktør P. Wonsild, beretning. Han kom herunder ind på landets økonomiske politik. I denne forbindelse klagede han over de danske toldsats, som var lave i forhold til andre lande, han gentog Industrirådets advarsel mod statsfinansiering af erhvervslivet gennem en genopbygningsfond eller lignende, og han anbefalede en pengepolitik nærmest som den, de Konservative er tilhænger af. Også liberaliseringsspørgsmålet omtalte han:

»Fra Industrirådets side har vi måttet nære ikke ringe betænkningheder ved den frigivelse af importen, som i det sidste halve år har fundet sted. Vi har ingen ønsker om, at der i ly af importregulering her i landet skal skabes industrielle produktioner, som ikke er konkurrencedygtige. Men vi har et naturligt og velbegrunnet krav om, at produktions- og afsætningsvilkårene skal være lige, når vi møder udlandets industrier i konkurrencen på hjemmemarkedet eller ved eksporten.

Dette krav er på en række vigtige områder langt fra opfyldt. Hvad der desuden ganske særligt har bekymret os ved den skete udvikling er frygten for, at befolkningen og regeringen ikke i tide vil slutte op om en indre politik, der tager det fornødne hensyn til de ændrede økonomiske forhold. Vor betalingsbalance i forhold til udlandet må opretholdes på det nuværende grundlag, og opgiver vi den direkte regulering, må vi på anden måde skaffe ligevægt i en selvhjulpen økonomi. Vi kan ikke med lukkede øjne liberalisere os selv til fallittens rand.«

På Grosserer-Societetets generalforsamling den 30. marts omtalte formanden, direktør Anker Thaulow, liberaliseringsspørgsmålet blandt andet ud fra den opfattelse, at »afspærringsmentaliteten« er vanskelig at udrydde. Han erklærede, at man her i landet i virkeligheden uden forbehold gik ind for, at beskæftigelsen skal holdes oppe ved en beskyttelse, som forbrugerne skal betale og som hindrer os i at få pris- og omkostningsniveauet ned. Man må vide, sagde han, at vi ikke kan indrette Danmark som en enklave, hvor vi har fuld beskæftigelse og høj levestandard uden hensyn til, om vi kan konkurrere på verdensmarkedet, uden hensyn til vor indtjeningssevne og uden hensyn til, om vi kan skaffe os en eksport, der kan betale den import, som fuld beskæftigelse på en høj levestandard kræver. Han nævnte H. C. Hansens udtalelser i folketinget om liberaliseringens standsning og sagde:

»Mod en sådan indstilling kan der fra handelens side ikke protesteres stærkt nok. Når det fra industriens og nu fra regeringens side erklæres, at man ikke skal tillade, at vi liberaliserer os til fallittens rand, er der al grund til at fremhæve, at den hidtidige udvikling med devaluering

o. s. v. med al tydelighed viser, at netop statsdirigeret regulering vil føre os til fallittens rand. Forøvrigt er det vanskeligt at tage de skarpe ord alvorligt, så længe man ikke har påvist, hvorledes Danmark med udsigt til en løsning af landets økonomiske problemer skal kunne unddrage sig de forpligtelser, vi har påtaget os ved vor tilslutning til Marshall-samarbejdet.

Kommentarer til skatteforliget.

Pressens kommentarer til det skatteforlig, der blev indgået i slutningen af marts, fulgte i det store og hele den samme linje, som blev angivet af partiernes ordførere ved forslagene 2. behandling i folketinget — dog må man vistnok sige, at den konservative presse gennemgående åndede større tilfredshed end den noget voldsomme tale, Aksel Møller holdt, også efter forligets indgåelse. Både på baggrund heraf og på baggrund af den konservative ministerstorm den 12 april er følgende bemærkninger i *„Fyens Stiftstidende“* for 26. marts ganske interessante:

„De konservative kunne naturligvis godt have tænkt sig et valg nu. Den næsten fordobling af mandattallet i folketinget, kommunevalgene stiller i udsigt, må uvægerligt give partiet mod på at komme ud til vælgerne, men en sådan taktisk betragtning kan naturligvis ikke være afgørende for et politisk parti, der føler sit ansvar. Dertil kommer, at de konservative med deres 17 mandater i folketinget har fået næsten alle deres ønsker opfyldt.“

Denne sidste vurdering deltes ikke ganske af *„Nationaltidende“*, der ligedes d. 26. marts skrev, at der utvivlsomt kun var tale om et midlertidigt forlig. „Oppositionen har ikke villet nægte regeringen adgang til at gøre endnu et forsøg på at rette kursen op. Men det er fortsat regeringens og ikke oppositionens politik, der føres.“ Heller ikke *„Aarhuus Stiftstidende“* for d. 27. marts var idel tilfredshed. Bladet gennemgik de efter konservativ opfattelse vundne fordele, men skrev derefter:

„Men ligesom det er nødvendigt at fastslå, at det har kostet betydelige indrømmelser — navnlig med hensyn til anvendelsen af Marshall-millionerne — bør det understreges, at det kun kan være en begyndelse. Kritiken af regeringens politik har nået sit første resultat, men der er meget tilbage, og det afhænger af de borgerlige partiers energi og evne til samarbejde, om man skal kunne nå frem til gennemførelse af de krav, der så tydeligt kom til udtryk ved valget.“

Det uafhængige konservative *„Børsen“* mente den 27. marts, at det var „såre beskedne resultater“, der opnåedes ved forliget. Bladet kritiserer bl. a. anvendelsen af de 200 Marshallmillioner til investeringsformål og ligeledes, at skattelettelserne kun kom til at gælde indtægter under 20.000 kr., og til slut anførte det, at der ikke i forliget var den linje for en økonomisk politik, som landet har brug for. (Underforstået: en tilstrækkelig konservativ linje).

Lignende betragtninger var *„Jyllandsposten“* inde på. Bladet skrev den 26. marts, at der ud fra et borgerligt synspunkt var utvivlsomme fordele ved forligsgrundlaget, men det kritiserede, at Socialdemokratiet ved rabatordningernes bortfald har sikret sig, at de befolkningslag, der nød godt af disse ordninger, får så rigelig kompensation gennem børnetilskud, renteforhøjelser og skattelettelser, at det overstiger, hvad der spares ved tilskudsordningernes afskaffelse. Herefter skrev bladet:

»Det er borgerligt set et temmelig ynkeligt resultat. Og det rummer tillige store fremtidige farer. Ved den politik, der under den socialdemokratiske regering er blevet ført med stadig nye goder og lettelser til folk under sygekassegrænsen, vil vi meget snart nå dertil, at en væsentlig part af befolkningen kører med som fripassagerer i samfundets vogn. De skal nok betale skatter o. s. v., men de får så meget i stedet på den ene eller anden måde, at det for mange af dem vil gå lige op med deres skatter, mens andre ligefrem får et overskud ud af det. Det er ikke nødvendigt at gå nærmere ind på, hvor farligt det er således at gøre en stor del af befolkningen til udelukkende *nydende* medlemmer af samfundet, uden ansvar eller forpligtelser overfor dets fælles byrder og dermed lette ofre for stemmekøbspolitik.«

Artiklen sluttede med den vurdering, at de vundne borgerlige fordele var blevet betalt alt for dyrt både i penge og i principper. »Og navnlig må det fremhæves, at prisen er helt urimelig høj på baggrund af valget forleden, der gav et klart flertal for de borgerlige principper og imod socialismen.«

I venstrepressen var tilfredsheden noget mere behersket end i den mere partitro konservative presse. Gennemgående blev forslaget dog betegnet som et fremskridt, der imidlertid var utilstrækkeligt, således skrev »Frederiksborg Amts Avis« den 26. marts:

»De økonomiske vanskeligheder og farer er langtfra overvundet med de beslutninger, der nu er truffet på Christiansborg, men der er dog vundet en lille bastion, hvorfra den fortsatte kamp mod inflation og kroneforringelse kan føres. Tiden og udviklingen vil føre med sig, at dette brohoved vil blive udvidet.«

Lyac-afgørelsen.

Under lovgivningsarbejdet omtaler vi *Steinckes* redegørelse den 24. marts for Lyac-sagen og den afgørelse, han traf. Den 25. marts skrev »Social-Demokraten«, at den store offentlighed sikkert ville billige *Steinckes* afgørelse, og at der skulle være skabt mulighed for de gamle arbejderes tilbagevenden til Lyac, således at denne affære inden længe kunne være helt afviklet. »Land og Folk« betegnede samme dag afgørelsen som en sejr for de gamle Lyac-arbejdere og for solidariteten, men bladet mente dog ikke, at sejren var fuldstændig. Löppke burde helt være frataget arbejdstilladelsen, og tilbage stod genantagelsen af de gamle arbejdere. Ligeledes samme dag knyttede »Politiken« i en ledende artikel nogle kommentarer til sagen. De sluttede med følgende bemærkninger:

»Den ordning, justitsministeren nu har truffet, bærer præg af, at konflikten, tilspidset som den blev ved den ulovlige strejke, egentlig var uløselig, men at en udvej alligevel måtte findes. For den tidligere arbejderstab betyder afgørelsen, at den har fået sin vilje ført igennem, men arbejdet er i mellemtiden overtaget af andre. Den ulovlige strejke har således sat sig spor, der næppe kan udviskes fra den ene dag til den anden. Imidlertid må det forventes, at den gennemførte ordning medfører arbejdsro på Lyac-fabrikkerne, og at de problemer, der i denne forbindelse vender udad til offentligheden, definitivt har fundet deres løsning.«

Det konservative »Aarhus Stiftstidende« skrev ligeledes samme dag, at *Steincke* med »heldig hånd« havde bragt Lyac-sagen ud af verden, og

at spørgsmålet var løst til alles tilfredshed, og uden at der skete nogen krænkelse af loven. Bladet anbefalede Lyacs ledelse at erkende sit nederlag og genantage de gamle arbejdere. En anden opfattelse kom dog til orde i andre konservative blade som „Jydske Tidende“, „Nationaltidende“, og „Berlingske Tidende“, der alle var utilfredse med den trufne afgørelse, idet de mente, at Steincke havde bøjet sig for stemninger og var gået retten for nær, ligesom de også fremsatte den opfattelse, at der alligevel ikke var skabt ro i sagen.

Thorkil Kristensen.

Det vakte en del opmærksomhed, at fhv. finansminister Thorkil Kristensen under skattedebatten i rigsdagen den 16. og 17. marts indtog et standpunkt, der ikke faldt sammen med Venstres officielle standpunkt. Selvom det naturligvis kan ske, at et medlem af et parti således tager særstandpunkter, og selvom det navnlig ikke for Thorkil Kristensens vedkommende er noget usædvanligt, måtte dog netop hans afvigende mening i det foreliggende tilfælde have krav på en særlig interesse, fordi han var Venstres finansminister fra 1945—47 og må betragtes som en af partiets eksperter vedrørende økonomiske spørgsmål. Det kunne derfor ikke undgås, at hans optræden blev stærkt fremhævet i pressen, navnlig i den konservative og den radikale presse, hvilket vakte nogen fortrydelse hos de venstreblade, som beskæftigede sig med hans afvigende stilling.

Ekstra opmærksomhed skabtes derved, at Venstre overhovedet ikke indvalgte Thorkil Kristensen i noget af de to udvalg, der behandlede skattespørgsmålene. I nogle spredte kommentarer i Venstres aviser gjordes gældende, at det vel ikke kunne være så mærkeligt, eftersom han ikke repræsenterede partiets synspunkter. Nogle blade som „Holbæk Amtstidende“ den 18. marts og „Sorø Amtstidende“ 23. marts fandt dog — for det førstes vedkommende — at „det havde været tiltalende, om man trods modstridende synspunkter havde fundet plads for ham i udvalget om skattelovene“, og det andet, „at der ikke var gået noget skår i partiets anseelse ved at vælge ham til udvalget.“

I den tale, hvori Thorkil Kristensen fremførte sine synspunkter i folketinget, gjorde han nogle bemærkninger om partidisciplinen, som han fandt i almindelighed var for stærk, og han kritiserede, at en mands særstandpunkter blev gjort til genstand for partipolitisk udnyttelse. Denne del af hans tale fik et skarpt svar i en af den konservative generalkorrespondance rundsendt artikel (citeret her fra „Korsør Avis“ den 8. april). Heri gøres først gældende, at man dog indenfor alle partier havde set folk tage særstandpunkter, uden at der var sket dem noget af den grund. Dernæst erindredes om det særstandpunkt, som Christmas Møller tog i Sydslesvigsspørgsmålet, hvorefter det hed:

„Afgørende for os i bedømmelsen af Thorkil Kristensen er det derfor, at den gang Christmas Møller af venstrepressen og af Venstres politikere, hr. Thorkil Kristensens egen statsminister iberegnet, blev angrebet, og vi har ret til at sige over al måde, fordi der inden for partiet var et særstandpunkt i en bestemt sag, tav Thorkil Kristensen. Da holdt han ikke moralske forelæsninger om partidisciplinens skadelighed, da lod han angrebene på de konservative blomstre, vel vidende, at de også kunne gavne ham og hans valgresultat i Vejle amt. Og da Aksel Møller forleden i tinget mindede ham om dette forhold, tav han også. Det gjorde

intet som helst indtryk på den fhr. finansminister, at han tilhørte et parti, som just ved sin intolerance over for et sådant forhold inden for et andet parti havde bidraget til en af de største politiske tragedier, dette land har oplevet. Og hr. Thorkil Kristensens tavshed ved denne lejlighed siger os, at han ikke er den mand, han giver sig ud for.

Man kan sagtens moralisere for andre. Men man bliver først en virkelig stor mand — og det tvivler vi ikke om, at hr. Thorkil Kristensen gerne vil være —, når man viser evne til at moralisere overfor sig selv.

Erik Eriksen afløser Edvard Sørensen som Venstres formand.

Siden godt og vel midten af marts har der været en del uro om formanden for Venstres landsorganisation og rigsdagsgruppe *Edvard Sørensen*. Anledningen dertil er, at han søger skilsmisse fra sin hidtidige hustru og agter at indgå ægteskab med en yngre kvinde. Dette strengt private anliggende gav hans eget partiblade i Svendborg anledning til et indirekte moraliserende angreb på ham, medens andre venstreblade som *„Viborg Stifts Folkeblad“* og *„Lolland-Falsters Folkeblad“* åbent krævede hans afgang som leder, og et par københavnske eftermiddagsblade udnyttede sagen til billig sensationsjournalistik.

„Demokraten“ vendte sig d. 2. april mod den sensationelle udnyttelse af spørgsmålet. Bladet mente, at hvis det skulle føre til *Edv. Sørensen*'s afgang som folketingsmand og partiformand, blev skilsmissen kun brugt som påskud til at gøre noget, man ønskede af politiske grunde. Det sluttede sine betragtninger således:

„Vi sætter ikke større pris på *Edvard Sørensen* end på andre venstremænd. Vi mener tilmed, at han savner format til at være formand for landets næststørste parti, men vi er også af den opfattelse, at den kampagne, han har været ude for, er så gemen, at der fra alle sider bør tages afstand fra den. Vel er farisærismen en udbredt last, men det smager alligevel lidt for meget af *Snolderød*, når der laves sensation og politisk forfølgelse på noget så tragisk, men også noget så almindeligt som — en skilsmisse.“

Den 19. april udsendtes gennem *Ritzaus Bureau* følgende meddelelse fra Venstres rigsdagsgruppe:

„Formanden for Venstres rigsdagsgruppe, folketingsmand *Edv. Sørensen*, har på et møde i gruppen i dag på baggrund af den sidste tids uro om hans rent private forhold givet partiet en meddelelse om de faktiske forhold, der står bag avisskriverierne.

Han oplyste, at han ønskede skilsmisse og at gifte sig igen, og han tilføjede, at han selvfølgelig ikke ønskede disse rent private forhold drøftet. — Efter min mening er det, sagde han, ikke et spørgsmål, der vedrører mit offentlige arbejde, og jeg har derfor ikke ønsket af denne grund at nedlægge mit formandshverv. Når jeg har ønsket at give denne redegørelse, er det for at give mine kolleger en sandfærdig fremstilling af sagen, hvad det hidtil har skortet stærkt på både i bladene og i samtaler mand og mand imellem, men også for, at gruppen, hvis den ikke er enig med mig i, at dette rent private forhold ikke kunne eller burde berøre min stilling, kunne få lejlighed til at udtale sig og tage stilling.

Efter en indgående drøftelse foretoges der afstemning. Stemmetallene stod omtrent lige. På baggrund af denne afstemning nedlægger jeg, sagde *Edv. Sørensen*, mit mandat som formand for rigsdagsgruppen og vil i en

meddelelse til næstformanden i landsorganisationen nedlægge mit mandat som formand for Venstres landsorganisation.

Dagen efter valgtes fhv. landbrugsminister Erik Eriksen uden modkandidat til formand for Venstres rigsdagsgruppe.

10 årsdagen for 9. april 1940.

I anledning af, at det d. 9. april var 10 år siden Nazitysklands overfald på Danmark, bragte aviserne en række artikler om begivenhederne dengang og om udviklingen siden. Praktisk talt alle dagblade mindedes begivenheden i ledende artikler, hvis tendens svarede til bladenes politiske tilhørsforhold. Måske kan det siges, at nogle venstre- og konservative blade var mere hadske og uforsonlige i tonen, end man egentlig kunne have ventet. Mange aviser, bl. a. socialdemokratiske, mindede om, at Danmark har tiltrådt Atlantpagten med det formål at undgå en ny 9. april. Som et eksempel på disse betragtninger anføres følgende citat fra »Lolland-Falsters Social-Demokrat« den 8. april:

» I dag, ti år efter det tyske overfald på Danmark og Norge, er opgaven at hindre en ny krig, en ny 9. april. Det beror nu, som i slutningen af trediveerne, på den demokratiske verden, om den kan samle sig om opgaven, som er dels af økonomisk, dels af social og dels af forsvarsmæssig karakter. Kun på den måde vil det værn og den tryghedsfølelse, som en hel verden sukker efter, kunne skabes.

Vi i Danmark må være med i dette arbejde. Det gælder jo fremfor alt de små landes sikkerhed og fred. Vi har ikke lov til at stille os udenfor og vente, at de andre skal bære byrden alene. Vil vi leve vort selvstændige liv som et frit folk, må vi også yde vor aktive medvirken.

Jo stærkere den frie verden står, des større garanti har vi for, at en ny katastrofe kan afværges. Men ikke alene det. Demokratiets styrke er afgørende for den afspænding, der kan opnås, og den nedrustning, som derefter vil kunne finde sted. Gensidig respekt, tolerance og samarbejde i international henseende er også afhængig af demokratiets livskraft og ansvarsbevidsthed. Under den synsvinkel må man se bl. a. Marshallhjælpen og A-pagten.

Vi oplever i dag som for 10 år siden, at de ledende kommunister vender deres land og deres folk ryggen. De råbte efter overfaldet på Danmark den 9. april 1940 på fredsforhandlinger med Hitler, de advarede mod aktiv modstand, de angreb for øjnene af tyskerne landets regering, fagbevægelsens og Socialdemokratiets ledende folk. På samme måde opførte de rettroende kommunister sig i andre lande, indtil de tyske hære faldt ind i Rusland i juni 1941. Da, men også først da, så de i tyskerne fjender.

En mentalitet ganske som den, der beherskede kommunisterne i 1940 og begyndelsen af 41, gør sig gældende i dag. Kominform har udstedt en parole om at bekæmpe og sabotere forsvaret i de demokratiske lande, og det skal altsammen ske i »fredens tegn«. En camouflering, der ikke gør deres lakajtjeneste for fremmed magt mindre utiltalende og nedbrydende.

Sådan som stillingen er i dag, er der grund til for alle, der er positivt indstillede overfor et dansk forsvar, at være vågne og vagtsomme. Store interesser står på spil. Det gælder freden og friheden, det gælder folkens selvbestemmelsesret, det gælder genopbygningen på de økonomiske og sociale områder.

Vi ønsker ikke en ny 9. april. Men fromme ønsker er ikke nok. Der må handling til.

Hedtoft om erhvervenes samarbejde med staten.

I forbindelse med DFDS's nye Aalborgbåd »Jens Bang«s første rejse holdt statsminister Hedtoft den 30. marts en tale, hvori han omtalte forbedringerne i dansk økonomi siden 1947, men også bemærkede, at vi nærmede os et skarpt hjørne, og at det blæste om hjørnet. Han pegede på, at de uordnede europæiske betalingsforhold og liberaliseringen rejste alvorlige problemer for os og fortsatte:

»Disse problemer skal løses, og de kan kun løses ved et fornuftigt samarbejde mellem erhvervslivet og staten. Det er efter min mening forkert at tro på, at disse problemer kan løses af staten alene.

Vi har brug for et dygtigt, opfindsomt og initiativrigt erhvervsliv, hvis vi skal klare pynten, men det er ligeså forkert at tro på, at det private danske erhvervsliv alene vil kunne klare de problemer, der ligger forude. Et samvirke mellem statsledelsen og erhvervslivets ledere må etableres. Det findes jo allerede, men det må udbygges og intensiveres, hvis vi skal kunne løse både de eksport- og beskæftigelses-problemer, situationen har rejst.»

Handelsminister Krag om rationeringerne.

Handelsminister Krag talte den 12. april i København for Foreningen af faglærte Købmænd. Han sagde her, at regeringen hellere end at gå den konservative vej i den økonomiske politik ville gøre en pause i restriktionernes afvikling.

»Denne politik betyder imidlertid ikke, at vi står overfor nye drastiske indgreb. Der har været fablet om ny smørmedskæring, men det har intet på sig. Som helhed betyder det, at de få tilbageværende rationeringer bliver, hvor de er. Kaffen kan som tidligere bebudet komme i farezonen, selv om vi helst vil undgå det, men rationeringen af sukker, smør og margarine bliver næppe ændret, og for brændslets vedkommende kan endelig beslutning først træffes, når forhandlingerne med Polen og England er ført til ende.»

Forsvarsministeren om Atlantpagtforhandlingerne.

Den 3. april vendte forsvarsminister Rasmus Hansen hjem fra den konference, forsvarsministrene i Atlantpagtlandene havde holdt i Haag. Om konferencen udtalte han til »Social-Demokraten« (gengivet den 4. april):

»Konferencen fik det forløb, som de forudgående forhandlinger gav anledning til at vente. Der er nu samlet materiale, som kan danne grundlag for visse overvejelser indenfor Atlantpagt-landenes regeringer. Når disse overvejelser er afsluttede, hvilket formentlig vil vare nogen tid, bl. a. fordi der er visse finansielle problemer, som må gøres til genstand for nærmere forhandling, vil regeringerne antagelig lade de forslag udarbejde, som det derefter må blive parlamenternes sag at tage stilling til. Men jeg vil gerne, for at undgå enhver misforståelse, sige, at der ikke er truffet nogen art af aftaler, som berører regeringernes og parlamenternes selvfølkelige ret til selv at træffe bestemmelse om de forsvarsforanstaltninger, de vil gennemføre, og som landenes økonomiske forhold tillader.»

Kommunistisk hysteri omkring forsvunden amerikansk flyvemaskine.

Lørdag den 8. april forsvandt en flyvemaskine tilhørende den amerikanske marine på en flyvning over Østersøen. Maskinen var af typen »Liberator-Privateer«, havde 10 mands besætning og var efter amerikanske opgivelser ubevæbnet. Fra amerikansk side blev der straks fra

søndag den 9. april sat en storstilet eftersøgning i gang over Østersøen. Efterhånden deltog ca. 25 amerikanske flyvemaskiner heri. Efter forud indhentet tilladelse hos den danske regering benyttede de Kastrup lufthavn som udgangspunkt for eftersøgningsflyvningerne, der varede en god uges tid.

Tirsdag den 11. april meddelte Sovjetregeringen i en note til USA's ambassadør i Moskva, at en amerikansk maskine af typen B-29 (der minder om „Privateer.“) om lørdagen havde været inde over lettisk område ved Libau. Russiske jagere havde søgt at tvinge den ned, men efter den russiske forklaring havde den svaret med at skyde, hvorefter også de russiske jagere havde skudt. Den amerikanske maskine havde da drejet af og var forsvundet ud over havet. Denne forklaring blev senere skarpt bestridt i en amerikansk note af 18. april.

Den amerikanske eftersøgning og de amerikanske maskiners ophold i Kastrup gav „Land og Folk“ anledning til skrivelser af en så hysterisk karakter, at man fik indtryk af, at kommunisterne betragter Østersøen som et russisk indhav, hvor selve tilstedeværelsen af flyvere fra den amerikanske forsvarsmagt er en „krigsprovokation“. Således skrev bladet i en ledende artikel den 12. april: „En amerikansk krigsprovokation af hidtil uset omfang har fundet sted.“ Og den 13. april: „Denne galskab må bringes til ophør. Hvis den, som det efterhånden synes, bevidste amerikanske provokation mod Sovjetunionen havde ført til øjeblikkelig krig, ville Kastrup og København få minutter efter have været den tredje krigs første krigsskueplads.“

Meningen med dette skrivi kan kun være, at eftersøgningen af den savnede maskine og dens besætning skulle give Rusland ret til at begynde en krig! Således er altså det kommunistiske syn på sagen. Også i folketinget — under debatten om toldaftalerne fra Annecy! — fandt Aksel Larsen anledning til at bringe sagen på bane, omend her i lidt mere afdæmpede vendinger. Han fik følgende svar af udenrigsminister Gustav Rasmussen:

„Jeg må gøre opmærksom på, at det her drejer sig om en redningsaktion, et forsøg på at redde mennesker, hvis flyvemaskine ifølge russiske meddelelser er blevet beskudt af russiske flyvere, og som må befrygtes at være i livsfare eller omkomme. Det er da en selvfølge, at vi her i Danmark ikke blot prøver ikke at lægge hindringer i vejen for et redningsforsøg, men at vi følger det som en naturlig og menneskelig forpligtelse at give dem en håndsrekning. Forøvrigt har de amerikanske flyvemaskiner forud søgt de danske myndigheder om landingstilladelse og naturligvis fået den i overensstemmelse med gældende regler.“

Vi har særlig grund til at være netop De Forenede Staters regering taknemmelig for dens energiske redningsaktioner, der ikke er begrænset til eftersøgning af amerikanske statsborgere. Jeg tænker på den redningsaktion, det storstilede eftersøgningsarbejde, som de amerikanske myndigheder straks satte i værk, da et lille dansk fartøj, „Mågen“, mentes forsvundet i de vanskelige grønlandske farvande.“

ØKONOMI OG STATISTIK

Stigning i leveomkostningerne i 23 lande.

Det internationale Arbejdsbureau i Genève meddeler den 31. marts:

I løbet af en 12 måneders periode er leveomkostningerne steget i 23 af 34 lande, hvorfra Det internationale Arbejdsbureau fornylig har modtaget statistiske beregninger.

Leveomkostningerne er gået ned i 11 af 34 lande. De foreliggende tal er blevet bekendtgjort i dag.

De lande, i hvilke leveomkostningerne er gået ned fra januar 1949 til januar 1950, var følgende: Frankrig (Paris): 1,3 pct., Schweiz: 2,6 pct., Italien: 5,0 pct., De forenede Stater: 2,3 pct., Philippinerne (Manila): 8,9 pct., Iran: 9,6 pct., Israel: 12,8 pct. og Indonesien (Djakarta): 15,1 pct.

De lande, i hvilke leveomkostningerne er gået ned fra december 1948 til december 1949, er følgende: Uruguay (Montevideo): 1,8 pct. Indien (Bombay): 5,5 pct. og Hawaii (Honolulu): 8,5 pct.

Følgende lande viser stigning: Leveomkostningerne i januar 1950 var højere end et år tidligere i 8 europæiske lande: Østrig (Wien): 27,5 pct., Storbritannien: 3,7 pct., Island: 4,9 pct., Finland: 4,7 pct., Portugal (Lissabon): 3,9 pct., Danmark: 1,1 pct., Norge: 0,8 pct. og Sverige: 0,3 pct. 5 andre lande, for hvilke der kan foretages en lignende sammenligning, viste følgende stigninger: Peru (Lima): 19,0 pct., Mexico (Mexico City): 6,8 pct., Birma (Rangoon): 3,5 pct., Den sydafrikanske Union: 2,4 pct. og Canada: 0,8 pct.

Fra december 1948 til december 1949 er leveomkostningerne også steget i følgende lande: Spanien: 7,9 pct., Grækenland (Athen): 6,7 pct., Tyrkiet (Istanbul): 6,4 pct., Holland: 5,4 pct., Chile (Santiago): 20,6 pct., Brasilien (Sao Paulo): 6,1 pct., Colombia (Bogota): 4,2 pct. og Japan: 4,7 pct.

De sidst indhentede tal fra Irland viste, at leveomkostningerne var 2,0 pct. højere i midten af november 1949 end året før, og i Australien viste tallene for sidste kvartal af 1949 en stigning på 9,3 pct. for det forløbne år.

Økonomisk oversigt. (Ved Arbejderbevægelsens Erhvervsraad).

DANMARK

Arbejdsløsheden.

Ved udgangen af marts måned androg arbejdsløshedstallet for egentlige arbejdsløse (med mere end 7 dages ledighed) 32.664 svarende til 5,2 pct. Antallet af betinget arbejdsløse (under 7 dages ledighed) androg 24.556, hvilket svarer til 3,9 pct. Det samlede antal arbejdsløse har således været 57.220 eller 9,1 pct. Ser man på bevægelsen fra februar til marts

måned i 1949 og 1950, viser arbejdsløshedstallene i begge år en nedgang, men nedgangen i 1950 er større end nedgangen i 1949, således at arbejdsløsheden nu er mindre end i 1949. Man skal dog ikke bedømme situationen for optimistisk. Et så kraftigt fald i arbejdsløsheden efter en forholdsvis mild vinter skyldes ikke alene de sæsonmæssige svingninger. Ved opgørelsen den 5. april 1950 viste arbejdsløsheden en stigning til ialt 66.457 arbejdsløse eller 10,6 pct. Som bekendt offentliggjordes afstemningsresultaterne om forligsforslaget den 5. april, og det er derfor sandsynligt, at der inden denne tid er produceret til lager for at imødegå en eventuel strejke. At påskehelligdagene begyndte den 6. april kan dog også have været af betydning.

Nationalbudgettet.

I lighed med tidligere år har det økonomiske sekretariat udarbejdet et nationalbudget for året 1950 for at give en redegørelse for de problemer, der vil vise sig i den kommende tids politik. Budgettet indledes med en oversigt over de økonomiske forhold i 1949 og over, hvorledes resultaterne stemte overens med nationalbudgettets tal for 1949.

Rådighedsbeløbet, hvorved forstås værdien af producerede varer plus underskudet på betalingsbalancen, var mindre end budgetteret, idet det androg 20.857 mill. kr. mod budgetteret 21.021. Dette skyldtes først og fremmest, at underskudet på betalingsbalancen kun kom til at andrage 266 mill. kr. mod anslået 573 mill. kr. Værdien af produktionen blev lidt mindre end forventet, idet den androg 20.591 mill. kr., 37 mill. kr. mindre end anslået. Af rådighedsbeløbet anvendtes 14.126 mill. kr. til privat konsum, 110 mill. kr. mindre end anslået. Offentlig konsum udgjorde 2.155 mill. kr., 40 mill. kr. mere end anslået. Til forøgelse af varelagre uden for landbruget anvendtes 300 mill. kr. mod anslået 410 mill. kr. Til anden bruttoinvestering anvendtes 4.165 mill. kr., hvilket var 56 mill. kr. mindre end anslået.

Forbruget målt i 1947-priser steg for beklædningsvarer fra 91 til 101. Møbler og husgeråd fra 108 til 114, og blade, bøger etc. fra 99 til 119. Næringsmidler steg kun lidt fra 101 til 102. Nydelsesmidler faldt fra 101 til 100 og forlystelser o. l. fra 99 til 95.

Bytteforholdet fra danske eksport- og importvarer forværredes i årets løb. Engrosindekset for importvarer var ved årets begyndelse 299 og faldt hen på sommeren til 289 for derefter at stige til 316 ved årets slutning. For eksportvarer har bevægelsen været af modsat karakter, idet indekset for eksportvarer ved årets begyndelse var 310 for at slutte med 290 ved årets slutning. Ved at dividere indekstallet for eksportvarer med tallet for importvarer, får man et udtryk for, hvorledes bytteforholdet for danske varer har ændret sig. Ved årets begyndelse var resultatet 1,04, og i juli måned forbedredes forholdet til 1,07, men forværredes til 0,92 ved årets slutning.

Som tidligere nævnt havde Danmark i 1949 et samlet underskud på betalingsbalancen på 266 mill. kr. Underskudet stammer hovedsagelig fra vor samhandel med dollarområdet, hvor underskudet androg 588 mill. kr., der for de 482 mill. kr.s vedkommende dækkedes af Marshall-hjælpen. På sterlingområdet var et overskud på 257 mill. kr. og på Vesttyskland 135 mill. kr. På øvrige lande var et underskud på 70 mill. kr.

Bruttonationalproduktet for landbruget steg til 2.981 mill. kr. mod bud-

getteret 2.937 mill. kr. målt i 1947-priser. For industrien var resultatet 3.467 mill. kr. mod anslået 3.431 mill. kr. Produktionsindekset var anslået at ville stige til 117, når 1947 sættes lig 100, men steg til 119.

Investeringerne i 1949 nåede ikke det omfang, som var beregnet efter nationalbudgettet, idet de beregnet i 1947-priser kun androg 4.093 mill. kr. mod beregnet 4.400 mill. kr. Dette skyldes dog navnlig, at der ikke har fundet den lagerforøgelse sted, man havde regnet med, idet forøgelsen kun androg 315 mill. kr. (i 1947-priser) mod anslået 561 mill. kr.

Arbejdsløsheden er steget i årets løb. Dette skyldtes formentlig, at produktionen af indenlandsk brændsel er indskrænket, hvorved der formentlig i sommermånederne er frigjort ca. 23.000 arbejdere. Inden for de virksomheder, der omfattes af den industrielle produktionsstatistik, er beskæftigelsen steget med 2-3 pct. Den gennemsnitlige arbejdsløshedsprocent androg i 1949 9,5 pct. mod 7,7 pct. i 1948. I 1938 var tallet 21,5 pct.

For 1950 regner man med en eksportforøgelse på 266 mill. kr., hvoraf landbruget tegner sig for 199 mill. kr. Der regnes med en forøgelse på 214 mill. for flæsk, 5 mill. kr. for kød og 21 mill. kr. for æg. For smør regnes med en tilbagegang på 18 mill. kr., selvom det antages, at den eksporterede mængde vil stige fra 138.000 t til 150.000 t, men man har regnet med de Englands-priser, der sjældt ved årets begyndelse. For sukker regnes med en forøgelse på 4 mill. kr. For fisk regnes med en lille forøgelse på 1 mill. kr. til 192 mill. kr. For maskiner regnes med forøgelse på 28 mill. kr. og for andre industrivarer ligeledes 28 mill. kr.

På den løbende samhandel med andre lande regnes med et underskud på 714 mill. kr., der hovedsagelig forventes dækket af Marshall-hjælp, således at det endelige underskud forventes at ville andrage 169 mill. kr.

Den betydelige ændring i betalingsbalancen, der forventes at ville finde sted, skyldes flere forhold. Som tidligere nævnt er bytteforholdet over for udlandet væsentlig forringet i årets løb, og denne forringelse alene forventes at ville betyde en mindreindtægt på mellem 400 og 600 mill. kr. Om prisforholdene i 1950 er det vanskeligt at udtale sig, men der synes at være grund til at forvente, at eksportpriserne på landbrugsvarer vil stige noget i årets løb. Endvidere betyder de gennem OEEC vedtagne frilister, at det vil være sværere at regulere betalingsbalancen. Ganske vist omfatter frilisterne kun ca. 40 pct. af totalimporten, og varerne kan kun frit importeres fra lande tilknyttet OEEC. Men de samme varer importeres for en stor dels vedkommende også fra andre lande, og hvis man forsøger at begrænse importen fra andre lande, vil det blot medføre en omlægning af importen til lande tilknyttet OEEC. Det vareområde, inden for hvilket det i øjeblikket er muligt at begrænse importen, udgør kun ca. 40 pct. af den samlede import, svarende til ca. 2.000 mill. kr. Heraf medgår ca. 500 mill. kr. til import af foderstoffer og korn, ca. 250 mill. kr. til import af skibe, militærmateriel og varer til reeksport og ca. 200 mill. kr. til varer fra dollarområdet af stor forsyningsmæssig betydning. Der er således kun godt 1.000 mill. kr. til rest, for hvilke der kan indføres en effektiv importbegrænsning. Men man kan naturligvis ikke for disse varer indføre en stærk begrænsning af importen, uden at dette vil få konsekvenser for eksporten. De muligheder, man har for at begrænse importen for på denne måde at skabe balance for udenrigshandelen, er således meget ringe.

Så vidt man kan skønne, vil der i 1950 være ligevægt mellem udbud

og efterspørgsel på hjemmemarkedet, og man kan derfor ikke anvende en stramning af penge- og finanspolitikken for at modvirke tendenserne til underskud på betalingsbalancen, uden at man derved nedsætter den økonomiske aktivitet her i landet. Da man som tidligere nævnt ikke har særlig store muligheder for at regulere indførslen fra udlandet, må man søge at gøre det danske produktionsapparat mere effektivt for bedre at kunne konkurrere i udlandet, hvilket vil sige, at man må søge at fremme investeringerne. Dette kan blandt andet gøres ved, at man sørger for, at der er de nødvendige billige penge til rådighed for investeringerne, dels gennem pengepolitikken og dels ved anvendelsen af midlerne fra den nylig vedtagne genopbygningsfond.

De store overførsler af varer til frilister har — som tidligere nævnt — betydet, at vor betalingsbalance er bragt i fare, og der menes ikke i øjeblikket at være muligheder for yderligere liberalisering, ligesom man heller ikke kan forvente, at de tilbageværende rationeringer vil blive ophævet med det første. Skulle underskudet på betalingsbalancen vise sig at blive katastrofal stort, må der træffes særlige forholdsregler herimod.

Bruttonationalproduktet forventes at ville stige fra 19.280 mill. kr. til 19.945 mill. kr. Landbrugets bidrag til bruttonationalproduktet forventes at ville stige med 4 pct. til 3.719 mill. kr. Industriens bidrag forventes at ville stige med 5 pct. til 3.997 mill. kr. og håndværkets med 2 pct. til 2.163 mill. kr. For bygge- og anlægsvirksomhed regnes med en stigning på 7 pct. til 1.123 mill. kr. For skibsfarten regnes med en stigning på ikke mindre end 15 pct. til 514 mill. kr. For hoteller, restauranter, biografer og teatre regnes med et fald på 2 pct.

Ved denne stigning i bruttonationalproduktet på 3 pct. forventer man at opnå en beskæftigelse, der er noget større end i 1949, således at en yderligere stigning i arbejdsløsheden kan undgås. Endvidere er det hensigten at foretage en udvidelse af de offentlige arbejder for at afhjælpe de overgangsvanskeligheder, som den faglige og stedlige ophobning af arbejdsløsheden frembyder.

Det offentliges samlede indtægter oversteg i 1948 udgifterne med 337 mill. kr. For 1949 anslås det, at indtægterne har været 217 mill. kr. større end udgifterne, og i 1950 forventes det, at indtægter og udgifter vil balancere. Denne ændring skyldes hovedsagelig, at det offentliges investeringer vil stige kraftigt blandt andet ved igangsættelse af de foran nævnte nødhjælpsarbejder. For 1950 forventes de offentlige anlægsarbejder at ville beløbe sig til 570 mill. kr. mod 450 mill. kr. i 1949. Ligeledes forventes der en stigning i det offentlige byggeri fra 110 til 140 mill. kr. Hvorvidt renteniveauet vil holde sig stabilt i 1950, betegnes som svært at spå om. Der viste sig i slutningen af 1949 tendenser til en stramning af likviditeten, som man imødegik ved at ophæve kassebindingsreglerne for bankerne. Hvis der imidlertid i 1950 skulle vise sig tendenser til stramning af likviditeten og dermed følgende stigning i renter, vil man søge at imødegå dette, blandt andet for at sikre billige penge til de forventede investeringer.

Byggevirksomheden.

Det statistiske Departement har udsendt en redegørelse for byggevirksomheden. Det fremgår heraf, at der i året 1949 blev færdigbygget

2.869.000 m² etageareal. Langt den største del, 1.925.000 m², hvilket svarer til 67 pct., er beboelsesejendomme. Dernæst følger fabriker og værksteder med 201.000 m² eller 14 pct. Af avlsbygninger er der fuldført 190.000 m², hvilket svarer til 9 pct. Af offentlige bygninger er fuldført 56.000 m² svarende til 3,5 pct. og øvrige ejendomme 92.000 m² svarende til 6,5 pct. af det samlede fuldførte areal. I byerne blev der i 1949 fuldført 21.000 lejligheder, medens tallet for 1948 var knap 17.000. I tallet for 1949 er dog indregnet 50 nye forstadskommuner. Ser man på antallet af opførte lejligheder pr. 1.000 indbyggere, viser det en stigning fra 7,2 i 1948 til 8,5 i 1949, medens tallet for 1938 var 7,5. Disse tal gælder for hovedstaden og provinsbyerne med forstadskommuner samt 84 landkommuner. For selve hovedstaden er tallene små, men viser dog mere end en fordobling fra 1,7 til 3,8 lejligheder pr. 1000 indbyggere. Til gengæld er tallene for hovedstadens forstadskommuner meget store, idet tallet for 1948 er 25,8 og for 1949 29,3. For provinsbyerne er tallet steget fra 8,7 til 9,8, men for provinsbyernes forstæder faldet fra 9,8 til 5,7, hvilket skyldes, at der i 1949 er medtaget 50 nye forstadskommuner. For begge grupper tilsammen er tallet af opførte lejligheder pr. 1000 indbyggere steget fra 8,8 til 9,1. Det tilsvarende tal for 1938 var 6,6. For 84 landkommuner er tallet steget fra 8,2 til 11,5, medens det i 1938 kun var 3,9.

Både boligforeningsbyggeriet og det private byggeri med offentlig støtte var større i 1949 end i 1948, medens det ustøttede private og det kommunale byggeri er gået tilbage. Den andel af boligbyggeriet, som er udført uden offentlig støtte, er således faldet fra 28,9 pct. i 1948 til 21,6 pct. i 1949.

Den lejlighedstype, der bygges mest, er 3 værelser. Af de ialt 10.952 lejligheder, der blev færdigbygget i 2. halvår af 1949 i hovedstaden, provinsbyerne og 84 landkommuner, var 4.887 3-værelsers lejligheder. Af 1-værelsers lejligheder blev fuldført 620, men heraf var 410 aldersrente-boliger. Af 2-værelsers lejligheder fuldførtes 1.841, 4-værelsers 2.682 og 5-værelsers eller mere 922 lejligheder.

Det igangværende byggeri, der pr. 1. juli 1949 omfattede 2.730.000 m² etageareal, er pr. 1. januar 1950 opgjort til 2.528.000 m². I byerne m. v. har der været omtrent samme etageareal under opførelse ved begyndelsen, midten og slutningen af 1949. Derimod har der fra landkommunerne været en nedgang i vintermånederne, fordi byggeriet her færdiggøres om sommeren. Antallet af lejligheder under opførelse i hele landet er i løbet af 2. halvår 1949 formindsket fra ca. 24.500 til ca. 21.000. I byerne m. v. var der 20.443 lejligheder under opførelse pr. 1. januar 1950, og heraf opførtes 12.878 af boligforeninger og kommuner, 4.742 lejligheder af private bygherrer med offentlig støtte, medens kun 2.823 opførtes uden offentlig støtte. Der er således kun 14 pct. af det igangværende byggeri, der opføres uden offentlig støtte.

Bevillinger til Danmark under Marshall-planen.

Indtil den 1. marts 1950 har Danmark modtaget bevillinger fra den amerikanske administration for økonomisk samarbejde (ECA) til et samlet beløb af 177.655.00 \$. I nedenstående tabel er anført, hvorledes bevillingerne fordeler sig på varekategorier:

	pr. 1/3 1940 1000 \$
Foderkorn	18.350
Fedtstoffer, vegetabiliske olier og oliefrø	13.349
Oliekager	26.170
Levnedsmidler	2.275
Tobak	10.766
Tekstiler	11.445
Mineralske olier	36.223
Jern og stål	10.423
Andre metaller	8.924
Landbrugsmaskiner og traktorer	7.422
Andre maskiner	19.616
Transportmateriel	5.316
Kul og koks	2.907
Andre varer og ydelser	4.469
Ialt	177.655

Dansk-spansk tillægsaftale.

Ved en i Madrid den 11. og 14. marts 1950 stedfunden noteveksling mellem det danske gesandtskab og det spanske udenrigsministerium er der truffet aftale om en dansk tillægsimport fra Spanien for et beløb af 5,5 mill. kr. omfattende følgende varer: metervarer for 1 mill. kr., citroner for 1,5 mill. kr., mandler og kerner for 1 mill. kr. og tomater for 2 mill. kr.

Statistiske meddelelser.

	Marts 1950	Febr. 1950	Jan. 1950	Marts 1949	Febr. 1949	Jan. 1949
Engrospristallet (1935 = 100)	281	280	278	261	261	262
heraf importvarer	323	321	316	295	296	299
eksportvarer	286	290	290	304	310	310
hjemmemarkedsvarer	256	255	255	241	240	240
Produktionsindeks for industrien (1935 = 100)		158	153	150	145	143
heraf konsumvarer		152	147	146	139	138
produktionsmidler		165	164	154	154	150
Indeks for den anm. landbrugsprod. (1935 = 100)		100	104	91	76	72
Indeks f. ant. arbejdstimer i industrien (1935 = 100)	*	162	159	153	148	145
Antal organiserede arbejdsløse ved månedens udgang ¹⁾	32.664	61.870	89.638	48.357	53.077	60.348
heraf mænd	28.620	57.467	85.055	44.769	49.167	56.446
Arbejdsløshedsprocenten	5,2	9,9	11,1	7,9	8,7	9,9
Øvrige arbejdsløse	24.556	30.186	43.546	26.153	34.260	31.406
Byggeomkostningsindeks (aug. 1939 = 100)		207	207	208	207	205
Prisnoteringer for landbrugsvarer:						
Smør: afregn.sum kr. pr. 100 kg	600	600	600	650	650	650
Flæsk pr. kg	3,90	3,90	3,97	4,10	4,10	4,09
Byg (frilandskorn) kr. pr. 100 kg	49,45	50,44	51,38	46,25	44,00	45,75
Indeks for obligationer (1935 = 100)	104	104	103	100	100	100
Indeks for aktier (1935 = 100)	123	121	121	112	114	114

1) Arbejdsløse, der har været uden beskæftigelse i mere end 1 uge.

Dansk-svejtisk handelsaftale.

Den 6. april blev der i Bern undertegnet en dansk-svejtisk vareudvekslingsaftale. Aftalen gælder for tiden 1. april 1950 til 31. marts 1951. Det forudses, at der i aftaleperioden vil finde en dansk eksport sted til Svejts til et beløb af ca. 97 mill. kr. Importen fra Svejts vil få en værdi af ca. 60 mill. kr. De vigtigste importvarer fra Svejts bliver garner for 7,7 mill. kr., metervarer for 8,8 mill. kr., andre tekstilvarer 2,8 mill., kemikalier og farvestoffer 11,2 mill., jern- og metalvarer 4 mill., maskiner 16 mill. og ure 3,5 mill. Den danske eksport omfatter bl. a. 5000 t smør, 12.000 stk. slagtekvæg, 5000 t læggekartofler, æg for 7 mill. kr., såsæd og malt m. v. for 7,5 mill. kr., fisk og fiskeriprodukter for ca. 5,5 mill. kr. samt maskiner og teknisk porcelæn for 5 mill. kr. Den betydelige mereksport skal dække danske forpligtelser over for Svejts. Det drejer sig dels om nedbringelse af vor clearinggæld, som ligger på ca. 20—25 mill. kr., samt betaling af afdrag og renter på lån og kreditter, som Danmark tidligere har optaget i Svejts. I forhold til den faktiske stedfundne samhandel i året 1949 forudsiges en stigning i eksporten på ca. 6 mill. kr. og et fald i importen på ca. 15 mill. kr. Den nedgang i samhandelen med Svejts, som således er under udvikling, er nærmest udtryk for, at man atter er ved at nærme sig en samhandel af det før krigen normale omfang.

UDLANDET

Sveriges udenrigspolitik.

Den svenske regering afgav den 23. marts i rigsdagen en erklæring om Sveriges udenrigspolitik. Det siges i erklæringen bl. a.:

Sverige kan ikke ved at indtræde i en stormagtsblok i højere grad indvirke på de førende magters almindelige politik eller på magtbalancen imellem dem. Vi bilder os heller ikke ind, at vi skulle have muligheder for at kunne medvirke til en brobygning mellem de nuværende to stormagtsgrupper. Den udenrigspolitik, som Sverige også ønsker at følge i fremtiden, har til hensigt at muliggøre neutralitet i tilfælde af, at en konflikt trods alt skulle udbryde.

Af og til er det spørgsmål blevet stillet, om en alliancefri politik med neutralitet som mål i tilfælde af en stor krig, kan forenes med et teknisk-militært samarbejde i fredstid mellem Sverige og vore skandinaviske nabolande.

Herpå er der allerede ved flere lejligheder blevet svaret fra regeringens side, at vi ikke kan indlade os på et samarbejde, som er egnet til at kompromittere vor erklærede neutralitetspolitik.

Eftersom Danmark og Norge har tiltrådt Atlantpagten ville et militært-teknisk samarbejde med dem være ensbetydende med et direkte engagement i det større forbund, som Atlantpagten har skabt. Den svenske regering finder derfor et sådant teknisk samarbejde uforeneligt med den politik, som rigsdagen har billiget. (Pol. 23/3.)

Engelske kommunister går tilbage.

Medlemstallet i det britiske kommunistparti er siden 1942 sunket fra 60.000 til 42.000. Kommunistbladet „Daily Worker“ har et oplag på 111.000 og går med et underskud på 3.200 pund (ca. 60.000 kr.) pr. måned. Det

regnes, at kun 33.000 medlemmer er aktive kommunister. Partiets regnskaber forrige år balancerede med 60.000 pund (1,2 million kr.), men en repræsentant for partiet betoner, at man ikke får tilskud fra udlandet og ikke har nogen kontakt med den russiske ambassade i London.

(Morgon-Tidn. 1/4.)

Tjekoslovakisk levestandard.

I „Soc.-Dem.“ 6. april bringes en kronik — et brev fra en tjekoslovakisk arbejder. Han siger, at lønnen er nu 3 gange så stor som i 1938, men priserne på livsforbrugsvarer 5—6 gange så stor. Han selv havde i 1938 i timeløn 6 tjekkoslovakiske kroner, nu 20, men af nedenstående fremgår det, hvor mange timers arbejde, der måtte — og nu må — udføres for at købe:

	Aret 1938	1949 (på mærker)	1949 (frit marked)
En ulden herrehabit	60—70 tim.	100—120 tim.	500 tim.
Herresko	8—10 -	30—40 -	200 -
Herreskjorte	3—4 -	15—20 -	50 -
Ulden damekjole	15—20 -	60—80 -	350 -
1 kg kød	1—2 -	4—5 -	20 -
1 kg fedt	1½ -	5 -	20 -
10 cigaretter	¼ -	2—3 -	6 -

Produkterne nu er langt ringere end før, skriver han, og tilføjer:

Vi må høre bebrejdelser i pressen, i radioen og er til tider på møder udsat for meget grov behandling. I arbejder for lidt. I må forhøje arbejdsindsatsen, I må arbejde bedre og billigere — dan brigader og stødtropsafdelinger, før kappestrid med hinanden om den bedste og billigste produktion ... og samtidig er vi bevogtede for hvert skridt, vi gør og jagede som trælle. Vi slider, vi laver brigader, vi går til møder, vi driver sport, til vi er ved at segne om, men alligevel kan vi ikke gøre denne vor nye „adel“ tilpas. Vi ved aldrig, når vi har ydet nok, og for hvem vi arbejder. De af os, der endnu giver sig af med at tænke, er overbevist om, at under dette regime bliver vi aldrig frie, vil aldrig kunne sige sandheden eller få vore menneskelige rettigheder tilbage. Vi kan ikke sige, hvad vi mener om systemet til nogen, da enhver kritik af dette er strafbart — og dette kaldes frihed og folkestyre!

Militærstyrker og -udgifter.

I en af det norske arbejderparti fornylig udsendt pjeces „Arbejdsplacsen“ angives nogle tal for de militære styrker og de militære udgifter i USA og Sovjet.

De væbnede styrker i 1950:

Sovjet	4.000.000 mand under våben
USA	1.700.000 — — —

Værnepligtens længde:

	Hæren	Kystartilleriet	Flyvevåbenet	Flåden
Sovjet	2 år	4 år	3 år	5 år
USA	1½ -	1½ -	1½ -	1½ -

Militærudgifternes andel af nationalindkomsten:

Sovjet	19 pct.
USA	6 -

Østzonens rædsler.

Tysklands socialdemokratiske parti (SPD) har ved redaktøren af „Berliner Sozial-Demokrat“, Willy Brandt, offentliggjort en 132 sider

omfattende rapport under titlen „Det kommunistiske terrorsystem i Øst-zonen“. Det svenske socialdemokratiske hovedorgan, „Morgon-Tidningen“, omtaler den 24. marts denne rapport, af hvilken det fremgår, at ca. 100.000 personer, hovedsagelig tyske mænd, kvinder og børn, men også en del udlændinge, i løbet af de sidste fem år er pint til døde i østtyske koncentrationslejre. Desuden er 30.000 deporteret til Rusland. I disse tal er ikke medregnet tusinder af mænd og kvinder, som umiddelbart efter krigens afslutning af russerne bortførtes sammen med de egentlige krigsfanger, og ej heller er medregnet det sandsynligvis meget store antal forsvundne tyske indbyggere i de af Polen, respektive Rusland, annekterede områder øst for Oder og Neisse. I „Morgon-Tidningen“'s udgave for 27. marts gives efter rapporten nogle eksempler på de utrolige mishandlinger, som fangerne i disse lejre har været udsat for.

Vesttyskland til Europarådet.

Europarådets ministerudvalg besluttede den 30. marts at indbyde såvel Vesttyskland som Saar til at tage plads i Europarådet.

„Valg“ i Jugoslavien.

Den 26. marts foretoges i Jugoslavien det første parlamentsvalg siden bruddet med Sovjetunionen. „Valget“ syntes dog snarere at have været en folkeafstemning for eller imod Titos regime end et egentligt valg. Ligesom i de øvrige folkedemokratier fandtes der kun een kandidatliste, nemlig Titos, og denne liste sejrede naturligvis ved „valget“.

Triest.

Den foreløbig internationale fristat Triest består af to zoner: A-zonen, som udgøres af selve byen Triest og fem små landkommuner med tilsammen ca. 300.000 indbyggere, hvoraf 250.000 er italienere og resten slovenere. B-zonen er i udstrækning langt den største og består af landdistrikter. Den bebos af 70—80.000 mennesker med slovenerne i majoritet. Stormagterne har som bekendt ikke kunnet enes om at indsætte en guvernør for fristaten, og derfor styres A-zonen af en britisk general i forbindelse med Triests byråd, som har italiensk flertal, og til beskyttelse af zonen findes en engelsk-amerikansk styrke på 10.000 mand. B-zonen er besat og administreres af Jugoslavien, som efterhånden har gennemført jugoslaviske told- og pengeforhold i zonen. I den jugoslaviske zone er tilladt to andre partier foruden Titos folkefront, nemlig kristelige demokrater og Nenni-socialister i tilslutning til de to tilsvarende partier i Italien. Sovjet kræver nu de allierede tropper tilbagetrukket.

Russisk Gutenberg.

Ifølge et Reuter-telegram til „Social-Demokraten“ 2. april hævder det officielle sovjetrussiske litterære tidskrift, at det var en russer, der opfandt bogtrykkunsten mindst 100 år før kineserne og 400 år før Gutenberg. — Russerne har åbenbart dengang været mere beskedne, end de er i dag, siden de har gået så stille med alle deres store opfindelser.

Jerntæppet.

En USA-professor ved navn *George S. Wheeler* anmodede i begyndelsen af april den tjekoslovakiske regering om asyl for sig og sin familie og beskyldte samtidig USA for en storstilet spionagevirksomhed. Det er et af de få, ja næsten aldrig indtrufne tilfælde, hvor en person er sprunget over jerntæppet til den anden. Tilfældet er naturligvis blevet slået meget stort op i den kommunistiske presse.

Frankrigs kommunister

har holdt kongres i begyndelsen af april. Visse tegn tyder på, at kongressen har givet signalet til en mindre skrap linje end den, der gennem nogen tid er ført, og at man nu gennem en periode vil forsøge en mindre ortodoks linje. Signalændringen skyldes muligvis, at der er konstateret en betydelig tilbagegang i partiets medlemstal.

Berlin i pinsen.

Det har gennem længere tid været meddelt, at Østzonens kommunister ville foranstalte en kolossal demonstration ind i Vestberlin i pinsedagene, og man vurderede på den vestlige side af jerntæppet demonstrationen til at være et planlagt forsøg på at kuppe sig til herredømmet over Vestberlin. Allierede tropper har gennem nogen tid trænet med det formål for øje at kunne beherske demonstrationerne, hvis det kom til op-tøjer, og fornylig forlød det, at demonstrationen var afblæst. Man skal dog næppe føle sig sikker på noget som helst, før pinsen er overstået.

Våbenhjælpen til Vesteuropa.

Fra Amerika har der i den senere tid været sendt våbenudstyr til forskellige lande i Vesteuropa, som er medlemmer af Atlantpagten. Kommunisterne har gjort deres yderste for at få havnearbejdere og transportarbejdere til at nægte at losse og transportere våbnene, og i enkelte havnebyer er det kommet til slagsmål mellem de kommunistiske op-hidselsesdemonstranter og politiet. Nogle steder har de arbejdsvillige arbejdere gjort fælles sag med politiet mod kommunisterne, og andre steder er arbejdet sket uden forstyrrelser.

Norsk Arbejderbladet, skriver 15/4 med henblik på disse foreteelser blandt andet:

„Når kommunistpartiet gennem dækorganisationer opfordrer havnearbejderne til at nægte losning af våbenhjælpen til Norge og beder arbejdere igrøvrigt om at protestere og demonstrere mod våbenhjælpen, så er det i virkeligheden for anden gang, Norges kommunistiske parti opfordrer til landsforræderi. Første gang var i 1940, da norske tropper sloges for livet. Dag efter dag skrev kommunistpartiets hovedorgan, at man måtte indstille den trafik, som af de tyske besættelsestropper kan opfattes som fjendtlige hensigter imod dem. Et sådant standpunkt tog partiet, fordi det havde knyttet sin skæbne til en fremmed magt. På dette tidspunkt havde nemlig Sovjet venskabspagt med Hitlertyskland. Så snart Hitler overfaldt Sovjet, gjorde kommunisterne omkring, og det var tydeligt nok, at det ikke var Norges interesser, som afgjorde deres stillingtagen til den anden verdenskrig. Det samme gør sig gældende i dag. Det er en fremmed magts interesser, kommunistpartiet varetager.

Norges økonomi.

Af den norske statskasse ydes rundt 600 mill. kr. årlig som tilskud for at holde forbrugerpriserne på de almindelige livsfornødenheder nede på et rimeligt niveau. Devalueringens følger har vist sig at ville medføre en stigning af dette subsidiebeløb helt op til 1000 mill. kr. Så langt har den norske stats økonomi ikke kunnet gå, idet Norges årlige underskud på handelsbalancen ligger betydeligt over 1 milliard. Marshallhjælpen ophører i 1952, og landet har måttet indstille sig på at møde den nye prisstigning. Trods prisstigninger på en række varer vil subsidiebeløbet altså fortsat blive holdt på omkring 600 mill. kr., og forbrugerne må bære prisforhøjelserne på varerne, efterhånden som disse sætter ind. Det vil dog blive påset, at de, som ligger inde med lagre, ikke misbruger dette forhold. Fuld oversigt over udviklingen forventes først at kunne

haves om nogle måneder, og der er derfor knyttet den betingelse til de nye prisstigningsmuligheder, at der skal være adgang til revision og justering af lønninger, såfremt leveomkostningerne pr. 15. september er steget til 165,6 eller mere. Arbejdsgiverforeningen akcepterede først efter mange indvendinger og efter stærkt pres denne løsning.

Denne omlægning af den økonomiske politik nødvendiggør forskellige sociale forholdsregler, således forhøjelse af aldersrenten, der vil blive gennemført fra 1. juli, ligesom spørgsmålet om forhøjelse af børnetilskud og andre foranstaltninger vil blive taget op. Prisniveauet i Norge har fra 1945 og op til den nu skete økonomiske ændring praktisk taget været holdt på nogenlunde samme højde, medens til eksempel gennemsnitsfortjenesten for voksne mænd i industrien er gået op fra 2,17 kr. pr. time til 3,11 kr.

Pengenes købeevne.

I en af det norske arbeiderparti fornylig udsendt pjeces »Arbejdsplassen« gives bl. a. en oversigt over, hvor megen mad der i en række lande kan købes for en timeløn, når denne sættes til 1,40 dollars eller 3 norske kroner. Resultatet er følgende:

USA	100
Australien	98
Norge	87
Canada	84
Danmark	83
Sverige	69
Storbritannien	66
Finland	54
Israel	51
Svejts	49
Irland	45
Chile	36
Frankrig	35
Vest-Tyskland	35
Ungarn	35
Østrig	26
Italien	24
Sovjet	13

USA—Sovjetunionen.

Claus Arp skrev i »Jern- og Metalarbejderen« okt. 1949 en oversigt over de to store statssamfunds produktivkræfter, beregnet efter de tilgængelige tal for 1948. Vi tager kun nedenstående få eksempler:

	USA	Sovjetunionen
Befolkning	150 millioner	200 millioner
Areal	9 mill. km ²	22 mill. km ²
Råjernsproduktion	56 mill. tons	14 mill. tons
Cementproduktion	35 mill. tons	7 mill. tons
Olieproduktion	23 mill. tons	3 mill. tons
Elektr. produktion	36 mill. kwt.	6 mill. kwt.

Churchill om Tyskland og Rusland.

Under en debat i underhuset de sidste dage af marts kom *Churchill* ind på spørgsmålet om Tysklands fremtidige stilling og udtalte bl. a., at hvis de tre store lande Frankrig, Storbritannien og Tyskland hjælper hinanden, glemmer gammel strid og grufulde gerninger og tragedier i fortiden, kan de blive den kerne, som alle andre civiliserede demokratier i Europa en dag kan samles om.

Om forholdet til Rusland sagde Churchill, at han troede ikke, en krig var umiddelbart forestående eller undgåelig. Hvis vi brugte tiden klogt, var der håb om at afværge katastrofen. Om Sovjets holdning i den kolde krig sagde han, at Rusland brugte mere penge for den vestlige verdens venskab end for dens fjendskab, og regimet tør derfor ikke tillade det russiske folk at føre et normalt samarbejde med den øvrige verden.

FORSKELLIGT

Byrådsvalgets officielle tal.

Indenrigsministeriets officielle opgørelse af stemmetallene ved kommunalvalgene viser nedenstående stemmetal og procentuale andel til partierne. Til sammenligning følger stemmeprocenten fra folketingsvalget i 1947 og kommunalvalgene i 1946:

Parti	Stemmetal	1947 (%)	1946 (%)	1946 (%)
Socialdemokratiet	687.839	37,0	40,0	37,2
Radikale	144.845	7,7	6,9	8,1
Konservative	374.809	39,9	12,4	17,4
Venstre	404.828	21,5	27,6	25,5
Retsforbundet	133.797	7,1	4,5	0,6
Kommunister	75.745	4,0	6,8	7,7
Dansk Samling	3.175	0,2	1,2	1,0
Borgerliste	24.469	1,3	—	1,0
Tyske stemmer	7.032	0,4	0,4	0,4
Husmandsliste (amtsrådsvalg)	10.074	0,5	—	0,6
Andre	6.395	0,3	0,2	0,3

Omvalg i Randers.

Fra kommunistisk side blev der indgivet klage over Byrådsvalget i Randers, bl. a. med den begrundelse, at vælgerne ikke var tilstrækkeligt orienterede med hensyn til, at der samtidig afholdtes valg af kommunal revisor, hvortil forelå en særlig stemmeseddel. Det gamle byråds flertal vedtog derefter mod de konservative stemmer at kassere valget og den 14. april forelå indenrigsministeriets afgørelse, der godkendte denne beslutning. Valget blev derefter udskrevet til nyt valg. Da Socialdemokratiet ved det første valg havde manglet de stemmer i flertallet, imødeses omvalget med stor spænding.

Udtalelse fra „Een Verden“.

Organisationen „Een Verden“ holdt landsmøde i Odense d. 18. marts og vedtog her følgende:

Vi ser med bekymring på den alvorlige storpolitiske situation og kræver af regering og rigsdag, at man fra dansk side indbringer for de Nationer støtter forslag, der tilsigter at styrke denne institutions autoritet, selv om dette måtte medføre opgivelse af visse sider af enkeltstaternes suverænitet.

For at der ikke kan være tvivl om den forfatningsmæssige berettigelse af en sådan stillingtagen, foreslår vi, at der ved den næstkomende forfatningsændring i grundlovens § 18 indføres følgende stykke:

„Med rigsdagens samtykke kan kongen indgå forpligtelser, der over de hidtidige suverænitetsrettigheder begrænses gennem afleverelse af en overstatlig myndighed.“

go Eochdberg vedtoges en henstilling om, at det tilfredsarbejdet bevilges i blot et beløb, der bevilges til en anden formål.

Løberalding! Den danske kommunistiske hovedorgan Die Rote Banner for 19. august 1923 hedder det:

Den kommunistiske kamp er ikke en kamp om at vinde, men en kamp om at bevare. Den kommunistiske kamp er ikke en kamp om at vinde, men en kamp om at bevare. Den kommunistiske kamp er ikke en kamp om at vinde, men en kamp om at bevare.

Men kommunisterne lever ikke på den måde, som de vil have os til at benytte os af. De vil have os til at benytte os af. De vil have os til at benytte os af.

Russerne informeres. En af det socialistiske arbejds hellig kammerat Panin fra Moskvas universitet, som var medlem af den sovjetiske delegation, der var udsendt af den svenske jernbaneforbund.

Heraf kommer også den totale upersonlige interesse, som Lokomotivføreren, som har fuldført sin strækning, bekymrer sig ikke om, hvad der sker med lokomotivet når han er blevet afløst.

Og en vis forståelse af, hvordan vi bør vurdere de beskrivelser, vi får af kommunisterne om forholdene i paradiset.

Undstøtte fra Uran-helvedet. I mange af Bayerns flygtningelejre befinder sig tidligere arbejdere fra Wismut AG. Bag denne kollektive firma betegnelse skjuler sig et sovjetisk aktieselskab af største dimensioner.

Wismutelskabets terræn strækker sig over et areal af 150 km i længden og 40 km i bredden. På dette areal befinder sig følgende uran-gruber: Johann-Georgenstadt, Oberschlema, Schneeberg og Bergen; sidstnævnte sted findes desuden en forsøgsstation.

Gruberne i Oberschlema og Johann-Georgenstadt bliver overensstemmende betegnet som særlig

indbringende. Arbejdertallet skal været undergivet en stadig skiften og beløber sig ialt til ca. 40.000 mand, som er beskæftiget dels nede i selve minerne og dels ved arbejde over jorden. Rekrutteringen af arbejdskraften sker efter metoden „ufrivillig frivillighed“. Den, som vægrer sig ved at tage arbejde hos Wismut AG, må regne med at miste sine levnedsmiddelkort.

Arbejdet i urangruberne virker ødelæggende på arbejdernes helbred. Allerede efter kort tids forløb viser der sig på huden farligt udslæt (bylder), hvortil få uger senere kommer alvorlige lungesygdomme som følge af uranstøvet skadelige indvirkning. Som regel er det allerede efter 6 måneders forløb umuligt for arbejderen at fortsætte arbejdet. Hvis han melder sig syg, bliver han af den sovjetrussiske kvindelige læge hensynsløst erklæret for rask og må omgående genoptage arbejdet. I tilfælde af vægning sender man ham til de såkaldte „straffegruber“, hvor han mister de ellers almindelige — men dog ikke altid anvendte — beskyttelsesforanstaltninger (gummihandsker o. s. v.).

Arbejdsdagen er på 8 timer; månedslønnen ligger mellem 200 og 2.000 østmark, der naturligvis kun tjenes af de såkaldte aktivister. Huggere har krav på en godtgørelse af 8 østmark pr. skift. Hvis de overskrider den påbudte arbejdsydelse, bliver en præmie udbetalt. Da imidlertid kun værkføreren kender den påbudte arbejdspræstation, er udsigten til at erholde denne præmie temmelig ringe.

Wismut AG's arbejderstab har krav på de nedenfor anførte månedlige grundrationer af levnedsmidler. Disse angivelser er taget fra den officielle arbejdskontrakt.

	For arbejde under jorden gr	For arbejde over jorden gruppe 1 gr	gruppe 2 gr
Brød	850	550	500
Kartofler	1000	1000	950
Kød	157	75	75
Fedtstoffer	58	40	40
Sukker	35	35	35

Dertil kommer yderligere følgende daglige rationer:

Brød	350
Kartofler	550
Kød	25
Fedtstoffer	10
Sukker	20

Rationerne til arbejdere, der ikke er beskæftiget i selve gruben, men over jorden, er, som det fremgår af opstillingen, passende reduceret.

Overensstemmende erklærede de adspurgte, at lønnen knapt strakte til at købe de tilståede rationer. Der finder et utroligt spild af mennesker sted. Flugtforsøg — vellykkede og mislykkede — hører til dagens orden. Enhver, som kan flygte, foretrækker at gå en usikker fremtid i møde vestpå fremfor den kvælende uvished bag jerntæppet.